

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GİYİM ENDÜSTRİSİ VE GİYİM SANATI ANABİLİM DALI

144891

TEKSTİL KONFEKSİYON ALANI, KALIP VE TASARIMLARI PROGRAMININ
UYGULANMASINA İLİŞKİN SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Selma ŞİŞMAN (ERDEM)

-144891-

Tez Danışmanı
Yrd. Doç. Dr. Fatma KOÇ

ANKARA - 2004

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne

.....Selma FİŞMAN (ERDEM).....ait

..Tekstil Konfeksiyon Alanı, Kalıp ve Tasarımlar Programının

..Uygulanmasına İlişkin Sorular ve Cevaplar Önerileri.....adlı

çalışma jürimiz tarafından

..Giyim Endüstrisi ve Giyim Sanatı.....Anabilim

dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

(İmza)

Başkan...Yar. Doç. Dr. Fatma Hacıoğlu

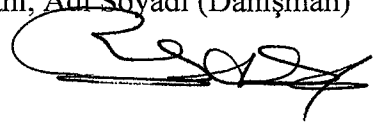
Akademik Unvanı, Adı Soyadı

(İmza)

Üye...Doç. Yurdagül Muratoğlu

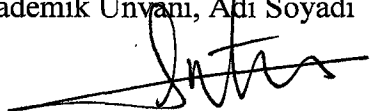
Akademik Unvanı, Adı Soyadı (Danışman)

(İmza)

Üye...Yar. Doç. Dr. Fatma Koca

Akademik Unvanı, Adı Soyadı

ÖZET

Kalıp; “Bir şeyin şekil bakımından örneği” anlamına gelir. Giyimde kullanıldığı gibi, farklı alanlarda da kullanılır (BAYRAKTAR, 1995:78).

Hazır giyim sektöründe sektörel bazda da önemliliği her geçen gün artan Kalıp ve Tasarımları dersinin istenilen seviyeye gelmesi için, sektörün ihtiyacını karşılayabilecek nitelikleri taşıması gerekmektedir. Buna dayalı olarak Tekstil Konfeksiyon alanının belkemiğini oluşturan Kalıp ve Tasarımları dersinin amacına uygun bir şekilde işlenmesinde karşılaşılan güçlükler ile bu güçlüklerin nedeni konusunda bilgi sahibi olmak ve Kalıp ve Tasarımları dersi işlenirken yapılması gerekenler konusuna çözüm önerileri geliştirmek amaçlanmıştır.

Araştırmanın amacı, önemi, sayıtlılar, kapsam ve sınırlılıklar, kullanılan tanımlar ve kısaltmalar açıklanmıştır. Araştırma problemleri ile ilgili literatür ile araştırmalar taranmış, araştırma problemi ortaya konmuş ve rapor halinde sunulmuştur. Araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, veri toplama ve veri çözümleme yöntemleri açıklanmıştır.

Ankara ili merkez ilçe sınırları içerisinde, Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı toplam 17 Kız Meslek Lisesi ve Anadolu Kız Meslek Liseleri; Tekstil-Konfeksiyon alanında atölye ve meslek derslerine giren öğretmenler ile Tekstil-Konfeksiyon bölümü lise II ve III. sınıf öğrencileri araştırmanın evrenini oluşturmuştur.

Araştırma özetlenmiş ve bulgularla ulaşılan sonuçlar, açıklanmıştır. Bunun yanı sıra, Tekstil-Konfeksiyon alanı, Kalıp Tasarımları Programının uygulanmasında karşılaşılan sorunların giderilmesi için çeşitli öneriler getirilmiştir.

Araştırma sonucuna göre, Tekstil Konfeksiyon alanı, Kalıp ve Tasarımları programı uygulanırken karşılaşılan en önemli güçlükler; zamanın ders konularına göre ayarlanmaması, dersin başarısını artırıcı bilgilerin temelini yetersiz kalması, öğrencilerin ilgisizliği ve becerilerinin yetersiz kalması, dersin amacına uygun fuar,defile,sergi,müze ve hazır giyim işletmelerine geziler düzenlenmemesi ayrıca, fiziki şartların da yetersiz kaldığı, en önemli sorunun ise; masa ve sandalyelerin ergonomik (vücut yapısına uygunluk) açıdan öğrenci düzeyine uygun olmaması, şeklinde olduğu görülmüştür.

ABSTRACT

Pattern means'a sample of something in respect to shope. It can also be used in different fields as being used in clothing (BAYRAKTAR, 1995:78).

In ready-made clothing sector, pattern and its Desingns course the importance of which increases day by day in sectoral base needs to have the gualifications that could meet the needs of sector so that it could reach the expected Standard. Depending on this, it is torgeted to come up with solution suggestions to the difficulties enceuntered in studying Mould and Desing Course, which is the basis of Textile field, prooerly and to get knowledge about these difficulties and the things that should be conducted while the Mould and its designs course is studied.

The aim, importance, scope and limitations, of the research, the terms and abbre viotics used have been explained. The literatúra related to research questions has been reviewed, the research problem has been pointed and presented in as a report. The model of research, its extent and sampling, data collection and data analysis methods have been explained.

17 Trade Girls high schools and Anatolion tradel high schools in the cental discript of Ankara dependent on National Education Ministry; teachers who teach workshop and trade courses in the field of textile and students selected in textile deparmant form the extent of the research.

The research, has been summarized and the results goined via the findings have been explained. In addition to this, vorious suggestions have been put forward in order to stop the problems encountered in pattern Designs course, the fiêld of Textile.

According to research results, in the field of textile it was observed that, the most crucial difficulties encountered while teaching Mould and its Designs are that the which is time not scheduled according to course subjects, the lack of basic knowledge increasing the course success, students indifference and lock of ability, lack of physical conditions; and that the most important problem was that tables and chairs were not suitable for student level in respect to physical characteristics.

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No</u>
ÖZET	II
ABSTRACT	III
İÇİNDEKİLER.....	IV
TABLolar LİSTESİ	VII
ŞEKİLLER LİSTESİ	XI
ÖNSÖZ	XII
1. GİRİŞ.....	1
1.1. ARAŞTIRMANIN AMACI	4
1.2. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	5
1.3. SAYILTILAR.....	6
1.4. KAPSAM VE SINIRLILIKLAR	6
1.5. TANIMLAR	7
1.6. KISALTMALAR.....	9
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	10
2.1. Eğitim	10
2.1.1. Sınıf Yönetimi	12
2.1.1.1. Sınıf Ortamının Fiziksel Düzensizliğine İlişkin Etkinlikler	13
2.1.1.2. Plan - Program Etkinlikleri.....	14
2.1.1.3. Sınıfta İlişkilerin Düzenlenmesi İle İlgili Etkinlikler	15
2.1.1.4. Davranış Düzenlemelerine İlişkin Etkinlikler	16
2.1.1.5. Zaman Kullanımına İlişkin Etkinlikler	17
2.1.2. Öğretim Yöntemleri.....	18
2.1.2.1. Anlatım Yöntemi	19
2.1.2.2. Tartışma Yöntemi	19
2.1.2.3. Gösteri (Demonstrasyon) Yöntemi.....	19
2.1.2.4. Problem Çözme Yöntemi	21
2.1.2.5. Örnek-Olay Yöntemi	21
2.1.2.6. Soru- Cevap Yöntemi	22

2.1.2.7. Grupla Çalışma Yöntemi	23
2.1.3. Mesleki Eğitim Kavramı ve Tarihi Gelişimi	23
2.1.3.1. Dünyada Mesleki Eğitim ve Tarihi Gelişimi	26
2.1.3.2. Türkiye’de Mesleki Eğitimin Tarihi Gelişimi	28
2.1.3.2.1. Cumhuriyet Öncesi	28
2.1.3.2.2. Cumhuriyet Dönemi	29
2.1.4. Kız Teknik Öğretim Okulları ve Kuruluşu	30
2.1.4.1. Kuruluşu	31
2.1.5. Kız Teknik Öğretim Okullarının Görevleri ve Öğretim Metotları	33
2.1.5.1 Öğretim Programları	33
2.1.6. Kız Teknik Öğretim Okulları Tekstil Konfeksiyon Alanı	37
2.1.6.1. Tanımı	37
2.1.6.2. Alanın amaçları	37
2.1.6.3. Tekstil Konfeksiyon Alanı Öğretim Programı	37
2.1.7. Kalıp ve Tasarımları Dersi, Kalıp Dalı	40
2.1.7.1. Tanımı	40
2.1.7.2. Amaçları	42
2.2. İlgili Araştırmalar	43
3.YÖNTEM	47
3.1. Araştırma Modeli	47
3.2. Evren ve Örneklem	47
3.3. Verilerin Elde Edilmesi	48
3.4. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması	49
4. BULGULAR VE YORUM	50
4.1. Demografik Özelliklere Ait Veriler	50
4.2. Kalıp ve Tasarımları Programının Uygulanmasında Öğretmenlerden Kaynaklanan Sorunlar	52
4.3. Kalıp ve Tasarımları Dersi Öğrencilerinin Hazır Bulunuşluk Düzeyi İle İlgili Sorunlar	63
4.4. Kalıp ve Tasarımları Dersi, Öğretim Programlarından Kaynaklanan Sorunlar	65
4.5. Kalıp ve Tasarımları Programında Eğitim ve Öğretim Ortamında Kullanılan Kaynak, Araç-Gereç ve Materyallerin Eksikliğinden Kaynaklanan Sorunlar	76
4.6. Eğitim-Öğretim Ortamının Fiziki Şartlarından Kaynaklanan Sorunlar	81

4.7. Kalıp ve Tasarımları Programında Öğretmen ve Öğrencilerin Görüşleri Doğrultusunda Belirlenen Sorunların Çözüm Önerileri.....	82
4.8. Öğrenci ve Öğretmenlerin Kalıp ve Tasarımları Programının İşlenişine İlişkin Görüş ve İfadelerinin Önem Sıralamaları	84
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	93
5.1. Sonuç	93
5.2. Öneriler	96

KAYNAKLAR

EKLER

Anket Formu

Öğretmen ve Öğrenci Sayıları

TABLOLAR LİSTESİ

	<u>Sayfa No</u>
Tablo 1. Anket Uygulanan Okulların Tekstil Konfeksiyon Alanında Belirlenen Öğretmen ve Öğrenci Sayılarının Dağılımı.....	48
Tablo 2. Öğrencilerin Demografik Özelliklerine İlişkin Verilerin Dağılımı.....	51
Tablo 3. Öğretmenlerin Demografik Özelliklerine İlişkin Verilerin Dağılımı.....	52
Tablo 4. Öğretmenlerin Kalıp ve Tasarımları Dersine Girmeden Önce Hazırlık Yapma, Durumlarına İlişkin Dağılımlar.....	53
Tablo 5. Kalıp ve Tasarımları programlarının İşlenişinde Öğretmenlerin En Çok Kullandıkları ve Verimliliğine En Çok İnadıkları Ders Anlatım Yöntemlerinin Dağılımı.....	53
Tablo 6. Ders İşlerken Kullanılan Yöntem ve Teknikleri Uygularken Karşılaşılan Sorunların Dağılımı	54
Tablo 7. Öğretmenlerin Kullandıkları Yöntemlerin Dağılımı	55
Tablo 8. Öğretmenlerin En Çok Kullandıkları Ölçme Değerlendirme Yöntemlerinin Dağılımı.....	56
Tablo 9. Yenilikleri Takip Edip Uygulayabilme Şekillerinin Dağılımı	56
Tablo 10. Meslek Süreleri Farklı Olan Öğretmenler İle Alanları İle İlgili Yenilikleri (Düzenli Olarak Hizmet İçi Kurslara Katılıyorum) Takip Etme Şekilleri Arasındaki İlişki.	57
Tablo 11. Meslek Süreleri Farklı Olan Öğretmenler İle Alanları İle İlgili Yenilikleri (Kaynak Kitap ve Alanıma Yönelik Yenilikleri Takip Ediyorum) Takip Etme Şekilleri Arasındaki İlişki.....	58
Tablo 12. Meslek Süreleri Farklı Olan Öğretmenler İle Alanları İle İlgili Yenilikleri (Arkadaşlarımla Tartışıyorum) Takip Etme Şekilleri Arasındaki İlişki.	58
Tablo 13. Meslek Süreleri Farklı Olan Öğretmenler İle Alanları İle İlgili Yenilikleri (Bilgim Yeterli Geliyor) Takip Etme Şekilleri Arasındaki İlişki.	59

Tablo 14. Meslek Süreleri Farklı Olan Öğretmenler İle Alanları İle İlgili Yenilikleri (Alanımla İlgili Sektör İncelemesi Yapıyorum) Takip Etme Şekilleri Arasındaki İlişki.	59
Tablo 15. Meslek Süreleri Farklı Olan Öğretmenlerle, Alanları İle İlgili Yenilikleri (Alanımla İlgili Sergi, Fuar, Panel v.b. Gibi Etkinliklere Aktif Olarak Katılıyorum) Takip Etme Şekilleri Arasındaki İlişki.	60
Tablo 16. Farklı Eğitim Durumlarındaki Öğretmenler ile Kullanılan Yöntem ve Teknikleri Uygularken Karşılaşılan Sorunlar (Dersle İlgili Araç -Gereç ve Materyalin Eksik Olması) Arasındaki İlişki.	60
Tablo 17. Farklı Eğitim Durumlarındaki Öğretmenler ile Kullanılan Yöntem ve Teknikleri Uygularken Karşılaşılan Sorunlar (Dersin Öğretim Programının Yeterli Düzeyde Olmaması) Arasındaki İlişki.	61
Tablo 18. Farklı Eğitim Durumlarındaki Öğretmenler ile Kullanılan Yöntem ve Teknikleri Uygularken Karşılaşılan Sorunlar (Öğrencilerin Dersle Karşı İlgili Farklılıklarından Dolayı Seçilen Yöntem ve Tekniklerin Etkili Olarak Kullanılamaması) Arasındaki İlişki.	61
Tablo 19. Farklı Eğitim Durumlarındaki Öğretmenler ile Kullanılan Yöntem ve Teknikleri Uygularken Karşılaşılan Sorunlar (Kalıp ve Tasarımları Dersi Ünite Konularının Uygun Sırada Düzenlenememesi) Arasındaki İlişki.	62
Tablo 20. Farklı Eğitim Durumlarındaki Öğretmenler ile Kullanılan Yöntem ve Teknikleri Uygularken Karşılaşılan Sorunlar (Dersin Öğretiminde Zamanın Yetersiz Olması) Arasındaki İlişki.	62
Tablo 21. Farklı Eğitim Durumlarındaki Öğretmenler İle Kullanılan Yöntem Ve Teknikleri Uygularken Karşılaşılan Sorunlar (Öğretim Ortamındaki Fiziki Koşulların Yetersiz Olması) Arasındaki İlişki.	63
Tablo 22. Kalıp ve Tasarımları Dersinde Öğrencilerin Daha Başarılı Olabilmesi İçin Yapılması Gerekenler Konusunda Öğretmen Görüşlerinin Dağılımı.	63
Tablo 23. Dersin Anlaşılmaması Durumunda, Öğretmenlerin Gösterdikleri Tepkilerin Öğrenciler Açısından Dağılımları.	64
Tablo 24. Kalıp Ve Tasarımları Programının İşlenişinde Karşılaşılan Güçlüklerin Öğretmenler Açısından Dağılımı.	65
Tablo 25. En Çok Öğrenilmesi Gereken Konuların Dağılımı.	66

Tablo 26. Kalıp ve Tasarımları Programında Öğrencilerin En Çok Güçlük Çektikleri Konuların Dağılımı.....	66
Tablo 27. Kalıp ve Tasarımları Dersinde En çok Güçlük Çekilen Konuların Nedenlerinin Dağılımı	67
Tablo 28. Kalıp ve Tasarımları Ders Programının Amaç ve Davranışlarını Gerçekleştirirken Karşılaşılan Sorunların Dağılımı	69
Tablo 29. Kalıp ve Tasarımları Ders Programının Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunların Dağılımı	70
Tablo 30. Farklı Nedenlerden Dolayı Bu Bölümü Seçen Öğrenciler İçin Kalıp ve Tasarımları Programında Güçlük Çekilen Konular (Tüm Konuyu Anlayanlar) Arasındaki İlişki	71
Tablo 31. Farklı Nedenlerden Dolayı Bu Bölümü Seçen Öğrenciler İle Kalıp ve Tasarım Programında Güçlük Çekilen Konular (İnsan Vücut Yapısını Tanıma) Arasındaki İlişki.....	71
Tablo 32. Farklı Nedenlerden Dolayı Bu Bölümü Seçen Öğrenciler İle Kalıp ve Tasarımları Programında Güçlük Çekilen Konular (Ölçü Alma ve Ölçü Hesaplama) Arasındaki İlişki	72
Tablo 33. Farklı Nedenlerden Dolayı Bu Bölümü Seçen Öğrenciler İle Kalıp ve Tasarımları Programında Güçlük Çekilen Konular (Temel Beden Kalıbı Çizimi) Arasındaki İlişki	72
Tablo 34. Farklı Nedenlerden Dolayı Bu Bölümü Seçen Öğrenciler İle Kalıp ve Tasarımları Programında Güçlük Çekilen Konular (Temel Kol ve Kol Çizimleri) Arasındaki İlişki.....	73
Tablo 35. Farklı Nedenlerden Dolayı Bu Bölümü Seçen Öğrenciler İle Kalıp ve Tasarımları Programında Güçlük Çekilen Konular (Temel Pantolon Çizimleri) Arasındaki İlişki.....	73
Tablo 36. Farklı Nedenlerden Dolayı Bu Bölümü Seçen Öğrenciler İle Kalıp ve Tasarımları Dersinde Güçlük Çekilen Konular (Temel Etek Çizimi) Arasındaki İlişki.	74
Tablo 37. Farklı Nedenlerden Dolayı Bu Bölümü Seçen Öğrenciler İle Kalıp ve Tasarımları Programının Güçlük Çekilen Konular (Yaka Çizimleri) Arasındaki İlişki.	74

Tablo 38. Farklı Nedenlerden Dolayı Bu Bölümü Seçen Öğrenciler İle Kalıp ve Tasarımları Programında Güçlük Çekilen Konular (Pens Uygulama ve Pens Dağılımları) Arasındaki İlişki.	75
Tablo 39. Farklı Nedenlerden Dolayı Bu Bölümü Seçen Öğrenciler İle Kalıp ve Tasarımları Programında Güçlük Çekilen Konular (Model Uygulama) Arasındaki İlişki.	75
Tablo 40. Farklı Nedenlerden Dolayı Bu Bölümü Seçen Öğrenciler İle Kalıp ve Tasarımları Programında Güçlük Çekilen Konular (Serileştirme) Arasındaki İlişki.	76
Tablo 41. Kaynak Kitaplar Dışında Yardımcı Ders Kitapları Kullanma Nedenlerinin Dağılımı	76
Tablo 42. Kullanılan Öğretim Araçlarının Dağılımı.....	77
Tablo 43. Meslek Süreleri Farklı Olan Öğretmenler İle Kaynak Kitap Kullanılması (Başka Kaynak Kitap Kullanmıyorum) Nedenleri Arasındaki İlişkiler.	78
Tablo 44. Meslek Süreleri Farklı Olan Öğretmenler İle Kaynak Kitap Kullanılması (Ders Programlarındaki Kaynak Kitapların İçeriği Çok Yetersiz Olduğundan) Nedenleri Arasındaki İlişki.....	78
Tablo 45. Meslek Süreleri Farklı Olan Öğretmenler İle Kaynak Kitap Kullanılması (Farklı Kitaplardan Yararlanarak Bilgilerimi Karşılaştırma İmkânı Bulduğumdan) Nedenleri Arasındaki İlişki.....	79
Tablo 46. Meslek Süreleri Farklı Olan Öğretmenler İle Kaynak Kitap Kullanılması (Farklı Kitaplardan Yararlanmanın Öğrenmeyi Destekleyici Ve Pekiştirici Olmasından) Nedenleri Arasındaki İlişki.....	80
Tablo 47. Fiziki Şartlardan Kaynaklanan Sorunların Dağılımı	81
Tablo 48. Kalıp ver Tasarımları Programın Öğretiminde Karşılaşılan Güçlüklerin Çözümüne İlişkin Önerilerin Dağılımı	83
Tablo 49. Dersin Anlatımında Uygulanması Tercih Edilen Yöntemlerin Dağılımı	83
Tablo 50. Dersin İşlenişine İlişkin Öğretmen Görüş-ifadeleri ve Önem Sıralamalarının Dağılımı	85
Tablo 51. Programın İşlenişine İlişkin Öğrenci Görüş – İfadeleri ve Önem Sıralamalarının Dağılımı	88

ŞEKİLLER LİSTESİ

	<u>Sayfa No</u>
Şekil 1. Değişik yöntemlerin uygulandığı bir sınıfta etkileşim	18
Şekil 2. Kız Teknik Öğretim Okullarında Uygulanan Programlar	36

ÖNSÖZ

Günümüz dünyasının özelliklerini belirleyen gerek yürürlük ve gerekse tasarım halindeki muazzam bilimsel ve teknolojik gelişmeler dikkate alındığı takdirde, teknik ve mesleki eğitim tüm eğitim sürecinin yaşamsal bir yönünü oluşturmaktadır. Bu niteliğiyle de; bir yandan toplumun daha ileri düzeyde demokratikleşme sürecinde sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınma çabalarının gerçekleştirilmesine katkıda bulunurken diğer yandan da bireylerin bu çabalarını ortaya koyması ve uygulanması sürecine etkin olarak katılma gücünü geliştirmesi gerekmektedir. Bu nedenle; MEB'nca, gençlerin, teknolojik, ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmelere uyumlu, mesleki ve teknik bilgi ve becerilerle donatılmış elemanlar olarak eğitimlerinin sağlanması düşüncesiyle, mesleki ve teknik öğretim okullarının geliştirilmesine ve yaygınlaştırılmasına büyük önem verilmiştir.

Araştırmanın problem kısmında değinilen kaynaklar ve araştırmalar, diğer meslek alanlarında olduğu gibi Tekstil Konfeksiyon alanında da nitelikli işgücüne ihtiyaç duyulduğunu, diğer sektörlerde olduğu gibi hazır giyim sektörüne eleman yetiştiren Kız Teknik Öğretim okullarının bu ihtiyacı karşılama güçlüğü yaşadıklarını ve dünyadaki gelişime ayak uydurmakta zorlandıklarını göstermektedir.

Eğitim alanında gelişime ayak uydurabilecek ve hazır giyim sektörünün ihtiyacını karşılayabilecek nitelikli işgücü'nün yetiştirilmesinde Kız Teknik Öğretimin Tekstil Konfeksiyon alanındaki programlardaki eksiklikleri belirleyip bu eksikliklerin giderilmesi için çözümler oluşturması gerekmektedir. Bu nedenle dersin işlenişinde öğretim elemanlarının yeterlilikleri, öğrencinin yetenekleri ve istekli olma durumu, öğretim programları, kaynak, araç-gereç ve materyallerin temini, kullanılan yöntem ve teknikler ile fiziki şartların uygunluğunu belirleyip hazır giyim endüstrisinin ihtiyacı doğrultusunda hazırlaması gerekliliği duyulmaktadır. Bu çalışma; Kız Teknik Öğretim okulları, Tekstil Konfeksiyon alanı öğretim programlarında yer alan Kalıp ve Tasarımları dersinin uygulanmasına ilişkin etkinlikleri yerine getirirken karşılaşılan sorunları Tekstil Konfeksiyon alanı öğretmenlerinin ve öğrencilerinin görüşleri ile belirleyip çözüm önerileri geliştirmeyi amaçlamaktadır.

Bu araştırmanın yürütülmesinde kişi ve kurumlar tarafından büyük destek sağlanmıştır. Bu bakımdan öncelikle, araştırmanın her aşamasında desteğini esirgemeyen

ve titiz çalışması ile beni motive eden tez danışmanım Yrd. Doç Dr. Sayın Fatma KOÇ'a araştırmanın istatistik değerlendirmelerinde önerileriyle yardımcı olan hocam Yrd. Doç. Dr. Sayın İbrahim KISAÇ'a yardımlarını esirgemeyen hocam Yrd.Doç. Dr. sayın Melek ÖZTÜRK'e ve bugüne değin eğitimime katkısı olan burada isimlerini tek tek sayamadığım hocalarıma teşekkür duygularımı belirtmekten gurur duyarım. Ayrıca, bu araştırmanın yürütülmesinde desteklerini esirgemeyen, Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü bütün çalışanlarına, araştırmanın anketlerini cevaplayan Tekstil Konfeksiyon alanı öğretmen ve öğrencilerine, çalışmalarımı kolay yürütmem için destek gördüğüm ablam Semra ŞİŞMAN'a ve arkadaşım Hatice YÜKSEL'e teşekkürlerimi sunarım.

Bu araştırmanın mesleki ve teknik eğitime yararlı olmasını ve hazır giyim sektörünün ihtiyacını karşılayabilecek nitelikli işgücü yetiştirilmesi açısından gelişime katkıda bulunmasını ümit ederim.

Ankara 2004

Selma ŞİŞMAN (ERDEM)

BÖLÜM I

1. GİRİŞ

Dünyamız bilgi ve teknoloji çağı olarak adlandırılan günümüzde bilim ve teknolojiye baş döndürücü hızlı ilerlemelere paralel olarak gelişmekte, değişmekte ve yenilenmektedir.

Ülkemizin bilgi ve teknoloji alanındaki yarışa, etkili ve organize bir şekilde katılması, böylece gelişen, değişen ve yenilenen dünyamızdaki çağdaş yerini alması gerekmektedir. Bunun için, mesleki ve teknik eğitime ağırlık ve öncelik vermek, okullaşma oranını ve eğitim standartlarını ileri ülkeler seviyesine çıkarmak gerekmektedir. Nitelikli işgücü yetiştirilmesi her ülkenin kendi ekonomik, toplumsal ve kültürel koşullarına uygun bir biçimde nitelik kazandırmayı amaçlayan mesleki eğitim, orta ve yüksek eğitimde yapılan örgün mesleki eğitimi ve değişik kurum ve işyerlerince yapılan yaygın mesleki eğitim çerçevesinde ele alınabilmektedir (KOÇ, 1999: 64; MURATOĞLU, KILINÇ, 2003: 100).

Mesleki ve teknik eğitim görmüş işgücü ekonomik ve teknolojik gelişmenin temel unsuru ve ekonominin alt yapısıdır. Bu işgücünün kaynağı ise ülkenin gençliğidir. Eğitimli işgücü Milli Eğitim sistemi içerisinde mesleki ve teknik öğretime verilecek önem ve ağırlığa bağlıdır. Bu anlayışla, mesleki ve teknik eğitim hizmetleri, Türk insanı için yapılacak en önemli ve verimli bir yatırım olarak görülerek, sosyal düzeni koruma ve cemiyetin her ferdine, medeni hayattan ve milli gelirden payını alacak şekilde yetiştirme görevini de yüklenen, eğitimin bir önemli alt sistemi olarak kabul edilmelidir (TEKİN ve diğerleri, 1998:115).

Mesleki eğitimin geliştirilmesi ve eğitimde esnek yapılandırma Türkiye için şarttır. Geleceğin aydınlık Türkiye'sini yaratmak ancak insan kaynağımızın bilgisini ve yeteneğini sürekli geliştiren ve değerlendiren çağdaş bir eğitim sistemi ile mümkündür. Bir ülkenin en değerli varlığı eğitilmiş insandır. Türkiye'nin tüm imkan ve kaynaklarını zorlayarak eğitim sisteminde köklü reformlar gerçekleştirmesi zorunludur (MESS, 1999:136).

Ülkemizde gereksinme duyulan, sanayii ve hizmet alanlarındaki orta düzeyde işgücünü yetiştirmeyi amaçlayan mesleki ve teknik eğitimin alt sistemi gerek nitelik, gerekse sayısal yönden hiçbir dönemde hedeflerine ulaşamamıştır (KAYA, 1993: 79).

Mesleki-teknik eğitimdeki sayısal yetersizlik yanında; bu okullardan mezun olanların sektörün ihtiyacına göre yetiştirilmedikleri için genellikle sektörde iş bulamadıkları bilinmektedir.

Okul-sanayi işbirliğinin istenilen düzeyde olmamasının bir başka önemli noktası da sanayicilerin işbirliğine inanmamalarıdır. Özellikle hazır giyim sektöründe teknoloji hızla ilerlemektedir. Eğitim kurumlarının bu hıza ayak uydurmaması okul-sanayi işbirliğinin, istenilen düzeyde olmasını engellemektedir (KOÇ, 1996:66).

İş verenlere göre; mesleki-teknik eğitim mezunları genellikle aşağıda sıralanan özelliklere sahiptirler:

- Teorik bilgileri yeterli değildir.
- Alet seçimi, kullanılması ve bakımı için yeterli bilgiye sahip değildir.
- Malzeme seçimi ve onun ekonomik olarak kullanılmasında gerekli dikkati sarf etmemektedirler.
- Ne pratik bilgileri ne de tezgah başında çalışma deneyimleri yeterlidir.
- Teoriyle pratiği birleştirerek dinamizm yaratmamaktadırlar.
- Sorumluluk duyguları noksandır.
- Teknik literatürden faydalanmaları tatmin edici değildir.

Kısaca ortaöğretimimiz, başta okullaşma oranının küçüklüğü, bina, derslik, öğretmen yetiştirme de karşılaşılan sorunlar, ders araç ve gereçlerinin yetersizliği gibi eğitim olanaklarının dağılımı, öğrencilerin beceri kazandırmayan genel liselerde toplanmış olması mesleki-teknik eğitimle piyasa arasındaki kopukluklar olmak üzere çeşitli açılardan sayısal dar boğazlarla karşılaşmaktadır (KAYA, 1993: 79). Bunun başlıca nedeni, mesleki ve teknik eğitimin pahalı olması ve mesleki derslerin üniversiteye girişte değerlendirmeye alınmamasıdır. Mesleki ve teknik okulların bir çok bölümü, talep olmadığından kapanma durumuna gelmiş veya kapasitelerinin altında öğrenci ile eğitim-öğretim yapma mecburiyetinde kalmışlardır (MEB, 1998:38). Ayrıca; ülkemiz, her 1000 nüfusa düşen mesleki-teknik öğrenci sayısı açısından dünya ülkelerin içinde elverişsiz durumda olan ülkeler arasında yer almaktadır (KAYA, 1993: 79). Dünya piyasalarında rekabet edebilmenin koşullarından biriside kaliteli üretimdir. Bu ise nitelikli işgücünün tüm üretim sektörlerinde yerini almasıyla olabilecektir (FEV, 1997: 29). Ayrıca

işgücünün ilgili sektörlerde ihtiyacı karşılayabilmeleri için gerekli bilgi ve becerilerin kazandırılması gerekmektedir.

Pek çok sektörde olduğu gibi hazır giyim sektöründe de kalite en önemli rekabet unsurudur. Kaliteli üretim için ise ön şart yine nitelikli işgücü'dür. Ancak, yetiştirilecek işgücünün sektörün talebini karşılayabilecek yeterlilikte olması makro ve mikro düzeyde ekonomik gelişmelere katkıda bulunacaktır.

Gelişen teknoloji ile birlikte toplumda ihtiyacı duyulan nitelikli işgücünün rolü ve vasıfları değişmektedir. Bilgi çağına paralel olarak hazır giyim üretiminde istihdam edilecek personelin değişen rolü ile birlikte, bu personeli eğiten eğitimcilerin ve eğitim ortamının da rolü ve niteliği doğal olarak değişmek zorundadır. Ayrıca öğrencilere bilgi ve beceri kazandıracak eğitim programlarının da gözden geçirilmeleri ve yeni teknolojilere ayak uydurmaları gerekmektedir (MURATOĞLU, KILINÇ, 2003: 100, 101).

Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında yetişen işgücünün nitelikli olması, sektörel gelişmeye katkı sağlaması, iyi bir okul sistemi ve en önemlisi bu okullarda görev yapan atölye ve meslek dersi öğretmenlerinin nitelikleri ile de etkili olur. Mesleki ve teknik eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin görevleri, sorumlulukları, işlevleri, bilgi ve becerileri sektörel eğitimin etkinliği açısından çok önemlidir (YILDIRIM, 1997:16).

Mesleki teknik eğitim okullarında eğitim veren öğretmenlerin, ilerleyen teknolojik gelişmeler doğrultusunda kendilerini yenilememeleri, sanayi stajına gönderilen öğrencilerin bilgi yoksunluğu sorunlarına neden olmaktadır (KOÇ,1999:66).

Hazır giyim sektöründe sektörel bazda önemliliği her geçen gün artan kalıp alanı Kız Teknik Öğretim kurumları programlarında kalıp ve tasarımları dersi adı altında işlenmektedir ve giyim eğitimi yapılan kurumların en temel derslerinden biridir. Giyim üretimin ilk basamağını oluşturan kalıp hazırlamada çeşitli biçki sistemleri kullanılmaktadır. Önemli olan hangi biçki sisteminin kullanıldığı değil kullanılan biçki sisteminin doğru uygulanmasıdır (SEZER ve diğerleri, 2000: 1). Bunun içinde yeterli bilgi becerilere sahip olup teknolojiyi yakından takip edip uygulayabilmekle gerçekleştirilebilir. Hazır giyim sektöründe önemli bir ihtiyacı karşılayan kalıp alanı her geçen gün teknolojinin imkanları doğrultusunda kendini geliştirme çabası içine girmiştir. Dolayısıyla hazır giyim sektöründeki mesleklerde bu mesleği yapacak kişilerde olması gereken yeterliklerin bilgi, beceri, tavır düzeyleri belirlenerek mesleki teknik eğitim

programlarının bu yeterliliğe dönük olarak hazırlanması ve sektörün taleplerine uygun işgücünün yetiştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu araştırma Tekstil Konfeksiyon alanı, Kalıp ve Tasarımları programlarının uygulanmasına ilişkin sorunları belirleyip, bu sorunları inceleyip çözüm önerileri getirme gereksiniminden kaynaklanmıştır.

1.1. ARAŞTIRMANIN AMACI

Mesleki eğitimin temel amacı, ülkenin kalkınmasında yeterli sayıda ve nitelikte işgücü yetiştirmektir. Mesleki eğitim, bireye iş yaşamında gerekli bilgi ve beceriler kazandırarak iş verimliliğini dolayısı ile refahı arttıran bir süreçtir. Bu anlamda meslek elemanları yetiştirmekte mesleki ve teknik eğitimin görevidir (MURATOLU, 1995: 164).

Gerçekten mevcut doğal kaynaklardan en iyi şekilde yararlanma, işgücünün bu hususta yetiştirilmesine bağlıdır. Bu da iyi planlanmış bir eğitimi gerektirir. Kalitesiz ve düşük seviyede bir eğitime sahip olan ülke, zengin doğal kaynaklara sahip olsa da asla gelişemez. Burada insan unsuru ve bunun eğitilme şeklinin ne kadar önemli olduğu ortadadır (ALKAN ve diğerleri, 1996: 4).

Araştırmanın temel amacı, Kız Teknik Öğretim okullarında varolan ve Hazır Giyim endüstrisinde toplam sanayii üretimi, istihdama katkısı ve toplam ihracat açısından önemli bir ihtiyacı karşılayan Tekstil Konfeksiyon alanı ve bu alanın belkemiğini oluşturan Kalıp ve Tasarımları programının uygulanmasına ilişkin etkinlikleri yerine getirirken karşılaşılan sorunları öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre belirlemek ve belirlenen sorunlar dikkate alınarak öğrencilerin başarılarını artırıcı öneriler getirmektir. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıda belirtilen sorulara cevap aranmıştır.

- Öğretmenlerden kaynaklanan sorunlar nelerdir?
 - Öğretim yöntemlerinin kullanımından kaynaklanan sorunlar nelerdir?
 - Öğretmenlerin mesleki yeterliliklerinden kaynaklanan sorunlar nelerdir?
- Öğrencinin hazır bulunuşluk düzeyi ile ilgili sorunlar nelerdir?
- Öğretim programları ve bu programların uygulamaya geçirilmesi aşamasında karşılaşılan sorunlar nelerdir?
- Eğitim ve öğretim ortamında kullanılan kaynak, araç-gereç ve materyal eksikliğinden kaynaklanan sorunlar nelerdir?
- Eğitim ve öğretim ortamının fiziki şartlarından kaynaklanan sorunlar nelerdir?

- Öğretmen ve öğrencilerin görüşleri doğrultusunda belirlenen sorunlara ilişkin çözüm önerileri nelerdir?

1.2. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Nitelikli işgücüne duyulan ihtiyacın arttığı günümüzde yüksek öğretimde yığılmaları önlemek amacıyla mesleki eğitim veren öğretim kurumlarının giderek daha fazla önem kazandığı düşünülmektedir.

Ulusal çalışma gücü verimliliğini yükseltmek ve iş dünyasındaki koşullar için, meslekler arasındaki farklılıklar ve gençlerin değişik ihtiyaçları dikkate alınarak mesleki eğitim programlarının geliştirilmesi gerekmektedir. Genç ve yetişkinlerin ihtiyaçları yönünden düşünüldüğünde değişik öğrenim devrelerinde mesleki eğitim programlarına ihtiyaç olduğu bir gerçek olarak ortaya çıkmaktadır (ALKAN ve diğerleri, 1996:9).

Çağımızda teknolojik gelişmeler ve bu gelişmelerin uygulamaya konulduğu endüstri, yaşamın bütün boyutlarını etkilemektedir. Teknolojik olanaklarla desteklenen çağdaş endüstri, toplumun en dinamik kuvvetlerinden biri haline gelmiştir. Günümüzde endüstrideki üretim ve hizmet alanlarında kadınlar önemli ölçüde yer almaya başlamıştır. Dünya ve ülkemiz nüfusunun yarısını kadınlar oluşturmaktadır. Günümüzün ekonomik koşulları kadınların ev dışındaki meslek alanlarında çalışmasını ve üretici olmasını zorunlu hale getirmiştir. Çağdaş gelişmelerin sonucu hizmet ve üretim sektöründe meydana gelen nitelikli işgücü ihtiyacı, büyük ölçüde mesleki eğitim almış kadınlar için istihdam alanları yaratmaktadır (ULUSOY, 2000: 2).

Dünyada ve ülkemizde hazır giyim alanı önemli bir endüstri dalı haline gelmiştir. Bu gelişmeler doğrultusunda her sektörde olduğu gibi, hazır giyim sektöründe de yetişmiş işgücüne ihtiyaç duyulmaktadır. Bu ihtiyacı en kısa zamanda en iyi şekilde karşılamak için yeni tekniklere, yeni uygulamalara ihtiyaç duyulmuştur.

Bununla birlikte bilgisayarların devreye girmesiyle daha kolay öğrenme ve uygulama yapabilme şansı doğmuştur (İNCEOĞLU, 2000: 5). Günümüzde hazır giyim sektörünün; kalıp ve serilemenin bütün temel bilgi, beceri ve alışkanlıklarını sunup, uygulayabilen elemanlara ihtiyaç duyduğu bilinmektedir. Bundan da eğitilmiş işgücü ihtiyacının gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Kalıp alanında da verilen eğitimin günümüz teknolojisine uyumu ve sektörün ihtiyacını karşılayabilme gücü; hazır giyim sektörünün dünya pazarlarında rekabet edebilmesi, gelişebilmesi, varlığını koruyabilmesi ile mümkün olabilecektir.

Kız Meslek Lisesi Tekstil Konfeksiyon alanı öğrencilerinin Kalıp ve Tasarımları programında başarılı olmalarını sağlamak amacıyla, programın uygulanmasına ilişkin karşılaşılan sorunları belirleyip, çözüm yolları bulup bu sorunların giderilmesi ile başarının sağlanabileceği düşünülmektedir. Bu nedenle;

- Öğrencilerin bu dersi sevip, benimsemelerinin sağlanması.
- Öğretmenlerin gelişen teknolojiyi takip etmesinin sağlanması.
- Alanla ilgili uygun programlar seçilmesi.
- Uygun yöntem ve tekniklerin belirlenmesi.
- Endüstri ile işbirliği içinde olunması.
- Dersin işlenişine uygun ortamlar hazırlanması.
- Gerekli kaynak, araç-gereç ve materyaller temin edilmesi ile sorunların ortadan kalkacağı düşünülmektedir.

Bu araştırma; Kız Teknik Öğretim Okulları, Tekstil Konfeksiyon alanı, Kalıp ve Tasarımları programlarında karşılaşılan sorunları belirleyip bu sorunları en aza indirmek, çözüm yolları önermek açısından önemlidir.

1.3. SAYILTILAR

Bu araştırmanın sayıtlıları aşağıda belirtilmiştir:

- Bilgi toplama aracı olarak kullanılan anketlerin kapsamı, Kız Meslek Liseleri öğretmen ve öğrencilerinden oluşan ayrıca uzman bir ekip tarafından kontrol edilerek geliştirildiği için geçerlidir.
- Anket, örneklem grubuna uygulanmadan önce küçük bir gruba pilot uygulama ile test edilerek düzeltildiği için geçerlidir.
- Araştırmanın örneklem grubunu oluşturan kişiler, alındıkları evren grubunu temsil ettiği için anketin güvenilirliği yüksektir.
- Anketi cevaplandıran öğretmen ve öğrencilerin, anket sorularını doğru olarak cevaplandıkları kabul edilmiştir.

1.4. KAPSAM VE SINIRLILIKLAR

Kız Teknik Öğretim Okulları Tekstil Konfeksiyon alanı, öğretim programlarında yer alan Kalıp ve Tasarımları programının uygulanmasına ilişkin karşılaşılan sorunlara, çözüm önerileri getirmeyi amaçlayan bu araştırma; Ankara ili, Merkez ilçe

sınırları içerisinde bulunan MEB'na bağılı 17 Kız Meslek, Anadolu Kız Meslek ve Anadolu Kız Teknik Liseleri Tekstil Konfeksiyon bölümü öğretmen ve öğrencilerini kapsamaktadır (Tablo 1).

Araştırma amaçlarına ulaşabilmek ve araştırmayı sağlıklı bir şekilde yürütebilmek için araştırma kapsamının sınırlandırılması gerekmiştir. Bu araştırmanın sınırlılıkları ve örneklem grubu aşağıda belirtilmiştir.

- Araştırma, Ankara ili, MEB'na bağılı Kız Meslek, Anadolu Kız Meslek ve Anadolu Kız Teknik Liseleri ile sınırlı tutulmuş, diğer iller kapsam dışında bırakılmıştır.
- Araştırma Ankara ili, Merkez ilçe sınırları içerisinde bulunan MEB'na bağılı Kız Meslek, Anadolu Kız Meslek ve Anadolu Kız Teknik Liseleri ile sınırlı tutulmuş, diğer ilçeler kapsam dışında bırakılmıştır.
- Araştırma kapsamına, Tekstil Konfeksiyon alanı meslek dersi öğretmenleri ve öğrencileri alınmıştır. Diğer alanlardaki öğretmen ve öğrenciler kapsam dışında bırakılmıştır.
- Ankette yer alan sorular Kalıp ve Tasarımları dersinin öğretilmesi ile konularını kapsamaktadır.
- Araştırma kapsamına Lise 2. ve 3. sınıf öğrencileri alınmış, 1. sınıflar kalıp alanında yeterli bilgiye sahip olmadıkları düşüncesiyle kapsam dışında bırakılmıştır.

1.5. TANIMLAR

Ahi: Türk esnaf ve sanatkarlarınca oluşturulan mesleki bir örgütlenme modelidir (HAZAR, 1990: 25).

Anadolu Kız Meslek Liseleri: Ortaokul üzerine öğretim süresi bir yıllık hazırlık sınıfından sonra 6 dönem (3 yıl) olan, bir kısım derslerin öğretimi yabancı dille yapılan meslek liseleridir (MEB, 1993: 11).

Anadolu Kız Teknik Liseleri: Ortaokul üzerine, öğretim süresi bir yıl hazırlık sınıfından sonra 8 dönem (4yıl) olan, ilk iki dönemi Anadolu Kız Meslek Lisesi ile ortak yürütülen, bir kısım derslerin öğretiminin yabancı dille yapıldığı teknik liselerdir (MEB, 1993:12).

Ara Eleman İşgücü : Herhangi bir meslekte belirli bir düzeyde mal ve hizmet üretimi ile ilgili yeterliliğe sahip olan bireylere denir (DOĞAN ve diğerleri, 1997:3).

Atölye ve Meslek Dersleri Öğretmeni: Mesleki ve teknik eğitimi konu alan atölye meslek derslerini okutan kişidir (YILDIRIM, 1997:19).

Eğitim Araç- Gereci: Eğitim ortamında öğrenme ve öğretmeyi en iyi biçimde gerçekleştirmek amacıyla hedef davranışlara ve öğrencinin hazır bulunuşluk düzeyine uygun araç ve gereçler (YETİM, 1994: 21).

Hazır Giyim : Standart ölçülerde hazırlanan kalıplarla yapılan, seri halde üretilen giyim eşyasıdır (GÖKYER, 1996:5).

Kalıp Dahı: Tekstil Konfeksiyon sektörünün modelhane birimlerinde kadın, çocuk ve erkek giysilerinin elde veya bilgisayarda ana kalıplarını hazırlayabilen, model uygulayabilen, numune dikimini sağlayan, serilenmesini yapabilen, kalıpların pastal planlarını hazırlayabilen, Atatürk İlke ve İlkalarına bağlı teknik eleman yetiştiren bir daldır (MEB, 2000:7).

Kız Meslek Liseleri: Öğretim süresi 6 dönem (3 yıl) olan öğrencilere; ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda seçtikleri bir alanda verilen meslek eğitimi ile birlikte genel bilgi derslerinde okutulduğu meslek liseleridir (MEB, 1993: 11).

Kız Teknik Öğretim: Çağın ve teknolojinin gereği olarak iş hayatında ihtiyaç duyulan yeni meslek alanlarıyla zenginleştirilmek üzere mevcut ve yeni iş sahalarında nitelikli ve kaliteli eleman ihtiyacını karşılamak üzere kurulan kurumdur (MEB, 1993:11).

Lonca: Hammadde satan İtalyan tüccar ve esnaf kuruluşlarının toplandığı yerlere “Lonca” adı verilirdi (TİSK, 1999: 25).

Mesleki Eğitim: Bir toplumda yaşayan birey yaşantılarının sağlanmasında zorunlu olan belirli bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve pratik uygulama yeteneklerini kazandırmak suretiyle birey kabiliyetlerini zihinsel, duygusal, sosyal, ekonomik ve kişisel yönlerden geliştirme sürecidir (ALKAN ve diğerleri, 1996:2).

Sanayii: Hammaddeleri işlemek, enerji kaynaklarını yaratmak için kullanılan yöntemlerin, araçların tümü. Endüstri hammaddelerini mamul hale getirmek için gerçekleştirilen üretim ve bu üretimde kullanılan araçlara denir (GÖKYER, 1996: 5).

Teknik: Öğretim yöntemini öğretmenin uygulamaya koyma biçimine denir (BÜYÜKKARAGÖZ, ÇİVİ, 1997: 78).

Tekstil Konfeksiyon: Tekstil Konfeksiyon sanayinin de çağımızın moda ve teknolojik gelişmelerine dayalı olarak, giysi tasarımı, ev tekstili, kadın- erkek- çocuk

giysileri için kumaş yüzey özelliklerine göre konfeksiyonun üretim birimlerine teknik eleman yetiştiren alan programıdır (MEB, 2000:3).

Yöntem: Belirli görüş, ilke ve kurallara göre geliştirilmiş olan öğretim yapma yoludur (BÜYÜKKARAGÖZ, ÇİVİ, 1997: 78).

1.6. KISALTMALAR

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
EFAM	: Eğitim Bilimleri Fakültesi Araştırma Merkezi
FEV	: Friedrich Ebert Vakfı
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
OSANOR	: Okul Sanayi Ortaklaşa
TİSK	: Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu

BÖLÜM II

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Eğitim

Eğitim, genel anlamda bireyde davranış değiştirme sürecidir (DEMİREL, 1995:1). Bu süreçten geçen insanın kişiliği farklılaşır. Bu farklılaşma eğitim sürecinde kazanılan bilgi, beceri, tutum ve değerler yoluyla gerçekleşir (FİDAN, ERDEN,...: 12).

Eğitimin sistemli bir şekilde oluşabilmesi için bireyin davranışlarında istendik davranışların oluşması beklentisi eğitim sistemi içerisinde eğitim kurumlarının zorunluluğunu ortaya çıkarmaktadır.

Eğitim sistemi, örgün eğitim ve yaygın eğitim alt sistemlerinden oluşur. Bu sistemler içerisinde bizim alanımıza örgün eğitim konuları girmektedir.

Örgün eğitim, belirli yaş grubundaki ve aynı seviyedeki bireylere amaca göre hazırlanmış programlarla okul çatısı altında düzenli olarak yapılan eğitimidir. Bu eğitim türünde genel, mesleki ve teknik eğitim programları uygulanır (TAYMAZ, 1997:3).

Örgün eğitim türünde uygulanan mesleki ve teknik eğitim programları bir mesleğe yönelik olarak iş, fert ve eğitimden meydana gelen üç boyutlu bir bütün olarak ele alınabilir (SEZGİN, 2000:1). “Mesleki eğitimin temel amacı iş ve birey arasında uyum oluşturmaktır” diyen Sezgin’in (2000: 1) bu görüşünden yola çıkarak bunun gerçekleşmesi için iş ile birey arasındaki ilişkiyi kuracak ve bu temeli oluşturacak olan teorik bilginin sağlanması gerekmektedir (DEMİREL, 2000:4).

Eğitim ülkelerin, ekonomik, sosyal, kültürel ve politik alanda yaşanan hızlı gelişme ve değişimlerde azami faydayı sağlamak ve bunlardan meydana gelebilecek olumsuzlukları asgariye indirebilmek için kullanabilecekleri en önemli araçlardan biridir. Bazen aşırıya da kaçarak her sorunun temelinde eğitim eksikliği veya yanlışlığı arar hale gelmektedirler. Bu durum eğitime olan inancı giderek güçlendirirken eğitimden beklentileri de yükseltmektedir (TES,2001: 1).

Eğitimin temel hedefi, bireyi bir bütün olarak mümkün olan en yüksek mükemmeliyet düzeyine ulaştırmak olduğundan, her çeşit eğitim programının bu amaca hizmet etmesi gerekir. Bu açıdan bakılınca mesleki eğitim temel amacının da bireyin

mesleki ilgi ve ihtiyacını güdüleme faktörü olarak kullanmak suretiyle onu bütünüyle eğitmektir.

Meslek eğitimi, bireyi aktif bir hayata hazırlık olduğuna göre insan kaynaklarını faydalı toplumsal amaçlar için değerlendirme ve geliştirme yoluyla kültürel, ekonomik ve bireysel gelişmeye hizmet etmektir. Meslek eğitimi programları bu görevi:

1. Hizmet alanına girecek bireylerin eğitimini yürütmek
2. İş dünyasına bilgili, becerili ve başarılı personel yetiştirmek suretiyle yerine getirmeye çalışır (ALKAN ve diğerleri, 1996:3).

Bunun sonucunda; gerekli işgücünün sağlanması için bireyin katılacağı eğitim sürecinin niteliği önemli bir husus olarak görülmektedir. Bu noktada eğitimin hem toplumsal kalkınmaya katkı sağlayacak hem de sosyal ortamda gereksinim duyulacak bireylerin teknik becerilerini geliştirecek şekilde verilmesi gerekmektedir. Bu sayede hem toplumsal kalkınmadaki işgücü ihtiyacı olan teknik personel hem de bireyin bir meslek edinmesi sağlanabilecektir. İnsanların sosyal hayatlarında önemli bir yer tutan meslek sahibi olma olgusu ve eğitim aracılığıyla mesleğini en iyi şekilde icra etmesi insanların ve toplumların hayatlarını etkilemektedir. Bu noktadan bakıldığında açıkça görülmektedir ki mesleki ve teknik eğitim insanların ve toplumların hayatında önemli bir yer tutmaktadır (KAZU, DEMİRLİ, 2002: 6).

Çağımızda bilim ve teknolojinin yarattığı ortam, birey yaşantılarını ve toplumsal yapılarını, büyük ölçüde etkilemektedir. Bu durum hiç kuşkusuz, toplumun bütününde olduğu gibi eğitim sektöründe de yeni sorunlar yaratmaktadır.

Eğitim -işgücü- istihdam dengesinin sağlanması, bir bakıma bu üç kavramın iyi bir ortam ve etkileşim içerisinde bulunmasıyla mümkün olabilir. Gelişen teknolojinin kullanılması; nitelikli işgücünü gerekli kılmaktadır. Bu durum ise nitelikli işgücünün yetiştirilmesi sorununu ortaya çıkarmaktadır. Bunun için eğitim-ışgücü-istihdam dengesinin sağlanması, mesleki eğitim sisteminin, ortam olarak buna hazır olmasını gerektirmektedir (MEB, 1998: 69).

Mesleki Eğitim Sisteminin hazır olması yeni çağın gereklerine cevap verebilen bir eğitim sistemi oluşturmasından geçmektedir (MESS,1999:7). Yani öğretimin kalitesini yükseltmek çağın gerektirdiği teknolojik gelişmelere ayak uydurabilecek bir eğitim sisteminin oluşturulmasını zorunlu kılmaktadır (GÖK, AKÇABOL, 1998: 29).

Doğan (1994)'a göre ise yirmi birinci yüzyılda görev yapacak işgücünde aranılan bazı özellikler;

- Değişen koşullara çabuk uyum sağlama
- Problem çözebilme
- İletişim kurabilme
- Ekip halinde çalışabilme
- Mal ve hizmetin kalitesini geliştirmek için sorumluluk alma.
- Değişen koşullara uyumu kolaylaştırmak için geniş bir mesleki beceri tabanına sahip olma gibi nitelikler.

Yetişmiş işgücünde bu beceriler aranırken, işgücü oldukça karmaşık teknolojilerle çalışmak üzere eğitilmelidir (YILDIRIM, 1997:3).

Bilindiği gibi eğitim sisteminde öğretme / öğrenme ortamında öğrencilerle aktif etkileşim içinde bulunanlar yalnız öğretmenler değildir. öğrencilerin eğitimlerine doğrudan veya dolaylı olarak etkide bulunan başka iş görenlerin de varolduğu bilinmektedir. Bu kapsamda sayılabilecek olanlar; okulun yönetiminde bulunanlar, okulu denetleyenler, eğitim programlarını geliştirenler, eğitim ortamını hazırlayanlar ve en az öğretmenler kadar eğitimi oluşturu, yönlendirici ve öğrencileri etkileyici çabalarda bulunanlardır (YAVUZ, 2000:36).

2.1.1. Sınıf Yönetimi

Özel bir öğretim olan sınıf, eğitim sisteminin en alt sistemidir. Sınıf sistemi üretim merkezi eğitimsel amaçların davranışa dönüştürüldüğü yerdir sınıf çok özel bir ortamdır. Çünkü toplumu 21. yüzyıla taşıyacak ulusal hedeflerin gerçekleştirilebilmesi için gerekli özgün davranışlar sınıfta kazandırılacaktır. Sınıf ulusal düzeyde, her sektörde gereksinim duyulan nitelikli insan kaynağı yetiştirilen bir yerdir. Öğrenciler çok küçük yaşlardan itibaren ilk kez yönetsel kurallarla sınıfta tanışır. Bir başka ifade ile bilgi, beceri yanında toplumsal ve örgütsel yaşamın gerekli kıldığı her türlü ilke, kural, davranış ve tutumlarla en sağlıklı biçimde sınıfta tanışır. Sınıf, eğitim sisteminin en küçük ve en son birimi, ancak eğitim yönetiminin ilk ve temel basamağıdır (KÜÇÜKAHMET ve diğerleri, 2000:47). Formal eğitimin vazgeçilmez temel öğeleri olarak kabul edilen öğretmen, öğrenci, ders planı, eğitim programı, öğretim süreci, öğretme, öğrenme yöntem ve teknikleri eğitim teknolojisi ve zaman gibi bir çok öğe sınıfta birlikte yer alır. Öğretmen bütün bu öğeler arasında anlamlı ve sürekli bir eşgüdüm sağlamak zorundadır. Bu nedenle öğretmen sınıf yönetimi konusunda yeterli olmak zorundadır. Okulda öğretmenin görevi sadece öğretim yapmakla sınırlı değildir. Okulun başarılı ve etkili

olma yolu sınıf yönetiminden geçmektedir. Etkili bir öğretici olmanın yanında öğretmen, aynı zamanda sınıfta etkili bir yönetici olmak zorundadır. Öğrencilerin başarılı olması bakımından öğretmenin alan bilgisi yanında sınıf yönetiminde sergilediği performansda önemlidir. Eğitim, öğretim etkinliklerinde beklenen başarıyı elde etmenin birincil koşulu etkili bir sınıf yönetimidir (SARITAŞ, 2000:47,48).Sınıf yönetiminin en etkili ögesi, öğretmendir. Etkili bir sınıf yöneticisi olarak öğretmenden genelde şunlar beklenmektedir.

- Sınıfı eğitim için hazırlaması,
- Sınıfın kurallarını öğrencilerle belirleyip öğrencilere benimsetmesi,
- Öğretimi düzenleyip sürdürmesi,
- Öğrencilerin uygun davranışlarını sağlamasıdır.

Hizmet öncesi öğretmen yetiştirme programlarında benimsenen alan bilgisi, meslek bilgisi ve genel kültür bilgisi olmak üzere üç yönlü yaklaşımın tümünde yetkinleşme söz konusudur. Bunun yanı sıra bu alanlardaki bilgilerini sınıfa aktarabilmesine olanak sağlayacak ve etkili bir sınıf yöneticisi olunabilmesi için önemli görülen boyutlar vardır.

Etkili bir öğretim lideri olarak öğretmenin bu çalışmaları istenen düzeyde gerçekleştirebilmesi, sınıf yönetimi etkinlikleri konusunda, bilgi sahibi olması ve bildiklerini doğru bir biçimde uygulayabilmesine bağlıdır. Sınıf yönetimi etkinlikleri beş boyutta ele alınmaktadır.

- Sınıf ortamının fiziksel düzenine ilişkin etkinlikler
- Plan- program etkinlikleri
- Sınıfta ilişkilerin düzenlenmesi ile ilgili etkinlikler
- Davranış düzenlemelerine ilişkin etkinlikler
- Zaman kullanımına ilişkin etkinlikler (AĞAOĞLU,2002:7).

2.1.1.1. Sınıf Ortamının Fiziksel Düzensizliğine İlişkin Etkinlikler

İyi düzenlenmiş sınıf ortamları öğrenciyi okula gelmeye, sınıfa girmeye, ders dinlemeye ve katılıma güdüler. Eğitim amacı ile yapılandırılmış, düzenlenmiş, çeşitlendirilmiş uyarıcı ortamlarda öğretme ve öğrenme daha etkili gerçekleşir. Eğitime uygun olarak yapılanmış sınıflar hem öğrenmeyi kolaylaştırmakta hem de öğrenilenlerin hatırlanmasına yardımcı olmaktadır. Sınıf ortamlarının iyi düzenlenmesi bile kendi başına sınıfta istenmeyen davranışları kısmen azaltabilir. Her davranış kendine uygun bir ortamda meydana gelir. Kabul edilemez davranışları değiştirmenin en etkili yollarından

birisi çevreyi değiştirmektedir. Fiziksel koşullara bağlı kabul edilemez davranışlar, ortam ve koşulların değiştirilmesi ile düzeltilebilir. Bu düzenlemeleri yapmak, öğrencilerle uğraşmaktan daha kolaydır (SARITAŞ, 2000: 48,49).

Bir sınıf ortamının fiziksel değişkenleri; sıra, masa, yazı tahtası, dolap, panolar, Atatürk, sağlık, mevsim şeritleri, resim, güzel yazı gibi eğitsel köşeler, kum havuzu, kitaplık, ecza dolabı, takvim vb. araç-gereçlerle, sınıfın ısı, ışık, renk, gürültü, temizlik, görünüm, yerleşim düzeni boş alanlar gibi birbirlerini tamamlayan öğelerden oluşur. Okul türü ve düzeyi, derslerin içeriği ve amaçları, sahip olunan araç-gereç, atölye gibi değişkenler dikkate alınarak yapılandırılmış sınıf ortamı, öğrencilerin güdülenerek öğrenme-öğretme süreçlerine etkin katılımını sağlar. Öğretmen tarafından etkili bir sınıf yönetiminin oluşturulması için sınıfta yer alan fiziksel öğelerin, öğretimin amaçlarına uygun şekilde ve olanaklar ölçüsünde öğrenci sayısı, ısı, ışık, renk, temizlik, görünüm, görüntü, yerleşim düzeni gibi fiziksel değişkenlerin güdüleyici, öğrencileri öğrenme-öğretme sürecine katıcı ve ilgi çekici bir biçimde düzenlenmesi gereklidir (TUTKUN, 2003:137).

2.1.1.2. Plan - Program Etkinlikleri

Sınıf yönetimi ile ilgili çalışmaların ikinci boyutunu oluşturan plan- program etkinlikleri, öğretmenin etkin bir öğretim lideri olarak sınıfta eğitim - öğretim çalışmalarını sürdürebilmesine olanak tanır. Öğretmenin plan- program etkinliklerini gerçekleştirebilmesi için öncelikle amaçları temel alarak yıllık, ünite ve günlük planlarını hazırlaması beklenir.

Planlama yapılırken amaçların yanı sıra öğretmenin öğretim yılı içerisinde ders yapılacak günleri, ders saatlerini, bu süre boyunca ele almayı düşündüğü konuları belirlemesi gerekir. Planlama aşamasında, bu çalışmalar dışında, öğretmen, dersi birlikte gerçekleştireceği öğrencilere ilişkin bilgileri de göz önünde bulundurmalıdır. Özellikle ders dönemi öncesi hazırlık olarak adlandırılan plan- program etkinlikleri ile öğretmenin ders döneminde kullanabileceği ders araç ve gereçleri belirlemesi ve belirlediği ders araç ve gereçleri gerektiğinde kullanabilmek için nasıl temin edebileceğine ilişkin hazırlıkları da yapması söz konusudur (AĞAOĞLU, 2002:9).

Öğrencilerin dersten kopmalarını, istenmeyen davranışlara baş vurmalarını ve sınıf yönetimini olumsuz etkilemelerini önlemek için öğretmen, öğretim yöntemleri

konusunda birtakım önlemler almalıdır. Bu konuda göz önünde tutulabilecek önlemlerden bazıları şöyle ifade edilebilir.

Her yöntem farklı ders amaçları için aynı ölçüde uygun olamaz. Bir ders için ideal olan bir yöntem başka bir ders için uygun olmayabilir. Hatta aynı ders saati içinde farklı yöntem kullanma gereği doğar. Her zaman aynı yöntemin kullanılması öğrencilerde tekdüzeliğe neden olur (SARITAŞ, 2000:77).

Plan yapma, eğitim ortamı düzenleme, küçük grup oluşturma, eğitimde başarıyı artıran etkenler olarak bulunmuştur. Sınıf düzeni de öncelikle programın gücüne, sürekliliğine bağlı görülmektedir.

Aynı sınıf düzeyinde öğretmenlik yapan veya aynı dersi okutan diğer öğretmenlerle iletişim ve işbirliği de planlanmalıdır. Ayrıca bu öğretmenler, öğretim dönemi öncesinde bir araya gelmeli, sınıf düzeninden günlük plana kadar bütün hazırlıkları birlikte yapmalıdırlar. Bu birliktelik, görüş alış veriş, kaynak dağılımının sağlanması, olanakların ortak kullanımının belirlenmesi, hedeflerden araçlara ders planlarının yapımında işbirliği noktalarında yoğunlaşmalıdır. Bu işbirliğinde bir örneklige, katı sınırlamalara fazla yer verilmemelidir. Çünkü sınıfların düzeyi aynı da olsa, öğrenciler arasında bireysel farklar vardır. Her sınıf ve sınıf içindeki gruplar farklı projeler planlayıp uygulayabilmelidir (BAŞAR, 2000:45).

2.1.1.3. Sınıfta İlişkilerin Düzenlenmesi İle İlgili Etkinlikler

Sınıf düzeninde ve öğretme durumlarının etkinliğinde önemli bir yer tutan sınıf içi ilişkiler dokusunu öğretmenin oluşturabilme düzeyi öğretim amacına ulaşma derecesini belirlemektedir. Sınıf içi ilişkiler dendiğinde, ilk olarak öğretmen- öğrenci ve öğrenci- öğrenci ilişkileri akla gelmektedir.

Öğretmenin sınıfta etkili bir öğretme-öğrenme ortamı oluşturulması için öncelikle üzerinde durması gereken noktalardan birisi, sınıfta istenmeyen öğrenciyle öğretimin aksamamasını önleyecek, öğrencilerin istenilen davranışlarını geliştirecek ilişkilerin olmasını sağlamasıdır. Sınıfta sağlıklı öğrenci - öğrenci ilişkilerinin oluşturulmasını sağlamasıdır. Sınıfta sağlıklı öğrenci-öğrenci ilişkilerin oluşturulabilmesi için, iyi öğretmen-öğrenci ilişkisinin kurulması gerekir. İyi bir öğretmen-öğrenci ilişkisinin oluşturulmasında göz önünde bulundurulması gereken önemli noktalar şunlardır:

- Açıklık ve saydamlık
- Önemsemek

- Birbirine gereksinim duymak
- Birbirlerinden ayrı davranabilmek ve
- Gereksinimlerini karşılıklı olarak giderebilmek (AĞAOĞLU, 2002:9).

Anlayış, hoşgörü, sevgi, önemseme içeren yaklaşımlar istenmeyen davranışlara yönelmeyi önler, sınıfın sosyal ortamı, öğrencilerin bu gereksinimlerini karşılamalıdır. Kişisel, ailesel özellikleri nedeniyle hiçbir öğrencinin dışlanmasına, sınıftan, eğitimden kopmasına neden olabilecek davranışlara izin verilmemelidir.

Sınıfta yarışma değil işbirliği ortamı geliştirilmelidir. Yarışma ortamında kazananların yanında kaybedenler de olacaktır. Kaybeden öğrencilerde geri çekilme, suçluluk, zayıf özgüven, öfke, nefret, zarar verme duyguları gelişir. Sınıf, hiç kimsenin kaybetmeyeceği, herkesin kendi özellikleri bilgi, beceri ve yetenekleri düzeyinde kazanacağı bir ortam olmalıdır. İşbirliği ortamı öğrencileri yardımlaşmaya, dayanışmaya, paylaşmaya, benimsemeye yönelterek istenmeyen davranışlardan uzaklaştırır (SARITAŞ, 2000:79).

2.1.1.4. Davranış Düzenlemelerine İlişkin Etkinlikler

Davranış düzenlemelerine ilişkin etkinlikler, sınıfta istenen davranışı oluşturu ve pekiştirici olumlu bir havanın oluşturulması, sorunların ortaya çıkmadan tahmin edilerek önlemler alınması, sınıf kurallarına uyulmasının sağlanması ve istenmeyen davranışların değiştirilmesi, konularını içerir. Bu amaçla eğitim ortamında, belirlenen amaçlara ulaşmayı ve öğretim için zamanın etkin kullanımını etkileyen ve istenmeyen davranışların önlenmesi için uyulması gereken kuralların belirlenmesi gerekir.

Kural, ilişkilerin etkili ve sağlıklı bir şekilde yürütülmesini sağlamak amacı ile yapılan yazılı ya da yazısız düzenlemeler olarak tanımlanabilir. Öğretmenin sınıf içinde uyulması gereken kuralların belirlenmesinde öğrencilerin katılımını sağlaması öğrencilerin kurallara uyumunu kolaylaştırabilir (AĞAOĞLU, 2002:10).

Öğretmenler, öğrencilerin sadece yetenek ve öğrenme alışkanlıklarına değil, aynı zamanda davranışlarına da dikkat etmelidirler. Pozitif bir çevre yaratmak ve problemleri önlemek için öğretmenler bireysel farklılıkları göz önünde bulundurmalı olumlu davranışları ve öğrenci motivasyonunu desteklemelidir. Bu aynı zamanda davranışların etkili yönetildiği, istenmeyen davranışların sınıfın katılımını ve motivasyonu düşürmeden en aza indirilmiş olduğu bir sınıf anlamına da gelmektedir.

Davranışların ve öğrenmenin iyi yöneltildiği sınıfta, öğrenciler öğretim amaçlarını gerçekleştirir ve amaçların gerçekleşmesini engelleyen davranışlar gözlenmez (MEB, 2002:164).

2.1.1.5. Zaman Kullanımına İlişkin Etkinlikler

Başarılı bir sınıf yönetimin en temel anahtarı, uygulamalar ile ilgili olarak plan yapmaktır. Öğretmen yapacağı planla birlikte etkili bir biçimde başarılı olabilmek için istenmeyen davranışları ortaya çıkaran olayları da hesaba katarak davranışını oluşturmaktadır.

Bu bağlamda öğretmen uygun bir öğretim yöntemi belirlemez ve esnek bir yaklaşım biçimi sergilemezse en iyi ders planı bile başarısızlığa uğrayabilir. Sınıftaki zamanın kullanımı ile ilgili çalışmalar zamanın öğrenme üzerinde önemli bir faktör olabileceğini zamanın, kullanımına sadece öğretmenlerin değil öğrencilerinde ihtiyacı olduğunu göstermiştir (MEB, 2002:166). Öğretmenin zamanı dikkatlice kullanması öğrenciler için daha çok öğrenme fırsatı yaratması anlamına gelir. Öğrenciler öğrenme için daha çok fırsat bulduklarında ise doğal olarak başarıları da artar. Başarılı olan öğrencilerin ise motivasyonu artar. Ayrıca zamanı etkili şekilde kullanan öğretmenin öğrencileri öylesine meşguldürler ki yanlış davranarak sınıfın düzenini bozacak zaman bile bulamazlar.

Zamanı etkili kullanmak sadece öğrenci için değil, öğretmen açısından da fayda sağlar. Zamanın etkili kullanımı öğretmeni dağınıklıktan kurtarır. Zihinsel ve fiziksel yorgunluğunu azaltır ve iş taşımasına lüzum kalmayacağı için hem sosyal yaşamını hem de evdeki yaşamını kolaylaştırır (ÖZKILIÇ, 2000:93).

Bir eğitim ortamında zamanın etkili bir biçimde yönetilebilmesi için yapılması gerekenler aşağıdaki gibi maddeleştirilebilir:

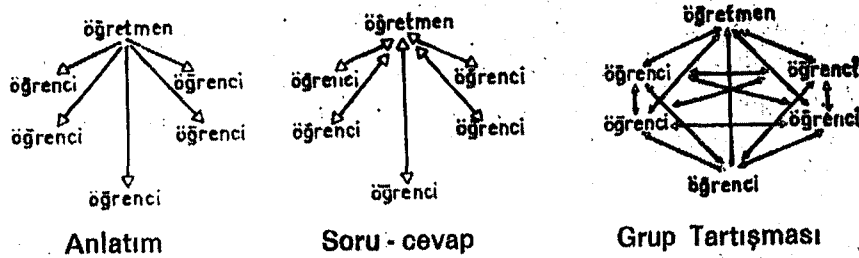
- 1- Zamanın etkili bir şekilde yönetilebilmesi için öncelikle amacın ya da amaçların belirlenmesi gerekir. Öğretmen, ders öncesinde dersin ve konunun amaçlarını belirlemelidir.
- 2- Daha sonra dersin ve konunun belirlenen amaçlara ulaşabilmesi için ders içinde yapılmak istenen etkinlikler ve bunların önem dereceleri belirlenmelidir.
- 3- Son olarak da etkinliklere önem derecelerine göre, öğretim süresinin paylaşılması gerekir (AĞAOĞLU, 2002:12).

2.1.2. Öğretim Yöntemleri

Yöntemin sözlük anlamı, “bir amaca ulaşmak için tutulan düzenli yol” demektir. Buna göre, bir “iş” te başarılı olmak ya da bir amaca ulaşmak için çalışmaların belirli yöntemlere uygun biçimde yürütülmesi gerekmektedir. Bir başka deyişle, yöntemsiz yapılan bir çalışmada, asıl amacından uzaklaşılır ve sonuca ulaşamaz. Çünkü yöntemsiz yapılan çalışma rastlantılara bırakılmış demektir. Buna karşılık, yöntemli çalışmaya önem ve yer verildiği ölçüde, gereksiz yere zaman harcanması, verimsiz çalışmalar ve yanlışlıklar önlenmekte, yapılan çalışmalar daha düzenli bir biçimde yürütülmekte, böylece verimli bir sonuca ulaşılabilir (BÜYÜKKARAGÖZ, ÇİVİ, 1997: 75).

Öğretim etkinliklerinin istenen öğrenmeyi sağlayabilmesi için değişik yöntem ve tekniklerin kullanılması gerekmektedir. Bir öğretim yönteminin her ders ve tüm öğrenciler için verimli olması beklenemez. Öğretmen, öğrencilerinin öğrenme şekline ve anlatacağı konunun özelliklerine göre değişik öğretim yöntemi ve teknikleri kullanabilmelidir (ÖZDEN, 1998:149).

Şekil 1 örnek olarak üç değişik yöntemi, anlatım, soru-cevap ve grup tartışmasını ele almakta ve bu yöntemlerin uygulandığı bir sınıf atmosferindeki etkileşimleri göstermektedir.

Şekil 1. Değişik yöntemlerin uygulandığı bir sınıfta etkileşim

Şunu açıklıkla tekrar etmek gerekir ki hiçbir ders için hiçbir yöntem sihirli bir değnek değildir. Şu derste şu, bu derste bu yöntem kullanılmalıdır, denilemez. Öğretmen kendi kişisel çabaları ve duyarlılığıyla sınıfta en uygun olan yöntemleri seçer ve sınıftan aldığı sinyallerle değişiklikler yapar. Önemli olan husus, öğretmenin konunun en iyi öğrenimini sağlayacak yöntem zenginliğine sahip olmasıdır (KÜÇÜKAHMET, 1995: 39).

2.1.2.1. Anlatım Yöntemi

Bu yöntem öğrenme-öğretme sürecinde en çok kullanılan, en eski yöntemlerden biridir, düz anlatım bir konuşmacıdan (öğretmenden) çok sayıda dinleyicinin yararlanmasını sağlayan bir yöntemdir. Düz anlatım yönteminde öğretmenden öğrencilere doğru tek yönlü iletişim söz-konusudur (FİDAN, ERDEN,...: 202). Öğretim sırasında öğrenciler soru sorma ve düşüncelerini açıklama imkanına sahip olmadıkları için etkin bir yöntem sayılmaz (KÜÇÜKAHMET, 1995: 1).

Anlatma yöntemi sözlü anlatıma yer verdiği için anlatmayı gerektiren her türlü derste kullanılır, özellikle de sosyal bilgiler derslerinde yaygın olarak kullanılmaktadır (DEMİREL, 1995: 6).

2.1.2.2. Tartışma Yöntemi

Tartışma iki ya da daha fazla kişinin belli bir konuda kendi düşüncelerini sergileme yoluyla fikir alış-verişinde bulunmasıdır. Bu yöntemde öğrencilerin derse aktif katılımları söz konusudur. Tartışma sırasında, öğretmenle öğrenciler, öğrencilerle öğrenciler arasında çift yönlü iletişim kurulur (FİDAN, ERDEN,...: 202).

Tartışma yönteminde, öğretmen dersi hedef davranışları gerçekleştirecek biçimde dikkatlice planlamalıdır. Soru ve yanıtlara öğrenciler etkin bir biçimde katılmalı, öğretmen ise genellikle yol gösterici görevini yüklenmelidir. Öğrenciler birbirlerinin düşünce ve yaşantı görüşlerini paylaşmalı, hedef davranışları kazanmaları için yüreklendirilmelidirler. İletişim bütün öğrenciler arasında olmalı, öğretmen ve öğrenci arasında soru-yanıt formuna ve bilgiyi ezberlemeye yönelik etkinliklere sıkça yer verilmemelidir (SÖNMEZ, 1985: 259).

Tüm bu üstünlüklere karşı, tartışma yöntemi iyi hazırlanıp uygulanmadığı durumlarda öğrencinin katılımı sağlanmayabilir, konu istenmedik yerlere çekilebilir ve zaman kaybına neden olabilir. Bu sakıncaları azaltmak için, tartışma konusu öğrencilerin düzeylerine ve ilgilerine uygun olmalı, konu öğrencilere önceden duyurulup hazırlanmalarına olanak sağlanmalı ve iyi planlanmalıdır (FİDAN, ERDEN,...: 203).

2.1.2.3. Gösteri (Demonstrasyon) Yöntemi

Gösteri bilgi edinmek, ilgi uyandırmak ve çalışma standardı geliştirmek, göze ve kulağa aynı anda hitap etmek suretiyle işin nasıl yapıldığını göstermek yazılı ve sözel

öğretimden çok daha etkindir. Bunlara ek olarak denilebilir ki: “Güvenilir bilgi elde etmede gösteri yöntemi yüksek standartlara sahip tekniklere örnek oluşturur” (BİLEN, 1999:166).

Bu öğretim yönteminde, öğretmen iki amaçlı gösteri yapmaktadır. Birinci amaç, öğretmenin öğrencilere bir şeyin nasıl yapıldığını göstermesi daha sonra öğrencilerden kendisini taklit etmelerini istemesidir. Örnek, resim çizme, yemek yapmak, şarkı söylemek vb. İkinci amaç ise öğretmenlerin öğrencilere olayları, süreçleri göstermesi, onları bilgilendirmesidir. Örnek, tarihi ve turistik yerleri bir filmde göstermek, bir ressamın eserlerini tanıtmak amacıyla yapmış olduğu tabloları göstermek, data show yardımıyla bilgisayar program dillerinin kullanımını öğretmek gibi (ORHANER, TUNÇ, 2001: 92).

Faydaları:

1. Gösteri öğrencilere olayın gerçek oluşumunu hem görerek, hem işiterek öğrenme imkanı sağlar.
2. Gösteri kelimelerin yetersiz olduğu fikirler, prensipler, hareketler ve kavramların açıklanması için kullanılır.
3. İyi bir gösteri öğrencilerin dikkatini çeker.
4. Yalnızca gösteri yapanın materyale ihtiyacı vardır. Bu nedenle oldukça ekonomiktir.
5. Öğrencilerde gösterileri yönetebilirler. Böylece beceri ile tutumların ilişkisi gelişir.
6. Öğrenci materyal ile bir işlem yada beceriye başlamadan önce o işlemin ya da tecrübenin gösterisi tehlikeyi azaltır.
7. Yanlış yapa yapa öğrenme için harcanacak zamanı azaltır.
8. İyi bir gösteri işlemin standartlarını ortaya koyar. El sanatları, resim, müzik, ya da beden eğitimi gibi alanlarda güdülendirir.
9. Gösteri özellikle beceriler sahasında yararlıdır.
10. Gösteri toplumdaki insan kaynaklarını kullanmak için en mükemmel yöntemdir (KÜÇÜKAHMET, 1995:50).

Sınırlılıkları:

1. Gösterinin hazırlanması fazla zaman alabilir.
2. Gösterinin başarılı olabilmesi gösteri hazırlayanın çok iyi bilgi ve beceri sahibi olmasına bağlıdır.

3. Gösteri yapan ilgisini gösteriye verdiği için öğrencinin tepkisini ölçmede yetersiz olabilir.
4. Büyük ve kalabalık sınıflarda öğrencilerin gösteriyi rahat izlemesi mümkün olmayabilir (ORHANER, TUNÇ, 2001:92,93).

2.1.2.4. Problem Çözme Yöntemi

Problem çözme, istenilen hedefe varmak için etkili ve yararlı olan araç ve bağlantıları türlü olanaklar arasında seçme ve kullanmadır. Bu yöntem bir problemin çözümünde, genelleme ve sentez yapmada kullanılır. Daha çok araştırma yoluyla öğretme yaklaşımında, bilişsel alanın uygulama düzeyindeki davranışların kazandırılmasında ve duyuşsal alanın analiz ve sentez özelliklerini geliştirmekte kullanılmaktadır (DEMİREL, 1995:51).

Problem çözme yöntemi bir çok kişi tarafından bir öğretim yöntemi olarak nitelendirilmemesine karşın bu yöntem aracılığıyla çok sayıda eğitim sorununun çözüme kavuştuğu dikkate alınırsa, problem çözmenin eğitim öğretim için ne denli önemli olduğu anlaşılabilmektedir.

Problem çözme yöntemi, konu alanlarının öğretimini gerçek yaşam koşulları içinde ele alan doğal bir yol olduğu için öğretim işinde her gün daha da artan yoğunlukta kullanılmaktadır (BİLEN,1996:122). Problem çözme yöntemi öğrenme yaklaşımını temel almaktadır. Bu yaklaşımın özü John DEWEY'in genel problem çözme yönteminde ki 5 aşamaya dayanmaktadır.

1. Problemi tanıma
2. Geçici Hipotezleri formüle etme
3. Veri toplama,organize etme, değerlendirme ve açıklama
4. Sonuca ulaşma
5. Sonuçları test etme (KÜÇÜKAHMET , 1995: 47, 48).

2.1.2.5. Örnek-Olay Yöntemi

Örnek olay yöntemi, gerçek hayatta karşılaşılan problemlerin sınıf ortamında çözülmesi yoluyla öğrenmenin sağlanmasıdır. Bu yöntem öğrencilere bir konuyu bir sorunu çözmek için yada bir beceriyi kazandırmak ve o konuda uygulama yaptırmak amacıyla kullanılır. Günlük hayatta karşılaşılan gerçek bir problemin çözümü içinde

kullanılır. Bu yöntem daha çok buluş yoluyla öğretme yaklaşımında ve kavrama düzeyindeki davranışların kazandırılmasında kullanılır (DEMİREL, 1995: 48). Bu yöntemde öğrencilerin sorunlu bir olaya aktif olarak katılmalarını gerektiren bir yöntemdir. Sorunlu olay gerçek ya da hayali olabilir. Olayı anlatan ve gerekli verileri kapsayan bir rapor üzerine çalışan öğrenciler, olayı öğrenir, verileri analiz eder, sorunu değerlendirirler. Tartışarak olayın nedenlerine ya da çözümüne ilişkin öneriler getirirler (KÜÇÜKAHMET, 1995:56). Bu teknik sosyal ilişkilerle ilgili durumu, bir problemi, bir olayı inceleme, olayın nedenlerini ortaya çıkararak, çözüm yolları önerilmek istendiğinde olayı kişiselleştirmeden genel bir hava içinde ve problem merkeze alınarak tartışılması amacıyla uygulanır. Örnek olay inceleme tekniğinin amacı öğrencinin karar verme, seçme ve sonuca ulaşma ile ilgili yaşantı geçirmesini sağlamaktadır.

Bu teknikte, yaşanmış gerçek olaylar tercih konusu ise de, sınıf içi etkinliklere uyan bir gerçek olay bulunamaması durumunda öğrenciye gerekli yaşantıyı sağlamak amacıyla örnek olay yazılabilir. Böyle durumda yine sadeliğe ve yalınlığa özen gösterilmelidir (BİLEN, 1996: 134, 135).

2.1.2.6. Soru- Cevap Yöntemi

Sınıf içi uygulamalarda en yaygın bir şekilde kullanılan bir yöntemdir. Bu yöntem öğrencilere düşünme ve konuşma alışkanlıklarını kazandırma bakımından oldukça önemlidir ve her dersin öğretiminde kullanılır (DEMİREL, 1995:58). Soru-cevap yöntemi, anlatma yönteminin sıkıcılığı gidermek ve öğretimi daha etkili bir şekilde gerçekleştirmek isteğine dayalı olarak geliştirilmiştir. Anlatma yönteminden sonra eğitimde en çok kullanılan bir öğretim metodu olan soru- cevap, eğitim kavramında meydana gelen çağdaş değişmelere rağmen öğretimdeki önemini hala korumaktadır. Soru- cevap yöntemi cevap almak amacıyla soru sormaktır. Başka bir deyişle öğretmenin bir konuyla ilgili öğrencilere bir takım sorular sorması ve bu sorulara aldığı cevapları eleştirerek öğretim yapmasıdır (BÜYÜKKARAGÖZ, ÇİVİ, 1997: 81). Bu yöntemde iyi bir öğretmen neyi, ne zaman soracağını bilmeli ayrıca öğrencileri de belli bir çerçeve içinde tutmalıdır. Yine öğretmen soruları ile öğrencilerin yalnızca gerçek hatırlama ile cevap vermelerini değil düşüncelerini de sağlamalıdır. Sorular öğrencilerin kendi bilişsel yeteneklerini kullanmalarına imkan hazırlamalıdır. İyi bir soru sorma tekniği öğrencilerin düşüncelerine değerlendirmelerine ve yaratıcılıklarına imkan sağlamalıdır (KÜÇÜKAHMET, 1992: 44).

2.1.2.7. Grupla Çalışma Yöntemi

Sınıfta yeterli sayıda öğrenci bir araya gelerek aynı konu üzerinde ortak amaçlarla yaptıkları çalışmaya grupla çalışma denir.

Grup çalışması öğretimde verimli bir yoldur. Öğrenciler grup çalışması ile bir takım değerli alışkanlıklar ve beceriler kazanırlar. Gereğine, yerine ve konuya göre sınıf çalışmalarının yanında grup çalışmalarına da yer verilmelidir (KEMER, 1999:236). Ferdi çalışma yöntemi ile grupla çalışma yöntemi birbirini tamamlayan iki yöntemdir. İnsanlar bir arada yaşadıklarına göre, grupla çalışma kaçınılmaz yöntemlerdendir. Grupla çalışma aynı zamanda ferdin sosyal gelişimini ve değişimini de sağlayan bir yöntemdir. Bu yöntemle ferdin sorumluluk duygusu, başkalarına veya gruba katkıda bulunmak zevki de artırılmış olur.

Grupla çalışma yönteminde, öğrencilerin az ya da çok olması çok önemli değildir. Bütün bir sınıf bir grup olabileceği gibi, sınıfın ufak bir bölümü de grup olabilir (BÜYÜKKARAGÖZ, ÇİVİ, 1997: 86).

Grupla çalışma yönteminin çok değişik şekilleri vardır. Bunlardan en yaygın olarak kullanılanları büyük grup tartışması, münazara, panel, vızılta grupları, fikir taraması, forum ve seminerdir (KÜÇÜKAHMET, 1992: 58).

Tüm bu yöntemlerden program için uygun olan yöntemleri uyguladıktan sonra, programın başarılı olup olmadığı hakkında karar verebilmek için çeşitli ölçme ve yorumların yapılması gereklidir. Bu gereklilik yerine getirilirken öğrenci davranışları doğrudan doğruya veya dolaylı olarak gözlenir.

Çeşitli öğretim alanlarında olduğu gibi Tekstil Konfeksiyon öğretim faaliyetlerinde de bu alanın kritik davranışlarını çeşitli açılardan gözleme imkanları vardır. Bu nedenle bir çok ölçme yöntem ve araçlarını kullanma imkanı doğar. Giyim öğretimi değerlendirme sürecinin etkili olarak uygulanması halinde, elde edilen sonuçların ilgili taraflara birçok faydalar sağlaması mümkündür (HACIOĞLU, 1987: 4).

2.1.3. Mesleki Eğitim Kavramı ve Tarihi Gelişimi

Mesleki eğitim, bireye iş hayatında geçerliliği olan bir meslek için gerekli bilgi, beceri ve iş alışkanlığı kazandırma ve bireyin yeteneklerini, işi bir araç olarak kullanarak çeşitli yönleriyle geliştirme sürecidir (MEB, 1990: 9). Ülkemizde gereksinme duyulan sanayi ve hizmet alanlarındaki orta düzeydeki insan gücünü amaçlayan mesleki ve teknik

öğretim alt sisteminin, gerek nitelik gerekse sayısal yönden hiçbir dönemde hedeflerine ulaşmadığı bilinmektedir (KAYA, 1993: 78). Türk sanayiinde, nitelikli işgücü ihtiyacı, uluslararası rekabet gücü kazanma çabası içindeki Türk ekonomisi bakımından çok önemli bir konudur. Dışa açık ekonomik politikası, işgücünün nitelik ve verim düzeyinin yükseltilmesini, bu da nitelikli işgücünün yetiştirilerek ekonomik kalkınmayı destekleme ve hızlandırma görevinin yerine getirilmesini gerekli kılmaktadır (TİSK, 1997: 11).

Ulusal ve evrensel düzeyde meydana gelen değişiklikler mesleki ve teknik eğitimi de etkilemektedir. Değişimin meydana getirdiği sonuçlar bir bakıma gereksinimlerin ortaya çıkışının bir göstergesi durumundadır. Özellikle geri kalmış ve gelişmekte olan birçok ülkede işsizlik sorunu bunlar arasında yer almaktadır. Hızlı nüfus artışı buna karşın sanayileşmede istenilen düzeyde olunmaması toplumlardaki işsizliği artırmaktadır. Bu işsizlerin büyük bir kısmının da vefasız olması üretken işgücü oranının azlığına neden olmakta, sonuçta ise birçok sosyal problemi beraberinde getirmektedir. Bu noktada eğitim kurumlarına büyük görev düşmektedir. Eğitim kurumları işsizlik problemlerine gerekli hassasiyeti göstererek niteliksiz ve üretime katkıda bulunmayan nüfus oluşumuna engel olabilmelidir (KAZU, DEMİRLİ, 2002: 8, 9).

Demokratik bir ortamda meslek eğitiminin gençleri hayata hazırlamada kendisine amaç edindiği üç ana hedef: Öğrenme ortamı sağlamak, gerekli becerileri geliştirmek, istenilen davranışları oluşturmak, olarak düşünülmelidir. Bütün eğitim kurumlarının bu üç temel hedefin gerçekleştirilebilmesi için gerekli şekilde MEB tarafından örgütlenmesi ve gençleri bu yönde yetiştirmeleri gerekmektedir. Bu nedenle günümüzde okullarda bu hedeflerin gerçekleştirilebilmesi için;

1. Meslek eğitiminin temel amaçları ile zihinsel eğitim bireyin bütün olarak geliştirilmesi amaçlarını aynı paralelde yürütmek,
2. Her öğrenciye mesleki yöneltme ve bazılarına buna ilave olarak mesleğe hazırlık programları uygulamak ve meslek eğitiminin bazı üstün vasıflarından bütün okul programlarında yararlanmak,
3. Meslek eğitimin amaçlarını, mevcut iş piyasasındaki işler için hazırlananlara göre düzenlemek gerekmektedir. Bu husus eğitimin fonksiyonel bir nitelik kazanması ve eğitim görmüş gençlerin hayata uyum sağlayabilmeleri için zorunludur (ALKAN ve diğerleri, 1996: 3).

İşgücü eğitiminin yaygın eğitim içindeki payının artırılması, örgün eğitimin ihtiyaçları karşılayacak hale getirilmesi ve çağdaş bilgi ve teknolojilere uyum sağlayacak programların uygulanması, önemini koruyan konular olmaya devam etmektedir. Yüksek teknoloji kullanan iş kollarında nitelikli işgücü eksikliği, geleneksel dallarda ise yığılmaların bulunduğu ve işsizlik oranının Avrupa ülkelerinden daha yüksek olduğu Türkiye’de işgücü eğitimi konusunun çok daha fazla önem taşıdığı tartışmasız ortadadır (TİSK, 1991:8).

Meslek eğitiminin istenilen seviyede gerçekleştirilememesinin başlıca iki nedeni bulunmaktadır:

Birincisi; devletin eğitime ayırabildiği kaynaklar yetersiz kalmaktadır. Devlet bütçesinde Milli Eğitime ayrılan payın 1940’lı yılların sonunda mesleki eğitime 1/4’ü ayrılabilirken son yıllarda ancak 1/10’u ayrılabilir. Çok pahalıya mal olan meslek eğitimi, bu yetersiz bütçe imkanları ile günün şartlarına uygun donatılmış okullarda yapma imkanı kalmamakta, okullarda ancak temel mesleki bilgi ve beceriler verilebilmektedir. İkincisi; meslek eğitiminin sadece devlet eli imkanları ile okullarda yürütülmesi, bu eğitimi iş hayatından koparmaktadır. Okulda İşyeri ortamı yaratılması güç olan meslekler için; temel bilgi ve beceriler okulda kazandırıldıktan sonra, bunların uygulanmasının mutlaka iş yerinde yapılması gerekmektedir (MEB,1990:21).

Mesleki eğitim sorunlarına çözüm bulmak amacıyla, Milli Eğitim Bakanlığı ile Ankara Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Merkezi (EFAM)’nin ortak çalışmaları sonucu Okul Sanayi Ortaklaşa Eğitimi (OSANOR) projesi hazırlanmıştır.

Bu projenin temel amacı ülkemizin gereksinim duyduğu becerili işgücünün, bireylerin ilgi ve yeteneklerini de göz önüne alarak yetiştirilmesini sağlamak amacıyla okul ve sanayinin ortaklaşa çalışabileceği bir sistem geliştirmektir (NAZLI, 1990:13, 14).

Sanayii, yapısı itibarıyla teknik bilgi ve beceri gerektirdiğinden eğitimle yakın ilişkisi vardır. Teknolojik gelişmeler ve buna bağlı değişimlere ayak uydurabilmek için eğitsel faaliyetlerin sürekli tekrarlanan periyotlarla yürütülmesi vazgeçilmez bir zorunluluktur. Bunun için sanayi ile eğitim bir bütün oluşturmaktadır.

Sanayinin ihtiyacı olan nitelikli işgücü özellikle eğitim kurumlarının katkısıyla sağlanabileceğinden ve işe başlama süresi ile işe intibak süresinin kısalığı sanayi için tasarruf sağlayıcı önemli bir konu olduğundan sanayi ve eğitim kurumlarının işbirliği geliştirilerek devam ettirilmelidir (TİSK,1997:58). Ülkemizde 3308 sayılı yasa ile geliştirilmeye çalışılan okul-sanayi işbirliğinin pekiştirilmesi mesleki eğitim için olmazsa

olmaz koşuludur. Zira okul sanayinin teknolojik bakımından gerisinde kalmaktadır. Mesleki eğitim kurumlarının sanayi ile işbirliği yaparak ondan geri besleme (feed-back) olarak eğitim programlarını geliştirmesi, uygulamalarını işletmelerde yaptırması kaçınılmazdır (FEV, 1997:59).

Türkiye genç ve dinamik bir nüfus yapısına sahiptir. Genç nüfusa ekonominin ihtiyaçları doğrultusunda kaliteli mesleki eğitim verilmesi, Türkiye'nin dünyadaki konumunu güçlendireceği gibi ekonomisinin gelişmesini de hızlandıracaktır (FEV, 1997:8). Gerçekten mevcut doğal kaynaklardan en iyi şekilde yararlanma işgücünün bu hususta yetiştirilmesine bağlıdır. Bu da iyi planlanmış bir eğitimi gerektirir. Kalitesiz ve düşük seviyede bir eğitime sahip olan ülke, zengin doğal kaynaklara sahip olsa da asla gelişemez. Bu da insan unsuru ve bunun eğitilme şeklinin ne kadar önemli olduğunu ortaya koymaktadır (ALKAN ve diğerleri, 1996:4).

Genelde eğitim; müfredat, yöntem, teknolojik ve örgütsel yapı bakımından değişme çabası içinde olduğu halde, giderek olgunlaşan bir sosyal birim olarak mesleki - teknik eğitim bu değişikliklere uyum sağlama konusunda pek de istekli görünmemektedir. Halen karşı karşıya bulunduğu sorunları hafifletmek için heyecanla yenilikçi yollara baş vurmasına karşın uygulamaya daha çok ağırlık veren, teorik bakımından ise gereğince yeterli olmayan yürürlükteki mesleki - teknik eğitimin programları belirli bir tutuculuğu ve durağanlığı yansıtmaktadır (ÖZDİL, 1990:15).

Yapılan bir çok çalışma klasik yöntemlerle eğitimin etkinliğinin son derece düşük olduğunu ortaya koymaktadır. Örneğin, bir araştırmacı tarafından yapılan bir incelemede yetişkinlerden oluşan bir sınıfta 15 dakika radyo konuşması dinleyenlerin gerçek hatırlama testinden 41, 30 dakika dinleyenlerin 25 puan aldıklarını saptamıştır. Araştırmacı bu sonucu şöyle yorumlamaktadır. “Yalnızca sesli bir anlatımı dinleyenler için ikinci 15 dakika çok daha az yararlı olmuş ve öğrencilerin dikkatleri oldukça körelmiştir (KÜÇÜKAHMET, 1995: 37).

2.1.3.1. Dünyada Mesleki Eğitim ve Tarihi Gelişimi

İnsan varolduğu günden beri yaşamını sürdürmek için çabalamaktadır. Önceleri daha çok fiziksel gereksinimlerini karşılamaya yönelik olan çabalar uygarlığın gelişmesiyle yetersiz kalmıştır. İş bölümünün başlaması bireyleri belli alanlarda uzmanlaşmaya yöneltmiştir.

Mesleki eğitim insanın çalışmayı öğrenmesiyle başlamıştır. Gelişen uygarlığın etkisiyle mesleki eğitim sistemleri mesleki eğitimin yapısını etkilemişti ve yine o çağlarda da aile ilk toplumsal kurumlardan biri ve ilk üretim sistemi olmuştur. Baba mesleği, çocuklara öğretilerek mesleğin devamı sağlanmıştır. Yerleşim birimlerinin gelişmesiyle üretim kapasitesi artmış ve meslek eğitiminde organizasyona gidilmiştir. Seçkin sanatkarlar mesleklerine eleman yetiştirme işini üstlenmişlerdir (NAZLI, 1990:7). El sanatlarıyla üretimin yapıldığı milattan sonra 1000- 1500 yılları arasında LONCA denilen geleneksel çıraklık eğitim sistemi oluşmuştur. Bu sistemle işgücü yetiştirilmesine sanayi devrimine kadar devam edilmiş hatta bazı mesleklerde azalmış olmakla birlikte, günümüze kadar ulaşmıştır. Günümüzde teknolojinin ve otomasyonun üretim sistemlerini geliştirmesi neticesinde geleneksel çıraklık sistemiyle işgücü yetiştirilmesi daha çok küçük sanayi ile el sanatları kesimine kaymıştır (TİSK, 1997:8).

Mesleki eğitimin okullarda verilmeye başlanması 16. yüzyılda başlar. Bu okullar önceleri fakir ve suçlu çocuklar için açılmıştır. Okullar daha sonra geliştirilerek endüstriyel reform okulları haline getirilmiştir. Çocuk suçlarının azalmasında bu okulların büyük etkisi olmuştur. Diğer yandan loncaların çökmesi ile de meslek eğitimi alanında boşluk meydana gelmiştir. Bu boşluğu doldurmak için mesleki okullar açılmıştır. Fransa'da temel eğitim için ilkokullar, meslek eğitim için teknik ve sanat okulları açılmıştır. İngiltere'de yarı zamanlı, Almanya'da tam zamanlı meslek okulları açılmıştır. Önceleri kalfa ve teknisyen yetiştiren bu okullar daha sonra mühendis kolejleri haline getirilmiştir (NAZLI, 1990:7).

ABD'de mesleki eğitimdeki hareketlenmeler 1984'te başlamıştır. O tarihte Dole PARNELL Teknik Eğitime Hazırlık /Eğitimde Birlik Derecesi Hareketini açıklamıştır. Konu Teknik Eğitime hazırlık olarak ele alınmıştır. Teknik Eğitime hazırlık çalışmalarında uygulamalar gerekli olan teori dersleri matematik ve fen dersleri içerisinde öğretilmiş ve 1980- 1990'larda daha ileri düzeyde genişletilmiştir. 1991'de federal mesleki- teknik eğitim yasası Teknik Eğitime hazırlık fonlarını içermekte olup, son yedi yıldır bu uygulamaya milli öncelik kazandırılmaya çalışılmıştır. 1984'e kadar ABD'deki okul ile müteşebbisler arasındaki bağ, büyük oranda teknik eğitime hazırlık ilkelerine dayanmaktaydı. Bu yıllarda yürürlüğe konulan federal yasa ile mesleki ve teknik eğitimde; teknik eğitime hazırlık programlarının uygulanması savunulmaktadır (DAINES, 1998: 63).

2.1.3.2. Türkiye’de Mesleki Eğitimin Tarihi Gelişimi

2.1.3.2.1. Cumhuriyet Öncesi

Milattan sonra 1000-1500 yılları arasında LONCA denilen geleneksel çıraklık eğitim sistemi oluşmuştur. Türk esnaf ve sanatkarların teşkilatlanması sonunda başlayan ve Çıraklık Eğitimi olarak adlandırılan eğitim türü XII. Yüzyılda AHI’likle başlamıştır. Türk toplumunun sosyo-ekonomik ihtiyaçlarını rahatlıkla karşılamıştır. Ülke sınırları içindeki esnaf ve sanatkarları örgütleyerek güçlü ve yaygın bir orta sınıf yaratmıştır. Ancak XIX. yüzyıl yaklaştıkça dönemin gerektirdiği önlemlerin alınamaması nedeniyle etkinliği kaybolmaya başlamıştır. XII. ve XIX. yüzyıllar arasında Ahi Birlikleri’nin olumlu katkıları şüphe götürmeyecek kadar açık olup (HAZAR, 1990: 7). Osmanlı Devleti’nde Gedik Teşkilatının bulunduğu dönemde çıraklık ve kalfalıktan yetişip ustalığı elde etmeyenlerin dükkan açma imkanı olmamıştır (TAMEM, 1996: 70).

Bu zamanlarda; devletin askeri mali ve ekonomik durumu sarsılmış, yerli sanatlar da giderek çökmeye başlamıştı. Devletçe “Mühendishane-i Bahr-i Hümayun”, Mühendishane-i Berri-i Hümayun” gibi batı örneğine uygun ilk teknik okullar açılmış ve yerli sanayii korumak için bazı teşebbüslere girilmiş ise de, bu teşebbüslerden istenilen sonuçlar alınamamıştır. Bugünkü Erkek Teknik Öğretim Okullarının çekirdeğini oluşturan kurumlar, 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren açılmaya başlanmıştır (MEB, 1990:4).

Ancak, mesleki eğitimle ilgili Osmanlı Devleti büyükleri bazı önemli çalışmalar yürütmüş olmakla birlikte devletin gerekli desteği sağlanamadığı için ve esnafın istenilen seviyeyi gerçekleştirmeleri adına kendi eğitim sistemlerini ön plana çıkarmışlardır. O tarihlerde Tuna Valisi olan Mithat Paşa tarafından Niş’te, daha sonra 1864 yılında Ruscuk ve Sofya’da kimsesiz çocukları barındırmak ve sanat öğretmek amacıyla ilk sanat okulları “İslahhaneler” açılmıştır. Bu okullarda öğrencilere çuhacılık, araba yapıcılığı, kunduracılık, terzilik, külahçılık vb. sanatlar öğretilmiştir. Masrafları mahalli imkanlarla desteklenen bu okullar, Cumhuriyete kadar sınırlı sayıda artırılabilmiştir (TİSK, 1997: 9).

Kız Teknik Öğretim alanında da, yine Mithat Paşa ilk ıslahaneyi 1865’te Rusçuk’ta daha sonra da Ahmet Vefik Paşa İstanbul’da; 1869’da Yedikule’de, 1878’de Üsküdar’da, 1879’da Aksaray’da 1879’da Çağaloğlu’nda açmıştır. Zamanın Ticaret

Nazırı Suphi Paşa'da 1883'te "Hamidiye Ticaret Mektebi Alisi" adıyla ilk ticaret okulunu açmıştır (ARGA, 2003: 31).

2.1.3.2.2. Cumhuriyet Dönemi

Cumhuriyet döneminde, Türk mesleki-teknik eğitimin planlanmasında, kalkınma hedeflerinin gerçekleşmesi için gerekli bilgi ve becerili teknik işgücünün yetiştirilmesine ve teori- uygulama bütünlüğünün sağlanmasına özel bir önem verilmiştir. Mesleki eğitimin ferdi, bir mesleğe hazırlamanın ötesinde onun çok yönlü gelişiminde de etkili bir araç olduğu kabul edilmiştir. Ferdin isabetli meslek seçimi yapabilmesi çevreyi tanıma ve ona uyum sağlaması, ferdin çok yönlü gelişiminde yararlı olan analiz, planlama uygulama ve boş zamanların değerlendirilmesi gibi sebeplerle genel eğitim kurumları eğitim programlarında iş ve teknoloji derslerine yer verilmiştir (MEB, 1990:6). 1926 yılında Bakanlık bu okullarla ilgili görev üstlenmiştir. 1935 yılından itibaren 2769 sayılı kanun ile okulların masrafları devlet tarafından karşılanmaya başlanmıştır. Bakanlık Merkez teşkilatında 1933 yılında mesleki ve teknik öğretim müsteşarlığı kurulmuştur. Böylece mesleki ve teknik öğretim hizmet ve destek birimleri oluşturulmuş ve 1940-1950'li yıllarda mesleki ve teknik eğitimin hızla geliştiği ve yaygınlaştığı görülmüştür. Bu yıllarda çıraklık eğitimi, kanunlar çıkarılarak desteklenmiştir. Bu dönemde çıraklık sistemi geleneksel yöntemlerle sürdürülmüştür. Devlet çırak okullarının açılması içinde çaba sarfetmiştir. Kayseri Uçak Fabrikası, Eskişehir Demir Yolları İşletmesi, Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu gibi bir kısım kuruluşlar bünyelerinde çırak okulları açmışlardır (TİSK, 1997: 9).

1960'lı yıllarda ise Milli Eğitim Bakanlığı'nın ülkenin ihtiyacı olan becerili işçi, usta, teknisyen düzeyindeki elemanları tek başına, yetiştiremeyeceği görüşü kuvvet kazanmaya başlamıştır. Bu dönemde özellikle okullar ile kamu iktisadi teşekkül arasında iyi ilişkiler sağlanmaya başlanmış, mesleki eğitimin gelişmesi için; fon kurma, okul-sanayi işbirliği araştırmalara önem verme, çırak kalfa ve ustaların eğitimi, vb. hususlar gündeme gelmiştir. Ülkemizin ihtiyaç duyduğu Çıraklık Kanununun çıkarılması ilk kez 1963 yılı İcra Planı'nda yer almıştır (TAMEM, 1996: 71).

Türkiye'de Cumhuriyet döneminde mesleki ve teknik orta öğretim, okul ve okul türü sayısı ile aynı okuldaki program (branş) sayısının artmasına rağmen, bu kademede plan hedeflerinin hep gerisinde kalınmıştır. Diğer yandan bu okulların üniversiteye hazırlama işlevi ile mesleğe ve iş piyasasında, hazırlama işlevi yeterince dengelenememiş

oldukça pahalıya mal olan mesleki ve teknik eğitimin dünya standartlarına yükseltilmesini, meslek standartları ve sertifikasyon (belgelendirme) sisteminin tamamlanarak yürürlüğe konulmasını, okul ve iş hayatı ilişkilerinin geliştirilmesini ön görmüştür. Bu çerçevedeki 1996-2000 dönemi sonunda orta öğretimde toplam okullaşma oranının yüzde 75 olması bunun yüzde 40,5'inin genel liselerde, yüzde 34,5'inin ise mesleki ve teknik liselerde gerçekleşmesi hedeflenmiştir. Türkiye'de mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarının yurt düzeyinde yaygınlaşması yanında, program çeşitliliğinin de artırıldığı görülmektedir. Ancak, iş piyasasının ihtiyaç duyduğu nitelik ve türde mesleki eğitim programlarının geliştirilmesi ihtiyacı devam etmektedir (FEV, 1997:10).

2001 yılında 10/07/2001 tarihli 24458 sayılı resmi gazetede yayımlanan 4702 sayılı kanun gereğince MEB 'nın ve YÖK 'nun işbirliği ile bir çalışma başlatılmıştır. “MEB-YÖK Mesleki ve Teknik Orta Öğretim Programları ile Meslek Yüksekokulları Eğitim Programlarının Bütünlük Devamlılığının Sağlanması” adlı bu proje, mesleki ve teknik orta öğretim kurumlarından meslek yüksekokullarına sınavsız geçişin program açısından tutarlılığını ve devamlılığını sağlayabilmek ve ileride modüler sisteme geçiş imkan verecek ve aynı zamanda istihdam kesiminin ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde Meslek Yüksekokulları eğitim programlarını geliştirmeyi amaç edinmiştir (KAZU, DEMİRLİ, 2002: ...).

2.1.4. Kız Teknik Öğretim Okulları ve Kuruluşu

Cumhuriyetin kurulmasıyla birlikte ülkemizde, görülen hızlı ilerleme çabaları paralelinde kızların okumasına büyük ölçüde yer verilmiş, özellikle mesleğe ve ev kadınlığına yönelten meslek okullarının açılmasına başlanmıştır (MEB, 1993:65).

Günümüzde Kız Teknik Öğretim Okulları, çağın ve teknolojinin gereği olarak, iş hayatında ihtiyaç duyulan yeni meslek alanları ile zenginleştirilmektedir.

Mevcut örgün ve yaygın eğitim kurumlarına ilaveten açılan, Anadolu Kız Meslek, Kız Teknik, Anadolu Kız Teknik Liseleri gibi yeni tür ve düzeydeki okulların yaygınlaştırılmasıyla; Kız Teknik Öğretim Kurumları yeni iş sahalarında duyulan nitelikli ve kaliteli eleman ihtiyacını karşılamakta önemli bir görev üstlenmektedir (MEB, 1993: 8).

2.1.4.1.Kuruluşu

Türkiye’de kadının mesleki eğitimi Osmanlı döneminde son derece sınırlı kalmıştır. Cumhuriyetle birlikte, her alanda olduğu gibi kadınların eğitimi konusunda da önemli atılımlara girişilmiştir. Erkek ve kadınlar arasında var olan “ayırım”ın yasal olarak ortadan kaldırılması “Medeni Kanun” (1926) ile gerçekleştirilmiştir. 1927 yılında, bazı istisnalar dışında, tüm okullara erkek ve kızların birlikte devam etmeleri (karma eğitim uygulaması) başlatılmıştır. Cumhuriyetten önce açılmış olan kız sanat mektepleri, cumhuriyetin başlangıç yıllarından itibaren değişime uğramıştır. Bu bağlamda, ilk olarak, 1927-28 öğretim yılında ilkokula dayalı ve beş yıl süren kız enstitüleri açılmıştır. Amaç genç kızlarımızı, iyi bir vatandaş ve becerikli bir ev kadını olarak yetiştirmektir (AKHUN ve diğerleri, 2000:16).

10.06.1933’te Mesleki ve Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü bünyesinde “ Kız Teknik Öğretim Müdürlüğü” kurulmuştur.23.06.1937’de Kültür Bakanlığı Merkez Örgütüne bağlı “Ertik ve Teknik Öğretim Genel Direktörlüğü” bünyesinde “müdürlük” olarak yeniden düzenlenmiştir. 25.09.1941’de Mesleki ve Teknik Öğretim Müsteşarlığı bünyesinde “Kız Teknik Öğretim Müdürlüğü” olarak yer almıştır.01.03.1960’da Bakanlık Onayı ile “Kız Teknik Öğretim Müdürlüğü” olarak yeniden teşkilatlanmıştır

28.02.1960’da Bakanlar Kurulu Kararı ile Milli Eğitim Bakanlığı teşkilatından yapılan yeni düzenleme ile adı “Kız Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü” olarak değiştirilmiştir. 14.12.1983’te 179 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile “Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü” adını almıştır.12.05.1992 gün ve 3797 sayılı “Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun”un 14. maddesi ile bugünkü konumuna ulaşmıştır (MEB, 2002:2).

1927-1928 öğretim yılından itibaren genç kızların becerikli bir ev kadını olarak yetiştirmesini amaçlayan ilkokul üzerine beş yıl süreli “Kız Enstitüleri” açılmıştır.1923-1933 yıllarını kapsayan ilk 10 yıllık dönemde; kız enstitülerinin sayılarının artırılmasının yanı sıra “Akşam Kız Sanat Okulları” açılmaya başlanmış; bu okullarda Moda-Çiçek ve Biçki- Dikiş olmak üzere, iki meslek dalı uygulamaya konulmuştur.1933-1943 yılları arasında ikinci 10 yıllık dönemde kız enstitülerine ortaokul mezunu öğrencilerin alınmasıyla, öğrenim süresi 2 yıl olan özel bölümler açılmıştır. 1938-1939 öğretim yılından itibaren, özellikle kırsal kesimdeki küçük yerleşim birimlerinde genç kız ve kadınların eğitimi için “Köy Kadınları Gezici Kursları” faaliyete geçirilmiştir. (1977

yılında; Genel Müdürlükten alınarak, bugünkü adıyla Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğüne bağlanmıştır). 1943-1953 yıllarını kapsayan üçüncü 10 yıllık dönemde, kız enstitülerinin sayılarının artışıyla birlikte, bu okul mezunlarının ihtisaslaşmalarını sağlamak amacıyla “Kız Teknik Öğretim Olgunlaşma Enstitüleri” açılmıştır.

1953-1963 yılları arasında yeni programların uygulamaya konulması düşüncesinin yanı sıra, Türkiye’nin planlı kalkınma sürecine girmesiyle birlikte, kızların eğitim öğretimine verilen önemin bir göstergesi olarak, kız enstitüleri ile birlikte “Kız Sanat Ortaokulları” faaliyete geçirilmiştir (1958-1959). 1963-1973 yılları arasındaki 10 yıllık süreç içinde yer alan II. Beş Yıllık Kalkınma Planında “Kadın Eğitimi” programlarının büyük bir önemle ele alınması vurgulanmış ve Kız Teknik Öğretimin bütün programlarında, kadın eğitimi konusuna ağırlık verilmesi benimsenmiştir. Bu doğrultuda kız enstitüleri ortaokula dayalı 3 yıl süreli meslek okulları haline getirilmiş ve bu liselerde meslek bölümü seçimine dayalı bir yılı yöneltme sınıflı; Giyim, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi, Ev Yönetimi, Beslenme, El Sanatları, Resim ve Nakış Programları uygulamaya konulmuştur. II. III. Beş Yıllık Kalkınma Planları dönemlerinde, okul öncesi eğitimin geliştirilip, yaygınlaştırılması üzerinde de önemle durulmuş ve bu amaçla Kız Teknik Öğretim Okulları bünyesinde uygulama laboratuvarı olarak, uygulama anaokulları açılmaya başlanmıştır. Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bölümü ise, okulöncesi eğitim alanının öğretmen yetiştiren bir bölümü haline getirilmiştir. (1963-1964) Aynı dönemde, 1928 yılında açılmaya başlanılan Akşam Kız Sanat Okulları, “Pratik Kız Sanat Okulları” haline getirilmiş; uygulanan programlar, halkın ihtiyacına daha çok cevap verecek şekilde kısa süreli ve birbirine dayalı olarak düzenlenmiştir (1967-1968). 1973-1983 yılları arasında, Kız Teknik Öğretim faaliyetlerindeki hızlı gelişme ve değişme, kız enstitüsü adıyla açılan bu okullar, III. Beş Yıllık Kalkınma Planı hedeflerine ve IX. Milli Eğitim Şurası kararları doğrultusunda “Kız Meslek Lisesi” olarak adlandırılmıştır (MEB, 1993:65).

1983- 1984 öğretim yılında bir kısım derslerin öğretiminin yabancı dille yapıldığı hazırlık sınıfı dahil 4 yıl süreli eğitim öğretim verilen Anadolu Kız Meslek Liseleri, 1988-1989 öğretim yılında ise hazırlık sınıfı dahil 5 yıl süreli eğitim-öğretim verilen Anadolu Kız Teknik Liseleri faaliyete geçirilmiştir (MEB, 2000:3).

Günümüzde Kız Teknik Öğretim Okulları, çağın ve teknolojinin gereği olarak, iş hayatında ihtiyaç duyulan yeni meslek alanlarıyla zenginleştirilmektedir.

Mevcut örgün ve yaygın eğitim kurumlarına ilaveten açılan, Anadolu Kız Meslek, Kız Teknik, Anadolu Kız Teknik Liseleri gibi yeni tür ve düzeydeki okulların

yaygınlaştırılmasıyla; Kız Teknik Öğretim Okulları Kurumları yeni iş sahalarında duyulan nitelikli ve kaliteli eleman ihtiyacını karşılamakta önemli bir görev üstlenmektedir (MEB, 1993:8).

2.1.5. Kız Teknik Öğretim Okullarının Görevleri ve Öğretim Metodları

Kız Teknik Öğretim Okulları; ülkemiz endüstrisinin gereksinim duyduğu iş alanlarına orta kademe teknik işgücü yetiştiren ve yüksek öğretime öğrenci hazırlayan ortaöğretim kurumlarıdır. Kız Teknik Öğretim Okulları; Anadolu Kız Meslek Liseleri, Kız Meslek Liseleri, Anadolu Kız Teknik Liseleri, Kız Teknik Liseleri ve Çok Programlı Liselerden oluşmaktadır (KAZU ve diğerleri, 2002:12).

Kız Teknik Öğretim Okullarında amaç öğrencinin belli bir meslek alanında iş hayatına hazırlanmasıdır. Ancak bu kurumlardan mezun olan öğrencilerde kendi alanlarında yüksek öğretime devam edebilmektedirler. Bütün programlar için zorunlu olan ortak derslerin yanı sıra, yüksek öğretime hazırlayan dersleri de alabilmektedirler. Bir yandan çalışma hayatımızın bugünkü ve gelecekteki işgücü ihtiyacını karşılamak diğer yandan eğitim sistemi içine giren gençlerin meslek eğitimlerinin yanı sıra, dünya standartlarını da göz önüne alarak genel eğitimlerini sağlamak, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda yüksek öğretime hazırlamak kız teknik öğretimin görevlerini oluşturmaktadır (MEB, 1998: 72).

2.1.5.1 Öğretim Programları

Bugün Kız Teknik Öğretim Okulları; çağın ve teknolojinin gerektirdiği iş hayatında ihtiyaç duyulan yeni meslek alanları ile zenginleştirilmektedir.

Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, taşıdığı sorumluluğu daima ön planda tutarak, Türk Kadının kişilikli, bilinçli kendine güvenen ve kendi kararlarını kendi verebilen, yaratıcı, üretken yapısıyla, toplumda layık olduğu konuma gelebilmesi için başlatmış olduğu çalışmalarını sürdürmektedir.

Atatürk İlke ve İnkılaplarının ışığı altında, anayasa ve kanunlarla verilen görev, yetki ve sorumluluklar çerçevesinde genç kız ve kadınlarımıza götürülen eğitim hizmetleri artarak sürdürülecek, onların statülerini yükselmeleri ve toplumdaki rollerini etkin bir biçimde yerine getirilmeleri için gereken destek daima sağlanacaktır (MEB, 1993: 66).

Örgün Eğitim, belli bir yaş grubundaki bireylere, Milli Eğitimin amaçlarına göre hazırlanmış eğitim programlarıyla okul çatısı altında düzenli olarak yapılan eğitimidir. Okul öncesi öğretim, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim örgün eğitim sisteminde genel, mesleki ve teknik eğitim programları uygulanır.

Yaygın eğitim, insanları sürekli olarak yenileyerek, toplumsal değişimin getirdiği yeni durumlara uyum güçlüklerini geliştirmek ve örgün eğitim eksiklerini tamamlamak açısından önem taşımaktadır. Ayrıca, çeşitli nedenlerle örgün eğitim kurumlarına devam edemeyen kişilerde yaygın eğitim faaliyetlerine katılarak bu eksiklerini telafi edebilir meslek kazanabilirler (FİDAN, ERDEN,...:13,247).

Kız Teknik Öğretim Okullarında uygulanan örgün ve yaygın eğitim düzeyindeki programlar (Şekil 2)de yer almaktadır.

Örgün eğitim düzeydeki;

▪ Kız Meslek Liselerinde	28
▪ Kız Teknik Liselerinde	4
▪ Anadolu Kız Meslek Liselerinde	22
▪ Anadolu Kız Teknik Liselerinde	5
▪ Kız Sanat Okullarında	2

olmak üzere toplam 59 meslek alanında eğitim- öğretim sürdürülmektedir.

Yaygın eğitim düzeyindeki;

- Pratik Kız Sanat Okullarında, 16 Meslek Alanında Modül Program esasına göre hazırlanan 224 çeşit kısa süreli kurs programları uygulanmaktadır.
- Kız Teknik Öğretim Olgunlaşma Enstitülerinde ise 23 alanda 100 üretim atölyesinde eğitim ve üretim çalışmaları yapılmaktadır.

Bu alanlar bölgenin ihtiyacı doğrultusunda değişiklik gösterebilir.

(Şekil 2)'de okul türlerine göre yer alan bütün programların hazırlanma ve geliştirme çalışmaları, alan uzmanları ve ilgili sektörle koordineli olarak bakanlıkça gerçekleştirilmektedir. Bu yaklaşım ilgili sektörün eleman ihtiyacını karşılamadığı gibi mezunlarımızın istihdamını da büyük ölçüde kolaylaştırmaktadır.

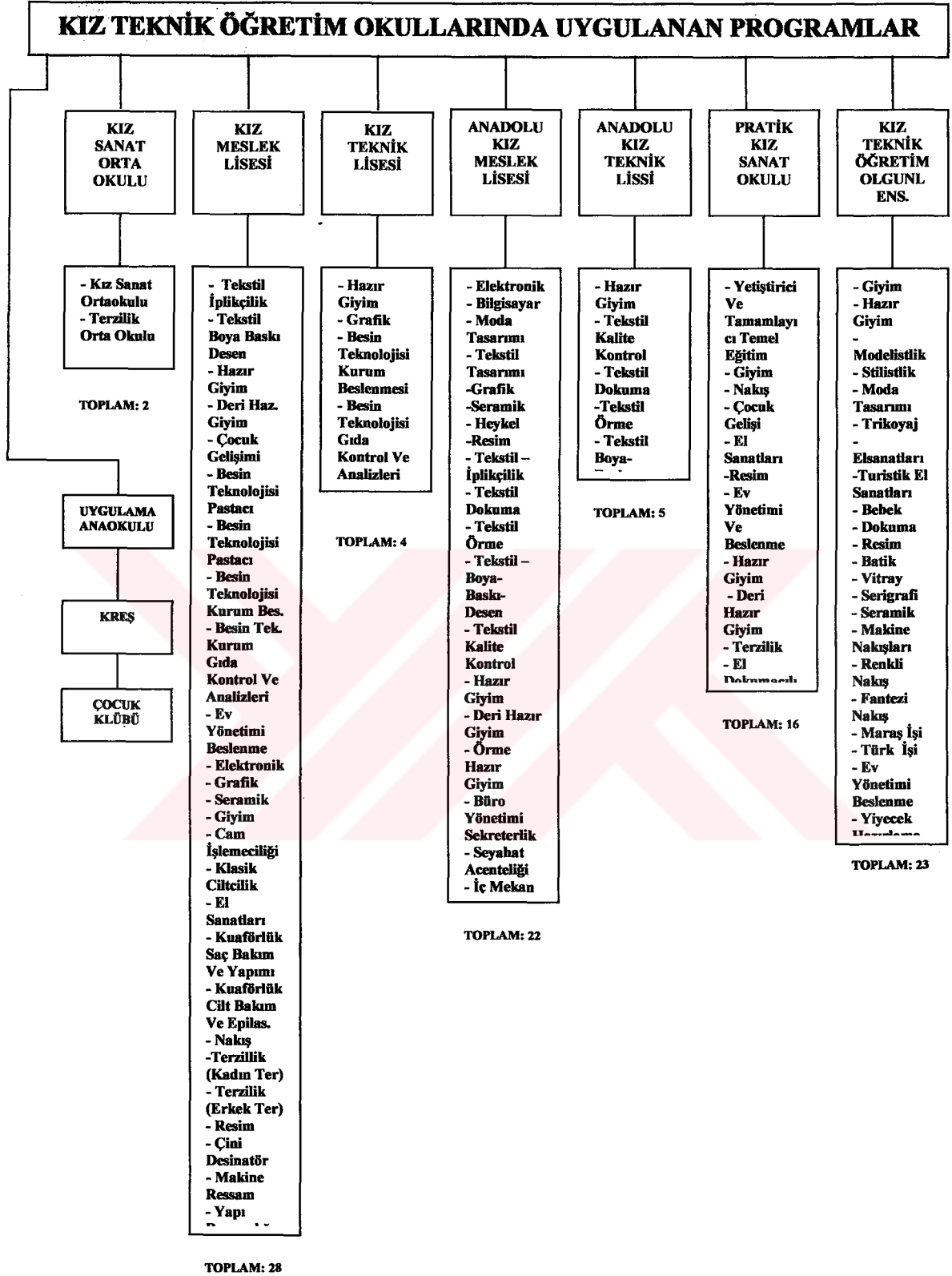
Halen uygulanmakta olan ders geçme ve kredi sistemi doğrultusunda ortak ve seçmeli meslek dersleri, ders çizelgeleri ile ders programlarının dönem esasına, göre yeniden düzenlenme çalışmaları sürdürülmektedir (MEB, 1993: 17).

Örgün ve yaygın eğitimin kurum ve programları arasında her aşamada yatay ve dikey geçişlere imkan veren esnek bir yapı oluşturulacaktır. Eğitimi ve öğretimi

tamamlayarak hayata atılan veya herhangi bir nedenle okuldan ayrılmış herkese, hayatlarının her döneminde kendi dallarında bilgi ve becerileri geliştirme imkanları sağlanacaktır (MEB, 2000:6).

1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 41 maddesinde “Yaygın eğitim, örgün eğitim ile birbirini tamamlayacak, gerektiğinde aynı vasıfları kazandırabilecek ve birbirinin her türlü imkanlarından yararlanabilecek biçimde bir bütünlük içinde düzenlenir...” hükmü yer almaktadır. Bu hüküm doğrultusunda Pratik Kız Sanat Okullarında uygulanan 6 meslek alanı ile ilgili programlar Kız Meslek Lisesi programına denk modüller halinde hazırlanarak, yaygın eğitimde alınan meslek eğitiminin aynı alandaki örgün meslek eğitiminde geçerliliği sağlamıştır. Böylece yaygın eğitim programlarını tamamlayan yetişkinleri, Kız Meslek Lisesi diploması alamaya yönlendiren yeni bir uygulama başlatılmıştır (MEB, 1993: 17).

Örgün ve Yaygın Mesleki Teknik Eğitimin, dünya standartlarına yükseltilmesine, meslek standartları ve sertifikasyon üzerinde yapılan çalışmaların tamamlanmasına okul ve iş hayatı ilişkilerinin geliştirilmesine, temel bilgi ve beceriler ile yeni teknolojilerin okulda verilmesine, uygulamanın iş yerinde yapılmasına ve hizmet içi eğitime önem verilecektir. Bu planlarda mesleki eğitimde öngörülen yeniden yapılanmayı sağlayacak alternatif çözümün, modüler öğretim olduğu belirtilmektedir (MEB, 2000:6).

Şekil 2. Kız Teknik Öğretim Okullarında Uygulanan Programlar (MEB, 1993:78).

2.1.6. Kız Teknik Öğretim Okulları Tekstil Konfeksiyon Alanı

2.1.6.1. Tanımı

Tekstil konfeksiyon sanayinde, çağımızın moda ve teknolojik gelişmelerine dayalı olarak, giysi tasarımı, ev tekstili, kadın, erkek, çocuk giysileri için kumaş yüzey özelliklerine göre konfeksiyon üretim birimlerine teknik elaman yetiştiren alan programıdır.

2.1.6.2. Alanın amaçları

Tekstil konfeksiyon alan dallarından herhangi birini tamamlayan öğrenci;

- Tekstil konfeksiyon sektörünün kronolojik gelişimini bilir.
- Tekstil konfeksiyon sektörünün ülke ve dünya ekonomisi içindeki yerini kavrar.
- Tekstil konfeksiyon sektöründe kullanılan teknik terimler ve tanımları kavrar.
- Tekstil konfeksiyon sektöründe kullanılan teknik bilgi ve becerilerini kazanır.
- Tekstil konfeksiyon sektöründeki üretim aşamalarını bilir.
- Tekstil konfeksiyon sektöründeki arz ve talebe göre üretim planlaması yapmayı kavrar.
- Tekstil konfeksiyon sektöründeki iş organizasyonu uygulamasının önemini kavrar.
- Üretimde toplam kalite bilinci ile planlı çalışma alışkanlığını kazanır.
- Tekstil konfeksiyon sektöründe hazırlık, üretim, satış ve pazarlama aşamalarında kullanılan teknik bilgi ve becerileri uygular.
- Eğitim içinde üretim uygulamalarında edinilen bilgi ve beceriler ışığında, sorumluluk alabilme, karar verebilme, ekip halinde çalışabilme, problemi tespit edip çözebilme ve kendini geliştirme yeterliği kazanır.
- İş üretme, iş güvenliği ilkelerini ve sağlık kurallarına uymayı alışkanlık haline getirir (MEB, 2000:3).

2.1.6.3. Tekstil Konfeksiyon Alanı Öğretim Programı

Tekstil Konfeksiyon alan programı ile bireylere, öncelikle temel bilimleri içeren bilgi ve becerileri kazandırmanın yanı sıra çağımızın gereği olan insan ilişkileri, iletişim

kurabilme, değişimlere ve teknolojiye uyum sağlayabilme, sistemleri anlayıp kullanabilme, yeterlikleri kazandırmak hedeflenmiştir.

Programın genel amacı; bireyin, temel yeterlikler üzerine temel mesleki bilgi ve becerilerle donatılmasını sağlamaktır. Kazandırılan mesleki bilgi ve becerilerle üretim yapabilen, pazarlayabilen, sektörün beklentileri doğrultusunda kaliteli hizmet sunabilen, Atatürk İlke İnkılaplarına bağlı, çevre ve toplum bilincine sahip, güç birliği bilinci ile kendi işyerini kurma düşüncelerini faaliyete geçirebilen ve işin her aşamasında kaliteden sorumlu olmanın gereğini bilen bireyler yetiştirmek hedeflenmiştir.

Bu hedef doğrultusunda; ikinci sınıftan itibaren, öğretim yılı içinde 3 gün işletmelerde uygulamalı eğitim yapmakta 2 gün okullarda teorik eğitim almaktadırlar. Bu süreç meslek liselerinde oluşturulan “endüstri koordinatörlüğü” tarafından yapılmakta ve koordine edilmektedir. Öğrencilerin uygulama yapacakları işyerleri, okulların ve/veya işyerlerinin talepleriyle belirlenmektedir. Öğrenciler işyerlerinde, okullarındaki öğretmenleri olan “endüstri koordinatörleri” tarafından izlenmektedir. İşyerlerinde beceri eğitimleri ise, işverence saptanan ve meslek eğitimi konusunda deneyimli usta öğrenciler tarafından yürütölmektedir. İşletmelerde meslek eğitimi gören öğrenciler, işveren tarafından sigortalanmakta ve asgari ücretin en az %30’u kadar ücret almaktadırlar (AKHUN ve diğerleri, 2000: 18, 19).

Bu amaçla programın temel yapısı oluşturulurken, ilk sınıflarda temel ortak ve alan ortak dersler ile son sınıflarda, seçilen mesleğe (dal) özel derslerin öncelikli olarak okutulması programlanmış, temel ortak dersler ve alan ortak dersler için içerik belirlenirken uluslar ve uluslararası işgücünden beklenen temel yeterlilik dikkate alınmış. Mesleğe (dal) özel modüller; uluslar ve uluslararası temel yeterlilik dikkate alınarak hazırlanmış, ancak meslek için bölgesel ayrılık gösteren yeterlikleri, okulların sektör araştırmaları doğrultusunda oluşturmaları planlanmıştır (MEB, 2000:19).

Bilimsel ve teknolojik gelişmeler, çağdaş endüstrinin yetişkin işgücü ihtiyaçlarını hızla değiştirmektedir. Üretim ve hizmette etkinliğin sağlanması, yeni ihtiyaçlara uygun işgücünün sürekli olarak yetiştirilmesini gerektirir. Güçlü ve istihdam ettikleri işgücü fazla olan işletmeler kendi personelinin mesleki eğitimi için eğitim birimleri meydana getirmektedir. Ayrı bir eğitim biriminin oluşturulması mümkün olmayan işletmelerde ise bu ihtiyaç, eğitim merkezleri veya meslek okullarından yararlanılarak karşılanmaktadır.

İster kendi ihtiyaçlarına göre bir eğitim birimi oluşturmuş olsunlar, isterse diğer mesleki eğitim kurumlarından yararlanmış olsunlar, işletmelerin hizmet içi ve işe giriş eğitimleri için okul ile endüstri arasında düzenli ilişkiler kurulmasında fayda vardır. Bu ilişkiler düzeni, hem yapılacak eğitimin etkinliği, hem de mevcut imkanlardan faydalanılması, eğitim maliyetinin asgari düzeye indirilmesi, okulun çevreye açılması ve çevreden sağlayacağı bilgi ve tecrübelerden yararlanılarak kendini sürekli olarak geliştirebilmesi yönünden zorunlu gözükmektedir (ALKAN ve diğerleri,1996:190).

Tekstil Konfeksiyon Alanının program yapısında, sektörün ihtiyaç duyduğu meslek (dal) eğitimi esas alınmıştır. Bu mesleklerde faaliyet gösteren bireylerden beklenen nitelikler belirlenerek, bu nitelikleri kazandıracak modüller planlanmış ve modüller program yapısı oluşturulmuştur. Bu doğrultuda hazırlanan Tekstil Konfeksiyon Alanının kapsamında (Şekil 2); Kadın Giysi Tasarım, Erkek Giysi Tasarım, Çocuk Giysi Tasarım, Kalıp, Kesim, Kalite Kontrol (Üretim Denetleyicisi), Yuvarlak Örne Konfeksiyon, Düz Örne (Triko) Konfeksiyon, Dokuma Yüzey Konfeksiyon, Deri Konfeksiyon, Ev Tekstili Konfeksiyon, Moda- Evi, Butik (Kadın Terziliği), Erkek Terziliği, Çorap Örne Meslek (dal) programları yer almaktadır. Bu programlar gerektiğinde yoğunlaştırılarak veya yıllar arasında ders değiştirilmeleri yapılarak, meslek alan dersleri toplamında yer alan sınıflara ait ders ağırlıklarını aşmamak koşulu ile uygulanabilmektedir (MEB, 2000:19).

- Ortak Dersler
 - Temel Sanat Eğitimi
 - Bilgisayar
 - Araştırma Teknikleri
 - Girişimcilik
 - İnsan ilişkileri ve iletişim
- Ortak Alan Dersleri
 - Kalite Kontrol
 - Tekstil Bilgisi
 - Üretim Planlaması
 - Temel Tasarım Bilgisi
 - Uygulama Teknikleri

▪ **Teorik – Uygulamalı Meslek Dersleri**

- Çocuk Giysi Tasarım
- Kadın Giysi Tasarım
- Erkek Giysi Tasarım
- Kalıp ve Tasarımları
- Kesim
- Kalite Kontrol Uygulamaları
- Yuvarlak Örmek Konfeksiyon
- Düz Örmek (Triko) Konfeksiyon
- Tasarım Uygulamaları
- Deri Konfeksiyon
- Ev Tekstili Konfeksiyon
- Çorap
- Desen
- Bilgisayarda Kesim Planı Hazırlama
- Bilgisayarda Kalıp Hazırlama
- Bilgisayarda Giysi Hazırlama
- Makine Bilgisi
- Mesleki Yabancı Dil (İng. Alm. Fr.)
- Deri Teknolojisi
- Moda İllüstrasyon
- Sipariş Formu Hazırlama
- Örgü Analizi
- Moda ve Giyim Tarihi
- Estetik
- Bilgisayarda Çorap Desenleme (MEB, 2000:22...36).

2.1.7. Kalıp ve Tasarımları Dersi, Kalıp Dalı

2.1.7.1. Tanımı

Tekstil konfeksiyon sektörünün modelhane birimlerinde kadın – çocuk ve erkek giysilerinin elde veya bilgisayarlarda ana kalıplarını hazırlayabilen. Model uygulayabilen,

kalıpların pastal planlarını hazırlayabilen, Atatürk İlke ve İnkılaplarına bağlı teknik eleman yetiştiren bir daldır (MEB,2000:7).

Kalıp hazırlamada iki ana bölüm bulunmaktadır. Bunlardan birincisi desen çizicinin (stilist) çizimini doğru yorumlamak ve bu yorumu – ilk örnek giyimi yapmak için- düz (ana) kalıp üzerine aktarmaktır. Bu konuda vurgu, stil ve modelin kumaşa uygunluğudur. İkinci önemli kısım ise; kesim odasında yapılacak kumaş hesabı, kalıbı kumaşa yerleştirme işlemi için üretim, kalıplarını- farklı bedenler için büyütme yapabilmek için – uygun kalınlıkta ve sertlikte kartonlara geçirilmesidir. Bu üretim kalıpları kumaşa ekonomik olarak yerleştirilebilmeli ve fabrika üretim için pratik olmalıdır (SEZER,2000:5).

Desen çiziciye (stilist) asistanlık ettiği zaman kalıp hazırlayıcının (modelist) görevleri şunları kapsar.

1. Temel kalıpları hazırlamak, bu kalıplar hazırlanacak giyimin ana kalıplarıdır, üzerinde hiçbir model uygulama yapılmamıştır. Bu kalıplar üzerinde model uygulamak üzere kullanılan temel şekiller, kalıpları yapılacak giyimin sınıfına göre farklılık gösterir. Elbise veya pardesü gibi kumaşın dokusu yada triko oluşuna göre- yetişkin- çocuk vb. firmanın hitap ettiği pazara uygun doğru beden kalıplarının bulunması uzun ve yoğun bir araştırma gerektirir. Kalıp üretmede kullanılan çeşitli yöntemler vardır. Bunlardan biri ölçü ile kalıp elde etmektedir. (standart beden ölçülerine dayanarak) bir diğeri manken üzerinde drapaj çalışarak elde edilen kalıptır. Sonuçta bu kalıplar esas giysinin kumaşına yakın kalınlıkta örnek kumaşlara (amerikan gibi) uygulanarak bedenlere ne denli uyum sağladığı kontrol edilmeli ve daha sonra ana kalıplar (üretim kalıpları) elde edilmelidir.
2. Temel beden kalıplarına modelin özelliklerini yaratmak amacı ile pili, büzgü, yaka, roba gibi özellikleri yansıtmak (model uygulamak). Bütün kalıplar üretim kalıbı aşamasında dikiş payı ve etek ucu delikleri – giysi parçalarının bileştirilmesinde yardımcı olması açısından - kalıp üzerinde belirtilmelidir. Kumaş kesiminde, doğru kesimi sağlamak amacı ile düz iplik hatları her kalıp parçası üzerinde mutlaka belirtilmelidir. Presleme sırasında, kumaşın esneme veya çekme özellikleri göz önüne alınarak, kalıp üzerinde gerekli toleranslar mutlaka verilmelidir. Kloş ya da daire etek gibi bazı kalıplar doğrudan

ölçülerden yola çıkılarak çizilebilir. Diğerleri manken üzerinde drapaj yolu ile elde edilebilir.

3. Davranış ve reaksiyon açısından kullanılacak kumaş veya süsleyici aksesuarları test etmek.
4. Maliyet ve ekonomik olması açısından üretim kalıbını kumaşa uygulamak.
5. İlk örneğin dikiminde teknisyene yardımcı ve yol gösterici olmak.
6. Kumaşın modele uyumu ve reaksiyonu açısından ilk örnek dikilmiş giysiyi kontrol etmek.

Kalıp üzerinde düzeltmeler yapmak, kalıp parçalarını daha kolay ve ekonomik bir şekilde kumaşa yerleştirmek için gerekirse kalıbı geliştirmek.

Ana üretim kalıpları, genellikle yapılan örnek giysi, satıcı tarafından beğenilip seçildikten ve sipariş verildikten sonra yapılır (SEZER,2000:5).

2.1.7.2. Amaçları

Kalıp Dalının Öğretim etkinliklerini başarı ile tamamlayan öğrenciler;

1. Tekstil konfeksiyon sektöründe kalıbın yeri ve önemini kavrar.
2. Tekstil Konfeksiyon ve kalıp ile ilgili temel tanımları ve teknik detayları kavrar.
3. Kalıp dalı ile ilgili teknik bilgi ve beceri kazanır.
4. Kalıp dalı ile ilgili tüm yenilikleri izler ve yeni fikirler üretir.
5. Toplam kalite kavramı çevresinde sürekli iyileştirmeye yönelik çalışır.
6. Üretim süresi içerisinde kalite kontrol yapmayı alışkanlık haline getirir.
7. Verimli çalışma ilkelerini yaşam tarzı haline getirir.
8. Ürünün sorumluluğunu üstlenir.
9. Sağlıklı kalıp üretme yolunda mesleğinde üstüne düşen görevleri yerine getirme bilincine sahip olur.
10. Bölümü ile ilgili araç ve gereçleri tanır, kullanır, basit bakım ve onarımlarını yapar.
11. Tekstil konfeksiyon sanayinde kullanılan tekstil yüzeyleri ile ilgili temel terimleri kavrar
12. Üretilen ürünlerin maliyetini hesaplayabilme bilgi ve becerisini kazanır.
13. Meslek hayatını etkileyebilecek ve insan ilişkilerine olumlu yönde etki edecek davranışları kazanır.

14. Kalıpların ve kumaşın özelliklerine göre en verimli şekilde kesim planı hazırlayarak çizimini yapar.
15. Kadın, erkek ve çocuk giyimlerine göre temel model uygulamalı kalıp hazırlama şablonu yapma ve yapılan şablonu serileştirme becerisini kazanır.
16. Kalıpların ve kumaşın özelliklerine göre en verimli şekilde kesim planı hazırlayarak çizimini yapar.
17. Tüm kalıp çalışmalarını bilgisayar destekli olarak uygulama becerisine sahip olur.
18. Öğrendiği teknik bilgi ve becerileri, ilgili işletmelerde uygulama yetkisi kazanır (MEB, 2000:7).

2.2. İlgili Araştırmalar

Tekstil Konfeksiyon Alanı, Kalıp ve Tasarımları dersinin uygulanmasına ilişkin Etkinlikleri yerine getirirken karşılaşılan sorunlarla ilgili genel anlamda bu konuyu içeren bir araştırmaya rastlanmamıştır. Fakat Tekstil Konfeksiyon alanı, programları, Kalıp ve Tasarımları dersi tanımı, amaçları, atölye ve meslek dersleri öğretmenlerinin değerlendirilmesi, mesleki ve teknik liselerde eğitim amaç ve malzemelerinin kullanımı hazır giyim işletmeleri ve nitelikli işgücü ihtiyacına ilişkin çeşitli araştırmalar mevcuttur. Bu bölümde bu araştırmalar alfabetik sıraya göre sunulmuştur.

FER Seval (1999). “Hazır Giyim Endüstrisinde Modelist, Makastar, Makineci ve Ütücü Mesleklerinde Çalışan İşgücünün Mesleki Yeterliliklerinin Belirlenmesi ve Yeterliliklere Dayalı Bir Program Modeli” adlı tezinde hazır giyim endüstrisinde modelist, makastar, makineci ve ütücü mesleklerinde çalışan işgücünün mesleki yeterliliklerini belirleyip, bu yeterliliklere dayalı olarak hazır giyim endüstrisi meslekleri için bir program modeli geliştirilmiş ve bulgular ışığında öneriler getirilmiştir.

Ayrıca, bu araştırma ile hazır giyim sektörü mesleklerinde ihtiyaç duyulan nitelikli işgücünün mesleki yeterlilikleri yönetici ve işgücü görüşlerine göre belirlenmiş ve belirlenen mesleki yeterliklere göre program modeli geliştirilmiştir. Bu araştırmanın: hazır giyim sektörü mesleklerinde, mesleki yeterliklere dayalı olarak işgücü yetiştirilmesine yardımcı ve mesleğe götüren yeterliğe dayalı mesleki-teknik-eğitim program yapısının oluşturulmasına destek sağlanması bakımından, mesleki teknik eğitime katkıda bulunması açısından önem taşımaktadır.

GÖK Fatma, AKÇABOL Rıfat (1998) “Öğretmen Profili Araştırma Raporu” adlı Araştırmalarında, öğretmen profilini ortaya çıkarmak üzere yaptıkları bir çalışmanın raporudur. Bu araştırma, Eğitim Sen’in Şubat 1998’de düzenlediği Demokratik Eğitim Kurultayı hazırlık çalışmalarının bir parçası olarak planlanıp gerçekleştirilmiştir.

Bu çalışma da amaç, eğitim sistemini sırtlayan eğitimcilerin genel özelliklerini, onların mesleklerini, eğitim sistemini ve toplumsal sorunları nasıl değerlendirdiklerini ve kimi eğitsel konularda ki görüşlerini belirlemek; öğretmenlerin hangi özelliklerinin birbiriyle ilişkili olduğunu, yapılan değerlendirmelerin ve ileri sürülen görüşlerin öğretmenin hangi özelliğine bağlı olarak değiştiğini incelemektedir.

GÖKYER Nüket (1996). “Hazır Giyim Sektöründeki İnsangücünün Eğitim İhtiyacı Üzerine Bir Araştırma” adlı ve tezinde; hazır giyim sektöründeki işgücünün eğitim ihtiyacı üzerinde durmaktadır. Hazır giyim sektörünün Türkiye ve Dünya’daki öneminden, Türk hazır giyim sektöründe ihracatın ve eğitimin öneminden bahsedilmiştir. Ayrıca hazır giyim sektöründeki yöneticilerin görüşleri alınarak işgücünün eğitim durumu ve nitelikleri değerlendirilmiş çeşitli öneriler getirilmiştir.

HACIOĞLU Fatma (1987). “Giyim Öğretim Faaliyetlerini Değerlendirme Modeli Geliştirme” adlı tezinde; Giyim bölümünde halen uygulanmakta olan mevcut ölçme değerlendirme faaliyetlerinin nasıl yürütüldüğü ve ideal olarak nasıl yürütülmesi gerektiği araştırılarak bölümün öğretmen faaliyetleri için uygun bir değerlendirme modeli geliştirilmiştir.

KAZU Yaşar, DEMİRLİ Cihad (2002). “Mesleki Teknik Orta Öğretim Kurumlarındaki Gelişmeler” adlı makalelerinde; mesleki ve teknik eğitime olan ihtiyacının yanı sıra mesleki ve teknik eğitimi etkileyen olguları belirlemek, ülkemiz mesleki ve teknik eğitim kurumlarının son sekiz yıllık durumunu, öğrenci, öğretmen ve okul sayıları bakımından değerlendirmeyi amaçlamıştır.

KURT İbrahim (1999). “Ankara’daki Endüstri Meslek Liselerinde Eğitim Araç ve Malzemelerin Kullanımı Hakkında Araştırma” adlı tezinde; Ankara’daki Endüstri Meslek ve Meslek Liselerinde eğitim araç ve malzemelerinin kullanımı üzerine durulmuştur. Eğitim araç ve malzemeleri, gelişimi, önemi, sağladığı yaralar ve sınıflandırılması açıklanmıştır. Eğitim araç ve malzemelerinin ilerde birer öğretmen adayı olacak olan öğrencilere nitelik kazandırılması üzerine öneriler geliştirilmiştir.

NAZLI Eda (1990). “Kız Meslek Lisesi Giyim Bölümü İkinci Sınıf Öğretim Programının İşletmelerde Meslek Eğitimi Açısından Değerlendirilmesi” adlı tezinde;

Kız Meslek Lisesi giyim bölümü ikinci sınıf öğretim programının işletmelerde meslek eğitimi açısından değerlendirilmesi üzerinde durulmuştur. Örnekleme katılan öğrencilerin işyerlerinde yaptıkları işlerde kendilerini yeterli hissetme derecelerinin genellikle yüksek olduğu görülmüştür. Öğrencilerin işyerlerinde ancak iyi yaptıkları işlemleri uyguladıkları anlaşılmıştır.

Ayrıca öğrenciler bir öğretim yılında uygulama içinde işyerlerinde makineleri kullanma ve beceri gerektiren işlemleri yapma fırsatları bulmamaları üzerine öneriler getirilmiştir.

TİSK (1997). “Türkiye’de ve Dünya’da Mesleki Eğitim” adlı TİSK araştırma servisinde hazırlanan bu çalışma; Türk Milli Eğitim Sistemi ile mesleki eğitim sistemi incelenmiş, mevcut sosyal ve yasal durum ele alınmıştır. TİSK’e üye olan işveren sendikalarına bağlı işletmelere yönelik verilerin sonucunda, işletmelerin bünyesindeki eğitim çalışmaları ve eğitim ile ilgili sorun ve öneriler tespit edilmiştir.

ULUSOY Ayten (2000). “Kız Teknik Öğretim Okullarında Görev Yapan Atölye ve Meslek Dersi Öğretmenlerinin Mesleki Davranışlarına İlişkin Yeterlilikleri İle İlgili Görüşleri” adlı makalesinde; orta dereceli Kız Teknik Öğretim Kurumlarında görevli atölye ve meslek dersi öğretmenlerinin kişisel ve mesleki davranışlarına ilişkin yeterlilikleri ile ilgili kendi görüşleri belirlenerek, bu öğretmenleri yetiştiren fakültelerin eğitim programları değerlendirilmiştir

YETİM Fatma (1994). “Ankara Kız Meslek Liselerinde El ve Makine Nakışı Öğretmenlerin Sınıf İçi Etkinliklerini Gerçekleştirme Dereceleri” adlı tezinde; Kız Meslek Liselerine, Öğretmen yetiştirme programlarına yön vermek için El ve Makine Nakışı öğretmenlerinin sınıf içi etkinliklerini gerçekleştirme derecelerini belirlemek amacıyla yapılmış, edinilen veriler doğrultusunda öğretmen yetiştiren kurumların eğitim programlarının düzenlenmesinde ve öğretmenlerin çalıştığı kurumlar hakkında öneriler getirilmiştir.

YILDIRIM Osman (1997). “Endüstri Meslek Liselerindeki Atölye ve Meslek Dersleri Öğretmenlerinin Değerlendirilmesi” adlı tezinde; Endüstri Meslek Liselerinde görev yapan atölye ve meslek dersleri öğretmenlerinde saptanan yeterlikler değerlendirilmiştir. Elde edilen veriler, endüstri meslek liselerinde görev yapan atölye ve meslek dersi öğretmenleri kendilerini, yöneticilerinde öğretmenleri değerlendirmesi sonucunda öğretmen yetiştirmede izlenecek yaklaşımlara ışık tutmuştur.

Ayrıca bu araştırma da, bu alanda yapılan çalışmaların planlanması, eksik yanların değerlendirilmesi ve mesleki eğitim etkinliklerine olumlu yönde katkı getirmesi bakımından da öneriler getirilmiştir.

BÖLÜM III

3. YÖNTEM

Bu araştırma, Kız Teknik Öğretim Okulları, Tekstil Konfeksiyon alanı, öğretim programlarında yer alan Kalıp ve Tasarımları dersinin uygulamasına ilişkin etkinlikleri yerine getirirken karşılaşılan sorunlar, Betimsel araştırma yöntemi kullanılarak Kız Meslek Liselerinde bu dersin öğretmen ve öğrencilerine uygulanan anketler sonucunda görüşleri belirlenmiştir. Araştırmanın amacına yönelik olarak bu bölümde: araştırma modeli, evren ve örnekleme verilerin elde edilmesi, verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması açıklanmaktadır.

3.1. Araştırma Modeli

Araştırmada tarama modeli uygulanmıştır. Tarama modeli kullanılırken alanla ilgili literatür taraması yapılmış ve anketler geliştirilmiştir, geliştirilen anketlerde yer alan sorulara tekstil konfeksiyon bölümü öğretmen ve öğrencileri tarafından verilen cevaplara dayalı olarak veriler toplanmış, yüzde ve frekansları alınarak yan ve çapraz tablolarda gösterilip, birbiriyle ilişkisi olan tabloların χ^2 (Khi-kare) değerleri bulunup yorumlanmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni; Ankara ili merkez sınırları içerisinde bulunan MEB'na bağlı Kız Meslek, Anadolu Kız Meslek ve Anadolu Kız Teknik Liseleri, Tekstil Konfeksiyon alanı atölye ve meslek derslerine giren, toplam 90 öğretmen ve 210 sayıda Tekstil Konfeksiyon öğrencilerinden oluşmaktadır.

Araştırmanın evrenini belirlemek amacı ile Ankara ili merkez sınırları içerisinde bulunan MEB'na bağlı Kız Meslek, Anadolu Kız Meslek ve Anadolu Kız Teknik Liselerinin isimleri, adresleri, öğretmen ve öğrenci sayılarına ilişkin bilgiler Kız Teknik Öğretim Müdürlüğü'nden elde edilmiştir (EK2).

Tablo 1. Anket Uygulanan Okulların Tekstil Konfeksiyon Alanında Belirlenen Öğretmen ve Öğrenci Sayılarının Dağılımı

Sayılar	Öğretmen	Öğrenci
Zübeyde Hanım TL, AKML, ML	11	23
Atatürk TL, AKML, ML, Terz, ML	5	12
Yıldırım Beyazıt AML, KML	3	9
Yenimahalle AML, ML	8	19
Cebeci AKML, KML	8	19
DikmenNevzat Ayaz AML, KML	5	12
100. Yıl AKML,KML	7	17
Etlik AKML,KML	8	18
Hatice Hikmet Oğultürk AKML,KML	6	14
Kalaba AKML, KML	13	28
Yunusemre AKML,KML	4	12
Etimesgut AKML,KML	4	12
Üreğil AKML,KML	5	13
Sincan AKML,KML	4	12
Balgat Aliye Yahşi AML,ML	4	12
Gölbaşı ML	2	9
Özcan Sabancı AKML,KML	3	9
TOPLAM	100	250

Ankara ili merkez sınırları içerisinde bulunan MEB'na bağlı Kız Meslek, Anadolu Kız Meslek ve Anadolu Kız Teknik Liseleri, Tekstil Konfeksiyon alanı atölye ve meslek derslerine giren öğretmen ve Tekstil Konfeksiyon öğrencilerine anket uygulanmak üzere, $\pm\%5$ örnekleme hatası ile elde edilen 250 öğrenci, 100 öğretmen olmak üzere toplam 350 kişi Örneklem hacmi olarak belirlenmiştir.

3.3. Verilerin Elde Edilmesi

Araştırmacı tarafından hazırlanan veri toplama aracı. Tekstil Konfeksiyon alanında yer alan Kalıp ve Tasarımları dersinin uygulanmasına ilişkin etkinliklerine yönelik öğretmen ve öğrenci görüşlerini içeren veriler. (EK-1)'de örneği bulunan ankette toplanmıştır. Öğretmen ve öğrencilerle birebir görüşme yolu ile sorular ayrıntılı olarak açıklanarak anketler araştırmacı tarafından uygulanmıştır.

Veri toplama aracı olarak kullanılan anketler; konu ile ilgili literatür ve öğretmen değerlendirme araçları incelenerek araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Bu inceleme ve geliştirme sonuçlarına dayalı olarak 12 “Çoktan seçmeli”, 14 “5’li likert ölçek” şeklinde 26 “Öğrenci Anket Soruları” ve 19 “Çoktan Seçmeli”, 20 “5’li Likert Ölçek” şeklinde 39 “öğretmen anket soruları” oluşturulmuştur.

Anketlerin kapsam geçerliliğini belirlemek amacı ile uzman görüşleri alınmıştır. Güvenirliliğini belirlemek amacı ile Meslek Lisesi, Tekstil Konfeksiyon alanı Kalıp ve Tasarımları dersi öğretmen ve öğrencilerine uygulanarak ön denemesi yapılmıştır.

3.4. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Araştırma amaçlarına uygun olarak toplanan veriler SPSS (The Statistical Package for Social Sciences) paket programından yararlanılarak bilgisayar ortamına aktarılmış ve geçerli istatistiksel çözümler yapılmıştır.

Anketlerin geçerliliği araştırmacı tarafından kontrol edilmiş cevaplanan geçerli anket sayısı, öğretmenlerde 100 anketten, geçerli olan 90; öğrencilerde 250 anketten, geçerli olan 210 kişi olarak belirlenmiştir.

Anketin birinci ve ikinci bölümlerindeki bilgilerle ilgili veriler, sınıflama ölçeği tipinde olduğu için öğretmen ve öğrenci görüşlerinden elde edilen verilerin frekansları ve yüzdeleri hesaplanmış, Khi-Kare testi yapılmış öğretmen ve öğrenciler için ayrı ve aynı olmak üzere yan ve çapraz tablolarda gösterilmiştir. Araştırma kapsamına alınan öğretmen ve öğrencilerin Tekstil Konfeksiyon alanı, öğretim programında yer alan Kalıp ve Tasarımları dersinin uygulanmasına ilişkin etkinlikleri yerine getirirken karşılaşılan soruların önem dereceleri yönünden değerlendirilmeleri istenmiştir. Karşılaşılan sorunların önem derecelerine ilişkin olarak öğretmen ve öğrencilerden sağlanan verilerin analizi yapılmış ve yorumlanmaya çalışılmıştır.

5'li likert tipinde hazırlanan anketin ikinci bölümlerde bulunan, öğretmen ve öğrencilerin Kalıp ve Tasarımları dersinde kullanılan öğretim yöntemleri ile ilgili görüşlerinden sağlanan verilerin ise frekans ve yüzdeleri hesaplanıp, göreceli sıralaması yapılarak katılım sıralamaları hesaplanmıştır.

BÖLÜM IV

4. BULGULAR VE YORUM

Hızla ilerleyen ekonomik gelişmeler ve endüstriyel ilişkiler tüm sektörlerde olduğu gibi hazır giyim sektöründe de her seviyede eğitilmiş işgücü ihtiyacını önemli hale getirmiştir.

Nitelikli işgücünün hazır giyim sektörünün ihtiyacı doğrultusunda karşılanamaması üretimde kaliteyi düşürmekte, işgücünün verimini azaltmaktadır. Sektörün gelişmesinde işgücünün verimliliği büyük etken olmaktadır. Bu da ancak ihtiyaçlara göre yetiştirilmiş nitelikli işgücü ile mümkün olacaktır.

Ayrıca, teknolojik yenilikler de işgücünün bilgi ve beceri düzeyinin yükseltilmesini zorunlu kılmaktadır. Sektörün dünya pazarında, rekabet edebilmesi, verimliliğin artması için öğretim programlarında bilimsel ve teknolojik gelişmelere yer verilmelidir (GÖKYER, 1996:3).

Kız Teknik Öğretim Okulları, Tekstil Konfeksiyon Alanı Öğretim Programlarında yer alan ve hazır giyim sektörünün dünya piyasalarında rekabet edebilmesi açısından önemliliğin her geçen gün arttığı bilinen, Kalıp ve Tasarımları dersinin uygulamasına ilişkin etkinlikleri yerine getirirken karşılaşılan sorunları ortaya çıkarmak amacı ile yapılan bu araştırmada elde edilen bulgular ve yorumları 8 bölümde açıklanmıştır.

Birinci bölümde; Öğretmen ve öğrencilerin demografik özellikleri, ikinci bölümde; Öğretmenlerden kaynaklanan sorunlar, üçüncü bölümde; Öğrencinin hazır bulunuşluk düzeyi ile ilgili sorular, dördüncü bölümde; Öğretim programlarından kaynaklanan sorunlar, beşinci bölümde; Eğitim ve öğretim ortamında kullanılan kaynak, araç-gereç ve materyal eksiliğinden kaynaklanan sorunlar, beşinci bölümde; Eğitim ve öğretim ortamının fiziki şartlarından kaynaklanan sorunlar, yedinci bölümde; Öğretmen ve öğrencilerin görüşleri doğrultusunda belirlenen sorunların çözüm önerileri, sekizinci ve son bölümde; Öğrenci ve öğretmenlerin Kalıp ve Tasarımları programının işlenişine ilişkin görüş ve ifadelerine yer verilmiştir.

4.1. Demografik Özelliklere Ait Veriler

Bu bölümde araştırmaya katılan öğrencilerin okudukları sınıflar, öğrencilerin cinsiyetleri ayrıca Kalıp ve Tasarımları bölümünü seçme nedenleri ile ilgili bilgiler

verilmiştir. Bununla birlikte öğretmenlerin meslek süreleri, eğitim durumlarına ilişkin dağılımlar sunulmuştur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin okudukları sınıflar, cinsiyetleri, bölümü seçme nedenleri Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Öğrencilerin Demografik Özelliklerine İlişkin Verilerin Dağılımı

SINIFLAR	f	%
II	122	58
III	88	42
Toplam	210	100,0
CİNSİYET	f	%
Erkek	7	3
Kız	203	97
Toplam	210	100,0
BÖLÜMÜ SEÇME NEDENLERİ	f	%
Kendi isteğim	111	53
Ailemin isteği	50	24
Arkadaşımdan etkilendim	12	6
Öğretmenlerim önerdi	13	6
Sınav ile kazanarak geldim	22	11
Diğer	2	1
Toplam	210	100,0

n=210

Tablo 2 incelendiğinde öğrencilerin, %58’inin “II. Sınıf”, %42’sinin “III. Sınıf” oldukları, %97’sinin “kız”, %3’ünün “erkek” öğrenciler olduğu ve bölümü seçme nedenleri incelendiğinde %53’ünün “kendi isteği”, %24’ünün “ailesinin isteği”, %11’inin “kazanarak bu bölüme geldiği” %6’sının “arkadaşlarından etkilendiği” ve yine %6’sının “öğretmenlerinin önerisini dikkate aldığı”, belirlenmiştir.

Yapılan araştırmaya göre; araştırma kapsamına alınan öğrencilerin çoğunluğunu “%58” II. sınıf öğrencilerinin oluşturduğu ve III. sınıf öğrencilerinin staj eğitimi almalarından dolayı okulda sınırlı zamanlarda bulunmaları bu öğrencilerin anketlere yeterli sayıda katılamadıkları sonucunu ortaya çıkardığı düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin meslek süreleri, eğitim durumları Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3. Öğretmenlerin Demografik Özelliklerine İlişkin Verilerin Dağılımı

MESLEK SÜRELERİ	f	%
1-4 yıl	11	12
5-9 yıl	8	9
10-14 yıl	23	26
15-20 yıl	27	30
21 ve daha fazla	21	23
Toplam	90	100,0
EĞİTİM DURUMU	f	%
Yüksekokul	37	41
Üniversite	51	57
Yüksek Lisans veya Doktora	2	2
Toplam	90	100,0

n=90

Tablo 3 incelendiğinde öğretmenlerin %30’u “15-20 yılları” arasında %26’sı “10-14 yılları” arasında, %23’ü “21 ve daha fazla yıllar” arasında, %12’si “1-4 yılları” arasında, %9’u “5-9yılları” arasında mesleklerini devam ettirdikleri tespit edilmiştir.

4.2. Kalıp ve Tasarımları Programının Uygulanmasında Öğretmenlerden Kaynaklanan Sorunlar.

Bu bölümde; Öğretmenlerin Kalıp ve Tasarımları dersine girmeden önce hazırlık yapma dağılımları, Kalıp ve Tasarımları programının işlenişinde öğretmenlerin en çok kullandıkları ve verimliliğine en çok inandıkları ders anlatım yöntemleri, ayrıca, dersi işlerken kullanılan yöntem ve teknikleri uygularken karşılaşılan sorunlar, öğretmenlerin kullandıkları ölçme ve değerlendirme yöntemleri, öğretmenlerin yenilikleri kabul edip uygulama durumları gibi görüşlere yer verilmiştir.

Öğretmenlerin Kalıp ve Tasarımları dersine girmeden önce hazırlık yapma, durumlarının dağılımı Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4. Öğretmenlerin Kalıp ve Tasarımları Dersine Girmeden Önce Hazırlık Yapma, Durumlarına İlişkin Dağılımlar

HAZIRLIK YAPMA DURUMLARI	f	%
Evet	87	97
Hayır	3	3
Bazen	-	-
Toplam	90	100,0

n=90

Tablo 4 incelendiğinde öğretmenlerin %97’si “Evet” hazırlık yaptıklarını, %3’ü “Hayır” hazırlık yapmadıklarını ifade etmektedirler.

Öğretmen eğitimin daha etkili ve verimli hale gelmesini istiyorsa, öğretim sırasında gerçekleştirdiği işlemleri planlaması gerekmektedir. Böylece bireyin etkileşimde bulunduğu çevre şartlarını daha geniş ve büyük ölçüde kontrol altına alabilecektir (YETİM, 1994:15).

Öğretmenlerin ders öncesinde hazırlık yaptıkları görülmektedir. Bu sonuçtan yola çıkarak mesleklerini ciddiye aldıkları ve ders öncesi hazırlığın öğretim ortamında karşılaşılabilecek güçlükleri kontrol altına almak için önemli olduğunu bildikleri, bunun sonucunda hem kendileri hem de öğrenciler açısından daha verimli bir ders işlendiği söylenebilir.

Kalıp ve Tasarımları dersinin işlenişinde öğretmenlerin en çok kullandıkları ve verimliliğine en çok inandıkları ders anlatım yöntemlerinin dağılımı Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5. Kalıp ve Tasarımları programlarının İşlenişinde Öğretmenlerin En Çok Kullandıkları ve Verimliliğine En Çok İnadıkları Ders Anlatım Yöntemlerinin Dağılımı

YÖNTEMLER	KULLANILAN		VERİMLİ OLAN	
	f	%	f	%
Anlatım	67	74	68	76
Soru – Cevap	39	43	40	44
Demonstrasyon (Gösterip-Yaptırma)	85	94	83	92
Grupla Çalışma	10	11	20	22
Tartışma	17	19	18	20
Örnek – Olay	-	-	-	-
Problem Çözme	-	-	-	-

Tablo 5 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin % 94'ü “Demonstrasyon yöntemi” kullandıkları, % 74'ü demonstrasyon yönteminin verimli olduğunu % 74'ü “Anlatım yöntemini” kullandığını % 76'sı anlatım yönteminin verimli olduğunu, %43'nün “Soru-Cevap” yöntemini kullandıkları, % 44'ünün soru-cevap yönteminin verimli olduğunu, % 19'nun “Tartışma Yöntemi”ni kullandıklarını, % 20'si tartışma yönteminin verimli olduğunu, % 11'inin “Grupla Çalışma Yöntemi”ni kullandıkları, %22'sinin ise grupla çalışma yönteminin verimli olduğunu, “Örnek Olay” ve “Problem Çözme” yöntemlerinin kullanılmadığı görülmektedir.

Öğrenciler dinleyici, seyirci ve bilgileri hazır alıcı durumdadır. Bununla birlikte gösteri yöntemi daha çok duyu organı uyardığı ve öğrencilerin ilgi ve dikkatlerini çektiği için öğrenmeyi kolaylaştıran bir öğretim yöntemi olarak kabul edilmektedir (BÜYÜKKARAGÖZ, ÇİVİ, 1997: 104).

En çok kullanılan ve verimliliğine en çok inanılan “Demonstrasyon yöntemi” diğer yöntemlerle kıyaslandığında bu ders için en etkili ve öğrenmeyi kolaylaştırıcı bir yöntem olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin, öğretim yöntem ve tekniklerini uygularken karşılaştıkları sorunların dağılımı Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6. Ders İşlerken Kullanılan Yöntem ve Teknikleri Uygularken Karşılaşılan Sorunların Dağılımı

SORUNLAR	f	%
Kalıp ve Tasarımları dersi ile ilgili araç – gereç ve materyallerin eksik olması	16	18
Kalıp ve Tasarımları dersi öğretim programının, yeterli düzeyde olmaması	15	17
Öğrencilerin derse karşı ilgi farklılıklarından dolayı seçilen yöntem ve tekniklerin etkili olarak uygulanamaması	46	51
Kalıp ve Tasarımları dersi ünite konularının uygun sırada düzenlenememesi	18	20
Dersin öğretiminde zamanın yetersiz olması	27	30
Öğretim ortamındaki fiziki koşulların yetersiz olması	13	14
Diğer	-	-

Tablo 6 incelendiğinde öğretmenlerin % 51'inin “Öğrencilerin derse karşı ilgi farklılıklarından dolayı seçilen yöntem ve tekniklerin etkili olarak uygulanamaması”, % 30'u “Dersin öğretiminde zamanın yetersiz olması”, % 20'si “Kalıp ve Tasarımları dersi ünite konularının uygun sırada düzenlenememesi”, % 18'i “Kalıp ve Tasarımları dersi ile

ilgili araç-gereç ve materyallerin eksik olması”, %17’si “Kalıp ve Tasarım dersi öğretim programının, yeterli düzeyde olmaması”, %14’ü “Öğretim ortamındaki fiziki koşulların yetersiz olması”, şeklinde sonuçların ortaya çıktığı tespit edilmiştir.

Öğrenmenin verilen bir zamanda ne kadar olacağını öğrencinin bireysel tercihleri etkiler. Kimi öğrenciler okuma ya da yazmayı gerektiren görevleri tercih ederken, kimileri el becerisi gerektiren görevlerde daha iyi performans gösterecekler. Kültür, sosyo-ekonomik düzey ve diğer özgeçmiş etkileri ne olursa olsun bireysel hız, öğrenme yaklaşımları ve yeterlilikleri farklı olacaktır (BAĞCIOĞLU, 1999:2).

Bu çalışma sonucunda öğrencilerin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda bu alanı seçmedikleri, böyle bir alanda daha önceden bir danışman yardımının gerekli olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin kullandıkları yöntemlerin, öğrenci görüşlerine göre dağılımı Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. Öğretmenlerin Kullandıkları Yöntemlerin Dağılımı

YÖNTEMLER	f	%
Konu ile ilgili kalıbı tahtaya çizdikten sonra uygulanıyor.	76	36
Konu ile ilgili fotokopi dağıttıktan sonra, sözel olarak anlatıyor.	16	8
Konu ile ilgili kalıp bilgilerini tepegözle sözel olarak anlatarak uyguluyor	15	7
Konu ile ilgili kalıp bilgilerini ölçekli çalıştırıyor daha sonra birebir ölçekli kalıplara aktarmamızı sağlıyor.	49	23
Kalıpların fotokopilerini bize dağıtıyor, bizimde fotokopilere bakarak defterimize aktarmamızı sağlıyor.	7	3
Konu ile ilgili bilgileri tahtaya aktarıyor, bizde birlikte çiziyoruz.	46	22

Tablo 7 incelendiğinde öğrencilerin; %36’sı “Konu ile ilgili kalıbı tahtaya çizdikten sonra uygulanıyor”, % 23’ü “Konu ile ilgili kalıp bilgilerini ölçekli çalıştırıyor, daha sonra birebir ölçekli kalıplara aktarmamıza sağlıyor”, % 22’si “Konu ile ilgili bilgileri tahtaya aktarıyor, biz de birlikte çiziyoruz” %8’i “Konu ile ilgili fotokopi dağıttıktan sonra, sözel olarak anlatıyor” %7’si “Konu ile ilgili kalıp bilgilerini tepegözle sözel olarak anlatarak uyguluyor”, %3’ü “Kalıpların fotokopilerini bize dağıtıyor, bizimde fotokopilere bakarak defterimize aktarmamızı sağlıyor” şeklinde sonuçların ortaya çıktığı görülmüştür. Meslek liselerinin hala teknolojinin gerisinde kaldığı ve eski yöntemlerin en çok kullanılan yöntemler olduğu ya da öğretmenlerin gelişen teknolojiye ayak uydurma konusunda çaba sarf etmedikleri söylenebilir.

Öğretmenlerin en çok kullandıkları ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin dağılımı Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8. Öğretmenlerin En Çok Kullandıkları Ölçme Değerlendirme Yöntemlerinin Dağılımı.

ARAÇLAR	f	%
Yazılı Sınavlar	46	51
Sözlü Sınavlar	3	3
Tamamlamalı Testler	9	10
Uygulamalı Sorular	83	92
Çoktan Seçmeli Testler	6	7
Eşleştirmeli Testler	-	-

Tablo 8 incelendiğinde öğretmenlerin %92’si “Uygulamalı Sorular”, %51’i “Yazılı Sınavlar”, %10’u “Tamamlamalı Testler”, %7’si “Çoktan Seçmeli Testler”, %3’ü “Sözlü Sınavlar” şeklinde değerlendirme araçları kullandıkları görülmektedir. Bu çalışmanın sonucunda Kalıp ve Tasımları dersinin en çok “Uygulamalı Sorular” yöntemiyle ölçüp değerlendirildiği ve bu yöntemin bu ders için küçümsenmeyecek derecede etkili bir yöntem olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin Kalıp ve Tasarımları programlarına yönelik yenilikleri takip etme ve uygulama durumları ile ilgili dağılım tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9. Yenilikleri Takip Edip Uygulayabilme Şekillerinin Dağılımı

YENİLİKLERİ TAKİP EDİP UYGULAYABİLME ŞEKİLLERİ	f	%
Düzenli olarak hizmetiçi eğitim kurslarına katılıyorum	23	26
Kaynak kitap ve alanıma yönelik yayınları takip ediyorum.	55	61
Arkadaşlarımla tartışıyorum	41	46
Bilgilerim yeterli geliyor	9	10
Alanımla ilgili sektör incelemeleri yapıyorum.	43	48
Alanımla ilgili sergi, fuar, panel vb. etkinliklere aktif olarak katılıyorum.	42	47

Tablo 9 incelendiğinde öğretmenlerin %61’i “Kaynak kitap ve alanıma yönelik yayınları takip ediyorum”, %48’i “Alanımla ilgili sektör incelemeleri yapıyorum”, %47’si “Alanımla ilgili sergi, fuar, panel vb. etkinliklere aktif olarak katılıyorum”, %46’sı “Arkadaşlarımla tartışıyorum”, %26’sı “Düzenli olarak hizmetiçi eğitim kurslarına katılıyorum”, %10’u “Bilgilerim yeterli geliyor” şeklinde cevap verdikleri görülmektedir.

Bireyin ve toplumun ihtiyaçlarının artması, süratle değişen bilim ve teknoloji, öğretmenin çağdaş yöntemlerle ve bilgilerle donatılarak yetiştirilmesini zorunlu kılmaktadır (YILDIRIM, 1997: 8). Okulda yapılan eğitim ve öğretimde öğrencilerin zihinsel gelişmeleri için gerekli yolların açılması beklenirken, aynı zamanda sınıf içi etkileşim genel olarak bireyin toplumsal bir varlık olarak biçimlenmesi ve kültürel olarak gelişmesinde olumlu yada olumsuz etki yapabilir.

Burada öğretimin kalitesi üzerinde kapsamlı bir değerlendirme yapmamakla birlikte açık olarak belirtilmesi gerekir ki öğretimin kalitesi ile öğretmenin kalitesi, yeterliliği, becerileri, olanakları, sosyal ve kültürel donanımları ile doğrudan ilişkilidir (GÖK, AKÇABOL, 1998: 1).

Bu çalışma sonucunda öğretmenler kendilerini geliştirme adına, bu alanla ilgili kaynak kitap ve yenilikleri takip etme dışında, sektör incelemeleri de yaptıklarını belirtmişlerdir. Bununda en büyük etkeni olarak büyük şehirde ve bu tür imkanların içinde olmalarından kaynaklandığı söylenebilir. Ayrıca toplumun ihtiyacı değiştikçe buna paralel, öğrencilerinde ihtiyaç duyduğu bilgiler artmakta ve öğretmenlerin bu ihtiyaca cevap verecek yeterlilikleri kazanmak için kendilerini geliştirmeleri gerektiği söylenebilir.

Meslek süreleri farklı olan öğretmenler ile alanlarıyla ilgili yenilikleri takip etme şekilleri arasındaki Khi-kare analiz sonuçları Tablo 10, 11, 12, 13, 14 ve 15 'de görülmektedir.

Tablo 10. Meslek Süreleri Farklı Olan Öğretmenler İle Alanları İle İlgili Yenilikleri (Düzenli Olarak Hizmet İçi Kurslara Katılıyorum) Takip Etme Şekilleri Arasındaki İlişki.

Meslek Süreleri		1-4 yıl		5-9 yıl		10-14 yıl		15-20 yıl		21 ve daha fazla		Toplam		Khi-Kare Değeri Anlam Düzeyi
	Yenilikleri takip etme şekilleri	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	
Düzenli olarak hizmetiçi kurslara katılıyorum	F	1	14	4	4	7	16	7	20	4	17	23	67	P<0,5 Sd=4 Khi-Kare= 4,837
	%	4	15	17	6	30	24	30	30	17	25	26	74	
Toplam	F	11		8		23		27		21		90		
	%	12		9		26		30		23		100.0		

Tablo 10 incelendiğinde araştırma kapsamına alınan öğretmenlerin meslek süreleri oranının %30 “10-14 yıl” ve yine %30 “15-20 yıl” şeklinde ilk sırayı aldıkları ve “10-20 yılları” arasındaki meslek süreleri içinde olan öğretmenlerin çoğunluğu oluşturduğu görülmektedir.

“Düzenli olarak hizmetiçi kurslara katılıyorum” diyenlerin oranının %26 olduğu görülmektedir. Yapılan istatistik analizlerde de gruplar arasındaki farklılık istatistik açıdan önemsiz bulunmuştur ($P<0,5$).

Tablo 11. Meslek Süreleri Farklı Olan Öğretmenler İle Alanları İle İlgili Yenilikleri (Kaynak Kitap ve Alanına Yönelik Yenilikleri Takip Ediyorum) Takip Etme Şekilleri Arasındaki İlişki.

Meslek Süreleri Yenilikleri takip etme şekilleri		1-4 yıl		5-9 yıl		10-14 yıl		15-20 yıl		21 ve daha fazla		Toplam		Khi - Kare Değeri Anlam Düzeyi
		Evett	Hayır	Evett	Hayır	Evett	Hayır	Evett	Hayır	Evett	Hayır	Evett	Hayır	
Kaynak kitap ve alanıma yönelik yayınları takip ediyorum.	f	4	7	3	5	18	5	16	11	14	7	55	35	P<0,5 Sd=4 Khi-Kare=7,869
	%	7	20	6	14	33	14	29	31	26	20	61	39	
Toplam	f	11		8		23		27		21		90		
	%	12		9		26		30		23		100.0		

Tablo 11 incelendiğinde araştırma kapsamına alınan öğretmenlerin meslek süreleri oranının %33’ü “10-14 yıl” şeklinde ilk sırayı aldığı saptanmıştır.

“Kaynak Kitap ve alanına yönelik yayınları takip ediyorum” diyenlerin oranının %61 olduğu görülmektedir. Yapılan istatistik analizlerde de gruplar arasındaki farklılık istatistik açıdan önemsiz bulunmuştur ($P<0,5$).

Tablo 12. Meslek Süreleri Farklı Olan Öğretmenler İle Alanları İle İlgili Yenilikleri (Arkadaşlarımla Tartışıyorum) Takip Etme Şekilleri Arasındaki İlişki.

Meslek Süreleri Yenilikleri takip etme şekilleri		1-4 yıl		5-9 yıl		10-14 yıl		15-20 yıl		21 ve daha fazla		Toplam		Khi-Kare Değeri Anlam Düzeyi
		Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	
Arkadaşlarımla tartışıyorum.	f	5	6	4	4	15	8	9	18	8	13	41	49	P<0,5 Sd=4 Khi-Kare= 5,746
	%	12	12	10	8	37	16	22	37	20	27	46	54	
Toplam	f	11		8		23		27		21		90		
	%	12		9		26		30		23		100.0		

Tablo 12 incelendiğinde araştırma kapsamına alınan öğretmenlerin meslek süreleri oranının %37 “10-14 yıl” şeklinde ilk sırayı aldığı saptanmıştır.

“Arkadaşlarımla Tartışıyorum” diyenlerin oranının %46 olduğu görülmektedir. Yapılan istatistik analizlerde de gruplar arasındaki farklılık istatistik açıdan önemsiz bulunmuştur ($P < 0,5$).

Tablo 13. Meslek Süreleri Farklı Olan Öğretmenler İle Alanları İle İlgili Yenilikleri (Bilgim Yeterli Geliyor) Takip Etme Şekilleri Arasındaki İlişki.

Meslek Süreleri		1-4 yıl		5-9 yıl		10-14 yıl		15-20 yıl		21 ve daha fazla		Toplam		Khi - Kare Değeri Anlam Düzeyi
		Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	
Bilgim yeterli geliyor.	f	1	10	-	8	2	21	3	24	3	18	9	81	P>0,5 Sd=4 Khi-Kare=1,408
	%	11	12	-	10	22	26	33	30	33	22	10	90	
Toplam	f	11		8		23		27		21		90		
	%	12		9		26		30		23		100.0		

Tablo 13 incelendiğinde araştırma kapsamına alınan öğretmenlerin meslek süreleri oranının %33’ü “15-20 yıl” ve yine %33 “21 ve daha fazla” şeklinde ilk sırayı aldıkları ve “15 ve 21 ve daha fazla” yılları arasındaki meslek süreleri içinde olan öğretmenlerin çoğunluğu oluşturduğu görülmektedir.

“Bilgim Yeterli Geliyor” diyenlerin oranının %10 olduğu görülmektedir. Yapılan istatistik analizlerde de gruplar arasındaki farklılık istatistik açıdan önemli bulunmuştur ($P > 0,5$).

Tablo 14. Meslek Süreleri Farklı Olan Öğretmenler İle Alanları İle İlgili Yenilikleri (Alanımla İlgili Sektör İncelemesi Yapıyorum) Takip Etme Şekilleri Arasındaki İlişki.

Meslek Süreleri		1-4 yıl		5-9 yıl		10-14 yıl		15-20 yıl		21 ve daha fazla		Toplam		Khi- Kare Değeri Anlam Düzeyi
		Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	
Alanımla ilgili sektör incelemeleri yapıyorum	f	6	5	5	3	6	17	14	13	12	9	43	47	P<0,5 Sd=4 Khi-Kare=6,151
	%	14	11	12	6	14	36	33	28	28	19	48	52	
	f	11		8		23		27		21		90		
	%	12		9		26		30		23		100.0		

Tablo 14 İncelendiğinde araştırma kapsamına alınan öğretmenlerin meslek süreleri oranının %33'ü "15-20 yıl" şeklinde ilk sırayı aldığı saptanmıştır.

"Alanımla ilgili Sektör İncelemeleri Yapıyorum" diyenlerin oranının %48 olduğu görülmektedir. Yapılan istatistik analizlerde de gruplar arasındaki farklılıklar istatistik açıdan önemsiz bulunmuştur ($P<0,5$).

Tablo 15. Meslek Süreleri Farklı Olan Öğretmenlerle, Alanları İle İlgili Yenilikleri (Alanımla İlgili Sergi, Fuar, Panel v.b. Gibi Etkinliklere Aktif Olarak Katılıyorum) Takip Etme Şekilleri Arasındaki İlişki.

Meslek Süreleri Yenilikleri takip etme şekilleri		1-4 yıl		5-9 yıl		10-14 yıl		15-20 yıl		21 ve daha fazla		Toplam		Khi-Kare Değeri Anlam Düzeyi
		Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	
Alanımla ilgili sergi, fuar, panel v.b. gibi etkinliklere aktif olarak katılıyorum	f	4	7	7	1	8	15	16	11	7	14	42	48	P<0,5 Sd=4 Khi-Kare=10,353
	%	10	15	17	2	19	31	38	23	17	29	47	53	
	f	11		8		23		27		21		90		
	%	12		9		26		30		23		100.0		

Tablo 15 incelendiğinde araştırma kapsamına alınan öğretmenlerin meslek süreleri oranının %8 "5-20 yıl" şeklinde ilk sırayı aldığı saptanmıştır.

"Alanımla ilgili sergi, fuar, panel v.b. gibi etkinliklere aktif olarak katılıyorum" diyenlerin oranının %47 olduğu görülmektedir. Yapılan istatistik analizlerde de gruplar arasındaki farklılık istatistik açıdan önemsiz bulunmuştur ($P<0,5$).

Farklı eğitim durumlarındaki öğretmenler ile kullanılan yöntem ve teknikleri uygularken karşılaşılan sorunlar arasındaki Khi-kare analizi sonuçları Tablo 16, 17, 18, 19, 20 ve 21 'de görülmektedir.

Tablo 16. Farklı Eğitim Durumlarındaki Öğretmenler ile Kullanılan Yöntem ve Teknikleri Uygularken Karşılaşılan Sorunlar (Dersle İlgili Araç -Gereç ve Materyalin Eksik Olması) Arasındaki İlişki.

Eğitim Durumu / Sorunlar		Yüksekökol		Üniversite		Toplam		Khi-Kare Değeri Anlam Düzeyi
		Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	hayır	
Dersle İlgili Araç- Gereç ve Materyalin Eksik Olması	f	4	33	12	41	16	74	P<0,5 Sd=1 Khi-Kare=2,086
	%	25	45	75	55	18	82	
Toplam	f	37		53		90		
	%	41		59		100.0		

Tablo 16 incelendiğinde araştırma kapsamına alınan öğretmenlerin eğitim durumu oranının %75'i "Üniversite" şeklinde ilk sırayı aldığı saptanmıştır.

"Dersle ilgili araç – gereç ve materyalin eksik olması" diyenlerin oranının %18 olduğu görülmektedir. Yapılan istatistik analizlerde de gruplar arasındaki farklılık istatistik açıdan önemsiz bulunmuştur ($P < 0,5$).

Tablo 17. Farklı Eğitim Durumlarındaki Öğretmenler ile Kullanılan Yöntem ve Teknikleri Uygularken Karşılaşılan Sorunlar (Dersin Öğretim Programının Yeterli Düzeyde Olmaması) Arasındaki İlişki.

Eğitim Durumu Sorunlar		Yüksekokul		Üniversite		Toplam		Khi-Kare Değeri Anlam Düzeyi
		Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	
Dersin öğretim programının yeterli düzeyde olmaması	f	5	32	10	43	15	75	P<0,5 Sd=1
	%	33	43	67	57	17	83	
Toplam	f	37		53		90		Khi-Kare= ,449
	%	41		59		100.0		

Tablo 17 incelendiğinde araştırma kapsamına alınan öğretmenlerin eğitim durumu oranının % 67'si "Üniversite" şeklinde ilk sırayı aldığı saptanmıştır.

"Dersin öğretim programının yeterli düzeyde olmaması" diyenlerin oranının % 17 olduğu görülmektedir. Yapılan istatistik analizlerde de gruplar arasındaki farklılık istatistik açıdan önemsiz bulunmuştur ($P < 0,5$).

Tablo 18. Farklı Eğitim Durumlarındaki Öğretmenler ile Kullanılan Yöntem ve Teknikleri Uygularken Karşılaşılan Sorunlar (Öğrencilerin Derse Karşı İlgi Farklılıklarından Dolayı Seçilen Yöntem ve Tekniklerin Etkili Olarak Kullanılamaması) Arasındaki İlişki

Eğitim Durumu Sorunlar		Yüksekokul		Üniversite		Toplam		Khi-Kare Değeri Anlam Düzeyi
		Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	
Öğrencilerin derse karşı ilgi farklılıklarından dolayı seçilen yöntem ve tekniklerin etkili olarak kullanılamaması	f	18	19	28	25	46	44	P>0,5 Sd=1 Khi-Kare= ,152
	%	39	43	61	57	51	49	
Toplam	f	37		53		90		
	%	41		59		100.0		

Tablo 18 incelendiğinde araştırma kapsamına alınan öğretmenlerin eğitim durumu oranının %61'i "Üniversite" şeklinde ilk sırayı aldığı saptanmıştır.

"Öğrencilerin derse karşı ilgi farklılıklarından dolayı seçilen yöntem ve tekniklerin etkili olarak kullanılamaması" diyenlerin oranının %51 olduğu görülmektedir. Yapılan

istatistik analizlerde de gruplar arasındaki farklılık istatistik açıdan önemli bulunmuştur ($P>0,5$).

Tablo 19. Farklı Eğitim Durumlarındaki Öğretmenler ile Kullanılan Yöntem ve Teknikleri Uygularken Karşılaşılan Sorunlar (Kalıp ve Tasarımları Dersi Ünite Konularının Uygun Sırada Düzenlenememesi) Arasındaki İlişki

Eğitim Durumu Sorunlar		Yüksekokul		Üniversite		Toplam		Khi-Kare Değeri Anlam Düzeyi
		Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	
Kalıp ve Tasarımları Dersi Ünite konularının uygun sırada düzenlenememesi	f	7	30	11	42	18	72	P<0,5 Sd=1 Khi-Kare= ,045
	%	39	42	61	58	20	80	
Toplam	f	37		53		90		
	%	41		59		100.0		

Tablo 19 incelendiğinde araştırma kapsamına alınan öğretmenlerin eğitim durumu oranının %61'i "Üniversite" şeklinde ilk sırayı aldığı saptanmıştır.

"Kalıp ve tasarımları dersi ünite konularının uygun sırada düzenlenememesi" diyenlerin oranının %20 olduğu görülmektedir. Yapılan istatistik analizlerde de gruplar arasındaki farklılık istatistik açıdan önemli bulunmuştur ($P>0,5$).

Tablo 20. Farklı Eğitim Durumlarındaki Öğretmenler ile Kullanılan Yöntem ve Teknikleri Uygularken Karşılaşılan Sorunlar (Dersin Öğretiminde Zamanın Yetersiz Olması) Arasındaki İlişki

Eğitim Durumu Sorunlar		Yüksekokul		Üniversite		Toplam		Khi -Kare Değeri Önem Düzeyi
		Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	
Dersin öğretiminde zamanın yetersiz olması	f	15	22	12	41	27	63	P<0,5 Sd=1 Khi-Kare=3,324
	%	56	35	44	65	30	70	
Toplam	f	37		53		90		
	%	41		59		100.0		

Tablo 20 incelendiğinde araştırma kapsamına alınan öğretmenlerin eğitim durumu oranının %56'sı "Yüksekokul" şeklinde ilk sırayı yer aldığı saptanmıştır.

"Dersin öğretiminde zamanın yetersiz olması" diyenlerin oranının %30 olduğu görülmektedir. Yapılan istatistik analizlerde de gruplar arasındaki farklılık istatistik açıdan önemsiz bulunmuştur ($P<0,5$).

Tablo 21. Farklı Eğitim Durumlarındaki Öğretmenler İle Kullanılan Yöntem Ve Teknikleri Uygularken Karşılaşılan Sorunlar (Öğretim Ortamındaki Fiziki Koşulların Yetersiz Olması) Arasındaki İlişki

Eğitim Durumu		Yüksekokul		Üniversite		Toplam		Khi -Kare Değeri Anlam Düzeyi
		Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	
Sorunlar								
Öğretim ortamındaki fiziki koşulların yetersiz olması	f	4	33	9	44	13	77	P<0,5 Sd=1
	%	31	43	69	57	14	86	
Toplam	f	37		53		90		Khi-Kare= ,671
	%	41		59		100.0		

Tablo 21 incelendiğinde araştırma kapsamına alınan öğretmenlerin eğitim durumu oranının %69'u "Üniversite" şeklinde ilk sırayı aldığı saptanmıştır.

"Öğretim ortamındaki fiziki koşulların yetersiz olması" diyenlerin %14 olduğu görülmektedir. Yapılan istatistik analizlerde de gruplar arasındaki farklılık istatistik açıdan önemsiz bulunmuştur ($P<0,5$).

4.3. Kalıp ve Tasarımları Dersi Öğrencilerinin Hazır Bulunuşluk Düzeyi İle İlgili Sorunlar

Bu bölümde, Kalıp ve Tasarımları dersinde öğrencilerin daha başarılı olabilmesi için yapılması gerekenler, ayrıca; dersin anlaşılmaması durumunda öğretmenlerin gösterdikleri tepkilerin öğrenciler açısından değerlendirilmesi görüşlerine yer verilmiştir.

Kalıp ve Tasarımları dersinde daha başarılı olabilmek için yapılması gerekenler konusunda öğretmen görüşleri Tablo 22'de sunulmuştur.

Tablo 22. Kalıp ve Tasarımları Dersinde Öğrencilerin Daha Başarılı Olabilmesi İçin Yapılması Gerekenler Konusunda Öğretmen Görüşlerinin Dağılımı

YAPILMASI GEREKENLER	f	%
Gerekli araç – gereç ve materyaller temin edilmelidir	53	25
Matematik ders saatlerine daha fazla zaman ayrılmalıdır	55	26
Öğretmenimiz dersi daha iyi anlayabilmemiz için farklı bir yöntem seçmelidir	36	17
Kalıp ve Tasarımları dersini sevmemiz için farklı ortamlar (Fuar, sergi, defile, müze, hazır giyim işletmelerine vb.) hazırlanmalı, geziler düzenlenmelidir	103	29
Sınıflardaki fiziki şartların (sıra, masa, sandalye, dolap vb. materyallerin) düzeni yeniden düzenlemelidir	33	16

Tablo 22 incelendiğinde öğrencilerin %29'u "Kalıp ve Tasarımları dersini sevmemiz için farklı ortamlar (Fuar, sergi, defile, müze, hazır giyim işletmelerine vb.)

hazırlanmalı, geziler düzenlenmelidir.” %26’sı “Matematik ders saatlerine daha fazla zaman ayrılmalıdır.” %25’i “Gerekli araç-gereç ve materyaller temin edilmelidir.” %17’si “Öğretmenimiz dersi daha iyi anlayabilmemiz için farklı bir yöntem seçmelidir.” % 16’sı “Sınıflardaki fiziki şartlar (sıra, masa, sandalye, dolap vb. materyaller) yeniden düzenlenmelidir” şeklinde cevap verdikleri görülmektedir.

Günümüz teknolojisini takip etmenin ayrıca Kalıp ve Tasarım alanıyla ilgili sanayiinin ihtiyacını karşılayacak nitelikte işgücünün yetiştirilmesi, ancak sanayiideki teknolojik gelişmeleri yakından takip ederek ve bu tür etkinlikleri öğrencilere kazandırarak başarılabileceği düşünülebilir.

Mesleki ve Teknik eğitim alanındaki öğretmenler, bilişsel ve duyuşsal alanla ilgili yeterliliklere sahip olmanın yanı sıra, devinsel alanla ilgili yeterliliklere de yeterince sahip olmaları gerekir. Çünkü mesleki eğitimde yaparak, yaşayarak öğrenme önemli bir yer tutar.

Bu yeterliliklere sahip atölye ve meslek dersleri öğretmeni ayrıca meslekleri ile ilgili çağdaş eğitim teknolojisindeki gelişmeleri izlemeleri ve meslek alanlarındaki teknik ve teknolojik gelişmeleri takip ederek bunlarla ilgili eğitim etkinliklerini öğrencilerine kazandırmaları görevleri gereğidir (DOĞAN, 1997: 10).

Dersin anlaşılmasında öğretmenlerin gösterdikleri tepkilerin öğrenciler açısından dağılımları Tablo 23’de sunulmuştur.

Tablo 23. Dersin Anlaşılmasında Durumunda, Öğretmenlerin Gösterdikleri Tepkilerin Öğrenciler Açısından Dağılımları

SEÇENEKLER	f	%
Farklı Öğretim yöntemi seçerek tekrar anlatıyor.	87	41
Aynı yöntemle tekrar anlatıyor.	115	55
Konunun anlatımı için yeterli süre olmadığından tekrar anlatamıyor.	2	1
Kendiniz araştırıp öğrenin şeklinde yanıt veriyor.	5	2
Soru Sormamamızı istiyor	6	3

Tablo 23 incelendiğinde öğrencilerin; % 55’ i “Aynı yöntemle tekrar anlatıyor.”% 41’i “Farklı bir öğretim yöntemi seçerek tekrar anlatıyor.” % 3’ü “Soru sormamamızı istiyor” % 2’si “Kendiniz araştırın öğrenin şeklinde yanıt veriyor” şeklinde cevap verdikleri belirlenmiştir.

Öğretmenle öğrenci arasındaki iletişimin, dersin anlaşılması konusunda önemli bir faktör teşkil ettiği, öğrencinin ilgisini çekmek ve konuyu daha hızlı bir şekilde anlamasını

sağlamak için farklı öğretim yöntemlerinin seçilmesi gerektiği düşünülmekte olup, araştırma sonucunun da bu konuyu desteklediği görülmektedir.

4.4. Kalıp ve Tasarımları Dersi, Öğretim Programlarından Kaynaklanan Sorunlar

Bu bölümde; Kalıp ve Tasarımları programın işlenişinde karşılaşılan güçlükler, Kalıp ve Tasarımları programında en çok öğrenilmesi gereken konuların dağılımı, Kalıp ve Tasarımları programında en çok güçlük çekilen konuların nedenleri, ayrıca, Kalıp ve Tasarımları ders programının amaç ve davranışlarını gerçekleştirirken karşılaşılan sorunlar, Kalıp ve Tasarımları ders programının uygulanmasında karşılaşılan sorunlara yer verilmiştir.

Öğretmenler açısından, Kalıp ve Tasarımları Programının işlenişinde karşılaşılan güçlüklerin dağılımları Tablo 24’de sunulmuştur.

Tablo 24. Kalıp Ve Tasarımları Programının İşlenişinde Karşılaşılan Güçlüklerin Öğretmenler Açısından Dağılımı

KONULAR	f	%
Kaynak, araç-gereç ve materyal yetersizliği	23	26
Öğrencilerin becerilerinin yetersizliği	41	46
Öğrencilerin ilgisizliği	45	50
Öğretim ortamındaki fiziki koşullarının yetersizliği	14	16
Öğretim programlarına uyma zorunluluğu	23	26
Dersin öğretiminde sürenin yetersizliği	36	40
Ünite konularının uygun sırada düzenlenememesi	6	7

Tablo 24 incelendiğinde öğretmenlerin % 50’si “Öğrencilerin ilgisizliği”, % 46’sı “Öğrencilerin becerilerinin yetersizliği”, % 26’sı “Kaynak, araç-gereç ve materyal yetersizliği” yine % 26’sı “Öğretim programlarına uyma zorunluluğu” % 16’sı “Öğretim ortamındaki fiziki koşulların yetersizliği” ve % 7’si “Ünite konularının uygun sırada düzenlenememesi” konularında güçlük yaşadıkları görülmektedir.

Öğrencilerin bu bölümü seçmeden önce bu bölüm hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıkları ayrıca yetenekleri ölçüsünde bu bölümü seçmedikleri söylenebilir.

Öğretmenler açısından Kalıp ve Tasarımları programında en çok öğrenilmesi gereken konuların dağılımı Tablo 25 'de sunulmuştur.

Tablo 25. En Çok Öğrenilmesi Gereken Konuların Dağılımı

KONULAR	f	%
Model Araştırma	17	19
Ölçü alma ve Ölçü Hesaplama	45	50
Tekniğe Uygun Temel Çizim Yapma	37	41
Model Uygulama	42	47
Şablonlama	12	13
Serileme	2	2
Pastal Planı Hazırlama	1	1
Hepsi	45	50
Diğer	-	-

Tablo 25 incelendiğinde %50 “Ölçü alma ve ölçü hesaplama” yine aynı oranda “Bütün konuların öğrenilmesi gerektiği”, %47 “Model uygulama”, %41 “Tekniğe uygun temel çizim yapma”, %19 “Model uygulama”, %13 “Şablonlama”, %2 “Serileme” konularının en çok öğrenilmesi gereken konular olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin bütün konuların öğrenilmesi dışında, ölçü alma ve ölçü hesaplama konusunun öğrenilmesinin çok önemli olduğunu belirttikleri görülmektedir.

Kalıp ve Tasarımları dersinin ölçü ve hesaplarla yapıldığı ve bu konuda yetersiz olan bir öğrencinin bu dersi anlamasının güç olacağı kanısında oldukları söylenebilir.

Kalıp ve Tasarımları programında öğrencilerin en çok güçlük çektikleri konuların öğrenciler ve öğretmenler açısından dağılımı Tablo 26’da sunulmuştur.

Tablo 26. Kalıp ve Tasarımları Programında En Çok Güçlük Çektikleri Konuların Dağılımı

KONULAR	ÖĞRENCİ		ÖĞRETMEN	
	f	%	f	%
Tüm Konuları Anlama	5	2	-	-
İnsan Vücut Yapısını Tanıma	4	2	4	4
Ölçü Alma ve Ölçü Hesaplama	27	13	30	33
Temel Beden Kalıbı Çizimi	27	13	20	22
Temel Kol ve Kol Çizimleri	13	6	11	12
Temel Pantolon Çizimi	6	3	5	6
Temel Etek Çizimi	2	1	2	2
Yaka Çizimleri	7	3	2	2
Pens Uygulama ve Pens Dağılımları	16	8	13	14
Model Uygulamaları	102	49	66	73
Serileştirme	126	60	11	12

Tablo 26 incelendiğinde öğrencilerin %60'ının “Serileştirme”, % 49'unun “Model Uygulamalar”, %13'ünün “Ölçü Alma ve Ölçü Hesaplama”, ve yine aynı oranda “Temel Beden Kalıbı Çizimi”, %8'sinin “Pens Uygulama ve Pens Dağılımları”, %6'sının “Pantolon Çizimi”, %3'ünün “Yaka Çizimleri”, yine aynı oranlarda “Temel Pantolon Çizimi”, %2'sinin “İnsan Vücut Yapısını Tanıma” ve yine “Tüm Konuları Anlama” şeklinde cevap verdikleri belirlenmiştir.

Öğretmenlerin; %73'ü “Model Uygulamaları”, % 33'ü “Ölçü Alma ve Ölçü Hesaplama”, %22'si “Temel Beden Kalıbı Çizimi”, %14'ü “Pens Uygulama ve Pens Dağılımları”, %12'si “Temel Kol ve Kol Çizimleri”, aynı oranda “Serileştirme”, %6'sı “Temel Pantolon Çizimi”, %4'ü “İnsan Vücut Yapısını Tanıma”, %2'si “Temel Etek Çizimi” ve yine aynı oranda “Yaka Çizimleri” konularında öğrencilerin güçlük yaşadıklarını belirttikleri tespit edilmiştir.

En çok güçlük çekilen konular, öğretmen ve öğrenciler açısından değerlendirildiğinde; öğrencilerin “Serileştirme” konusunda güçlük yaşadıkları, fakat öğretmenlerin “Model Uygulama” konusunda öğrencilerin güçlük yaşadıklarını belirttikleri görülmektedir. Öğrencilerle öğretmenler arasında bir tutarsızlık olduğu ve öğrencilerin “Serileştirme” konusunda güçlük yaşamalarındaki nedenlerin öğretmenlerinde bu konuda yeterli pratiğe sahip olmadıkları, bunun nedeni olarak; meslek sürelerinin 15 yılın üstünde olduğu yani çoğunluğunun pratik giyim mezunu oldukları ayrıca hizmetiçi eğitim kurslarına katılma oranının fazla olmamasından kaynaklandığı söylenebilir.

Öğrenci ve öğretmenler açısından Kalıp ve Tasarımları programında güçlük çekilen konuların nedenlerinin dağılımları Tablo 27'de sunulmuştur.

Tablo 27. Kalıp ve Tasarımları Programında En çok Güçlük Çekilen Konuların Nedenlerinin Dağılımı

NEDENLER	ÖĞRENCİ		ÖĞRETMEN	
	f	%	f	%
Yeterli araç – gereç ve materyalin olmaması	107	51	12	13
Matematiksel işlemlerde önceden alınan bilgilerin yetersizliği	132	63	64	71
Bazı ünite konularının anlaşılır şekilde olmaması	96	46	10	11
Derse karşı ilginin olmaması	83	40	29	32
Derse karşı el becerilerinin olmaması	57	27	26	29
Bazı ünitelerin konularına ilişkin zamanın dengeli düzeyde ayrılamaması	139	66	12	13
Sınıfların kalabalık olmasından dolayı Kalıp ve Tasarımları ders saatlerinde kalıp çizimleri için zamanın yetersiz kalması	-	-	19	21

Tablo 27 incelendiğinde öğrencilerin; % 66'sının "Bazı ünitelerin konularına ilişkin zamanın dengeli düzeyde ayrılamaması", % 63'ü "Matematiksel işlemlerde önceden alınan bilgilerin yetersizliği", % 51'i "Yeterli kaynak, araç gereç ve materyalin olmaması", % 46'sı "Bazı ünite konularının anlaşılır şekilde olmaması", % 40'ı "Derse karşı ilginin olması", % 27'si "Derse karşı el becerilerinin olmaması" görüşlerinde oldukları görülmektedir.

Öğretmenlerin; % 71'i "Matematiksel işlemlerde önceden alınan bilgilerin yetersizliği", % 32'si "Derse karşı ilginin olmaması", % 29'u "Derse karşı el becerilerinin olmaması", % 21'i "Sınıfların kalabalık olmasından dolayı kalıp ve tasarımları ders saatlerinde kalıp çizimleri için zamanın yetersiz kalması", % 13'ü "Yeterli kaynak, araç-gereç ve materyalin olmaması" ve yine aynı oranda "Bazı ünitelerin konularına ilişkin zamanın dengeli düzeyde ayrılamaması", % 11 "Bazı ünite konularının anlaşılır şekilde olmaması" görüşlerinde oldukları görülmektedir.

Eğitim ve Öğretim faaliyetlerinin oluşumunda, öğrenci, çevre ve üniteler bir unsurdur, ancak yeterli değildir. İyi bir öğrenmenin gerçekleşmesi için öğretim yöntemleri, öğrenme ve öğretme süreçleri, ders araç ve gereçleri dikkate alınmalıdır. Ders araçları, hem öğretmenlerin uyguladıkları yöntemleri zenginleştirmede, hem de çalışmalarını daha verimli kılmada etkili olmaktadır. Ayrıca öğrencide derse karşı ilgi uyandırmakta, böylece daha kalıcı bir öğrenme sağlamaktadır. Bununla birlikte Kalıp ve Tasarımları dersi eğitiminde gerektiği şekilde araç-gerece yer verilmediği gözlenmektedir. Konuların verimli bir şekilde işlenmesini sağlayacak, beklenen amaçların gerçekleşmesine hizmet edecek şekilde seçilmiş ve hazırlanmış olan araçların, öğrenci başarısı üzerinde olumlu etki yapacağı ve kaliteli bir eğitim sağlayacağı muhakkaktır (BAYRAKTAR, 1986: 15, 17).

Burada güçlük yaşanan konularda öğretmenler en çok "Matematiksel işlemlerde önceden alınan bilgilerin yetersizliği" şeklinde belirtmişlerdir. Meslek liseleri programlarında bu dersin yetersiz olması, Kalıp ve Tasarımları dersinin matematiksel işlemlerle yapıldığı düşünülürse başarıyı engelleyici bir unsur olduğu söylenebilir.

Öğrencilerde bu konunun yanında en çok güçlük çektikleri konuların başında "Bazı ünitelerin konularına ilişkin zamanın dengeli düzeyde ayrılmaması" şeklinde belirttikleri görülmektedir. Ünite konularının sıralamasını öğretmenler zümre toplantılarıyla kendi kararları ölçüsünde düzenledikleri düşünülürse, böyle bir sonucun ortaya çıkması bu konuda gerekli hassasiyeti göstermediklerini düşündürebilir.

Kalıp ve Tasarımları Ders Programının amaç ve davranışlarını gerçekleştirirken karşılaşılan sorunların öğretmenler açısından dağılımı Tablo 28’de sunulmuştur.

Tablo 28. Kalıp ve Tasarımları Ders Programının Amaç ve Davranışlarını Gerçekleştirirken Karşılaşılan Sorunların Dağılımı

SORUNLAR	f	%
Ders programındaki amaç ve davranışları gerçekleştirebilmek için eğitim – öğretim ortamının uygun olmaması	24	27
Ders Programındaki amaç ve davranışların öğrenci düzeyine uygun hazırlanmamış olması veya eksikliklerin bulunması	18	20
Ders programındaki amaç ve davranışları kazandırabilmek için Kalıp ve Tasarımları ders saatlerinin yeterli olmaması	65	72
Kalıp ve Tasarımları dersi ünite konularının uygun sırada hazırlanamaması	16	18
Ders programındaki davranışların amaçlarını gerçekleştirebilmek için yeterli kaynakların bulunmaması	40	44
Ders programlarındaki davranışların amaçlarını gerçekleştirebilmek için okullarda bulunan kaynak, araç – gereç ve materyalin eksik olması	30	33
Ders programındaki amaç ve davranışları gerçekleştirebilmek için öğretim yöntemlerinin etkin olarak kullanılamaması	12	13

Tablo 28 incelendiğinde öğretmenlerin % 72’si “Ders programındaki amaç ve davranışları kazandırabilmek için Kalıp ve Tasarımları ders saatlerinin yeterli olmaması”, %44’ü “Ders programındaki davranışların amaçlarını gerçekleştirebilmek için yeterli kaynakların bulunmaması”, %33 ‘ü “Ders programlarındaki davranışların amaçlarını gerçekleştirebilmek için okullarda bulunan kaynak, araç-gereç ve materyalin eksik olması”, % 27’si “Ders programındaki amaç ve davranışları gerçekleştirebilmek için eğitim-öğretim ortamının uygun olmaması”, % 20’si “Ders Programındaki amaç ve davranışların dersin amacına uygun hazırlanmamış olmaması veya eksikliklerin bulunması”, % 18’i “ Kalıp ve Tasarımları dersi ünite konularının uygun sırada olmaması”, % 13’ü “Ders programındaki amaç ve davranışları gerçekleştirebilmek için öğretim yöntemlerinin etkin olarak kullanılamaması”, şeklinde olduğu görülmektedir.

Burada, bu dersin amacına ulaşabilmesi için ders saatlerinin yeterli olmamasını; kaynakların yetersizliğinden, eski yöntemlerle dersin işlenmesinden, öğrencilerin araç-gereç konusunda gerekli hassasiyeti göstermemesinden ayrıca öğrencilerin matematiksel işlemlerde yeterli olmaması ve bundan kaynaklanan anlama güçlüğü yaşamalarından kaynaklandığı söylenebilir.

Kalıp ve Tasarımları ders programının uygulanmasında öğretmen görüşleri açısından karşılaşılan sorunların dağılımı Tablo 29’da sunulmuştur.

Tablo 29. Kalıp ve Tasarımları Ders Programının Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunların Dağılımı

SORUNLAR	f	%
Ünite ve günlük planların, yıllık plan doğrultusunda hazırlanması	7	8
Ünite ve günlük planları işlerken, yıllık plan doğrultusunda uygulanamaması	21	23
Okulda eğitim ve öğretim ortamının dersin işlenişine uygun olmaması	26	29
Ders süresinin konunun işlenişine uygun olmaması	45	50
Ünite konularının dersin öğretilmesinde uygun sırada olmaması	19	21
Ders programlarında yer alan konuları en etkili şekilde anlatabilmek için gerekli kaynak, araç – gereç ve materyalin okulda bulunmaması	38	42
Dersin içeriğine uygun yardımcı ders kitaplarının yeterli düzeyde olmaması	27	30
Öğrenci sayısının fazla olması	19	21
Kalıp ve Tasarımları dersine öğrencinin ilgisinin yetersizliği	34	38

Tablo 29 incelediğinde öğretmenlerin % 50’si “Ders süresinin konunun işlenişine uygun olmaması”, % 42’si “Ders programlarında yer alan konuları en etkili şekilde anlatabilmek için gerekli kaynak, araç-gereç ve materyalin okulda bulunmaması”, % 38’i “Kalıp ve Tasarımları dersine öğrencinin ilgisinin yetersizliği”, % 30’u “Dersin içeriğine uygun yardımcı ders kitaplarının yeterli düzeyde olmaması”, % 29’u “Okulda eğitim ve öğretim ortamının dersin işlenişine uygun olmaması”, % 23’ü “Ünite ve günlük planları işlerken, yıllık plan doğrultusunda uygulanamaması”, % 21’i “Ünite konularının dersin öğretilmesinde uygun sırada olmaması”, yine aynı oranda “Öğrenci sayısının fazla olması”, % 8’in “Ünite ve günlük planların, yıllık plan doğrultusunda hazırlanması” şeklinde olduğu araştırma sonucunda tespit edilmiştir. Tablo 28’de de belirtildiği şekilde, ders süresi bu dersin işlenişinde yeterli gelmemektedir.

Farklı nedenlerden dolayı bu bölümü seçen öğrenciler ile Kalıp ve Tasarımları dersinde güçlük çekilen konular arasındaki Khi-kare analizi sonuçları Tablo 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39 ve 40’da görülmektedir.

Tablo 30. Farklı Nedenlerden Dolayı Bu Bölümü Seçen Öğrenciler İçin Kalıp ve Tasarımları Programında Güçlük Çekilen Konular (Tüm Konuyu Anlayanlar) Arasındaki İlişki

Bölümü Seçme nedenleri		Kendi İsteğim		Ailemin İsteği		Arkadaşlarımdan Etkilendim		Öğretmenlerim Önerdi		Diğer		Toplam		Khi - Kare Değeri anlam Düzeyi
		Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	
Tüm Konuları Anlıyorum	f	2	109	2	48	1	11	-	13	-	22	5	203	p<0,5 Sd=4 Khi-Kare=3,374
	%	40	54	40	24	20	5	-	6	-	11	2	98	
Toplam	f	111		50		12		13		22		208		
	%	53		24		6		6		11		100.0		

Tablo 30 incelendiğinde, araştırma kapsamına alınan öğrencilerin bölümü seçme nedenleri oranının % 40 “Kendi İsteğim” ve yine %40 “Ailemin isteği” şeklinde ilk sırayı aldıkları saptanmıştır.

“Tüm konuları anlıyorum” diyenlerin oranının %2 olduğu görülmektedir. Yapılan istatistik analizlerde de gruplar arasındaki farklılık istatistik açıdan önemsiz bulunmuştur (P<0,5).

Tablo 31. Farklı Nedenlerden Dolayı Bu Bölümü Seçen Öğrenciler İle Kalıp ve Tasarım Programında Güçlük Çekilen Konular (İnsan Vücut Yapısını Tanıma) Arasındaki İlişki

Bölümü Seçme nedenleri		Kendi İsteğim		Ailemin İsteği		Arkadaşlarımdan etkilendim		Öğretmenlerim Önerdi		Diğer		Toplam		Khi - Kare Değeri Anlam Düzeyi
		Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	
Güçlük Çekilen Konular														
İnsan vücut yapısını tanıma	f	2	109	1	49	-	12	1	12	-	9	4	204	p<0,5 Sd=4 Khi - Kare=2,971
	%	50	53	25	24	-	6	25	6	-	11	2	98	
Toplam	f	111		50		12		13		22		208		
	%	53		24		6		6		11		100,0		

Tablo 31 incelendiğinde, araştırma kapsamına alınan öğrencilerin bölümü seçme nedenleri oranının %50’si “Kendi isteğim” şeklinde ilk sırayı aldığı saptanmıştır.

“İnsan vücut yapısını tanıma” konusunda güçlük çekenlerin oranının % 2 olduğu görülmektedir. Yapılan istatistik analizlerde de gruplar arasındaki farklılık istatistik açıdan önemli bulunmuştur ($P>0,5$).

Tablo 32. Farklı Nedenlerden Dolayı Bu Bölümü Seçen Öğrenciler İle Kalıp ve Tasarımları Programında Güçlük Çekilen Konular (Ölçü Alma ve Ölçü Hesaplama) Arasındaki İlişki

Bölümü Seçme nedenleri		Kendi İsteğim		Ailemin İsteği		Arkadaşlarımdan Etkilendim		Öğretmenlerim Önerdi		Diğer		Toplam		Khi-Kare Değeri Anlam Düzeyi
		Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	
Ölçü alma ve Ölçü Hesaplama	f	12	99	7	43	2	10	3	10	3	19	27	181	p>0,5 Sd=4 Khi - Kare=1,834
	%	44	55	26	24	7	5	11	5	11	11	13	87	
Toplam	f	111		50		12		13		22		208		
	%	53		24		6		6		11		100,0		

Tablo 32. incelendiğinde, araştırma kapsamına alınan öğrencilerin bölümü seçme nedenleri oranının %44’ü “Kendi İsteğim” şeklinde ilk sırayı aldığı saptanmıştır.

“Ölçü alma ve Ölçü hesaplama” konusunda, güçlük çekenlerin oranının %13 olduğu görülmektedir. Yapılan istatistik analizlerde de gruplar arasındaki farklılık istatistik açıdan önemli bulunmuştur ($P>0,5$).

Tablo 33. Farklı Nedenlerden Dolayı Bu Bölümü Seçen Öğrenciler İle Kalıp ve Tasarımları Programında Güçlük Çekilen Konular (Temel Beden Kalıbı Çizimi) Arasındaki İlişki

Bölümü Seçme nedenleri		Kendi İsteğim		Ailemin İsteği		Arkadaşılarımdan Etkilendim		Öğretmenlerim Önerdi		Diğer		Toplam		Khi - Kare Değeri Anlam Düzeyi
		Evett	Hayır	Evett	Hayır	Evett	Hayır	Evett	Hayır	Evett	Hayır	Evett	Hayır	
Temel Beden Kalıbı Çizimi	f	19	92	5	45	2	10	-	13	1	21	27	181	P<0,5 Sd=4 Khi-Kare=5,543,
	%	70	51	19	25	7	11	7		4	12	13	87	
Toplam	f	111		50		12		13		22		208		
	%	53		24		6		6		11		100,0		

Tablo 33 incelendiğinde araştırma kapsamına alınan öğrencilerin bölümü seçme nedenleri oranının % 70’i “Kendi İsteğim” şeklinde ilk sırayı aldığı saptanmıştır.

“Temel beden kalıp çizimi” konusunda, güçlük çekenlerin oranının % 13 olduğu görülmektedir. Yapılan istatistik analizlerde de gruplar arasındaki farklılık istatistik açıdan önemsiz bulunmuştur ($P<0,5$).

Tablo 34. Farklı Nedenlerden Dolayı Bu Bölümü Seçen Öğrenciler İle Kalıp ve Tasarımları Programında Güçlük Çekilen Konular (Temel Kol ve Kol Çizimleri) Arasındaki İlişki

Bölümü Seçme nedenleri	Güçlük Çekilen Konular	Kendi İsteğim		Ailemin İsteği		Arkadaşlarımdan Etkilendim		Öğretmenlerim Önerdi		Diğer		Toplam		Khi - Kare Değeri Anlam Düzeyi
		Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	
Temel Kol ve Kol Çizimleri	f	1	110	4	46	1	11	1	12	5	17	12	196	P<0,5 Sd=4 Khi-Kare=17,168
	%	8	56	33	24	8	6	8	6	42	9	6	94	
Toplam		f	111	50	12	13	22	208						
		%	53	24	6	6	11	100,0						

Tablo 34 incelendiğinde araştırma kapsamına alınan öğrencilerin bölümü seçme nedenleri oranının % 42'si "Kazanarak geldim" şeklinde ilk sırayı aldığı görülmektedir.

"Temel Kol ve Kol Çizimleri" konusunda güçlük çekenlerin % 6 olduğu görülmektedir. Yapılan istatistik analizlerde de gruplar arasındaki farklılık istatistik açıdan önemsiz bulunmuştur ($P<0,5$).

Tablo 35. Farklı Nedenlerden Dolayı Bu Bölümü Seçen Öğrenciler İle Kalıp ve Tasarımları Programında Güçlük Çekilen Konular (Temel Pantolon Çizimleri) Arasındaki İlişki

Bölümü Seçme nedenleri	Güçlük Çekilen Konular	Kendi İsteğim		Ailemin İsteği		Arkadaşlarımdan Etkilendim		Öğretmenlerim Önerdi		Diğer		Toplam		Khi-Kare Değeri Anlam Düzeyi
		Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	
Temel Pantolon Çizimleri	f	2	109	4	46	-	12	-	13	-	22	6	202	P<0,5 Sd=4 Khi-Kare=6,530
	%	33	54	67	23	-	6	-	6	-	11	3	97	
Toplam		f	111	50	12	13	22	208						
		%	53	24	6	6	11	100,0						

Tablo 35 incelendiğinde araştırma kapsamına alınan öğrencilerin bölümü seçme nedenleri oranının % 67'si "Ailemin İsteği" şeklinde ilk sırayı aldığı saptanmıştır.

"Temel Pantolon Çizimi" konusunda güçlük çekenlerin oranının % 3 olduğu görülmektedir. Yapılan istatistik analizlerde de gruplar arasındaki farklılık istatistik açıdan önemsiz bulunmuştur ($P<0,5$).

Tablo 36. Farklı Nedenlerden Dolayı Bu Bölümü Seçen Öğrenciler İle Kalıp ve Tasarımları Programında Güçlük Çekilen Konular (Temel Etek Çizimi) Arasındaki İlişki.

Bölümü Seçme nedenleri		Kendi İsteğim		Ailemin İsteği		Arkadaşılarımdan Etkilendim		Öğretmenlerim Önerdi		Diğer		Toplam		Khi - Kare Değeri Anlam Düzeyi
		Evət	Hayır	Evət	Hayır	Evət	Hayır	Evət	Hayır	Evət	Hayır	Evət	Hayır	
Güçlük Çekilen Konular	f	1	110	1	49	-	12	-	13	-	22	2	206	P>0,5 Sd=4 Khi-Kare=1,026
	%	50	53	50	24	-	6	-	6	-	11	1	99	
Temel Etek Çizimi	f	111		50		12		13		22		208		
	%	53		24		6		6		11		100,0		

Tablo 36 incelendiğinde araştırma kapsamına alınan öğrencilerin bölümü seçme nedenleri oranının % 50'si "Kendi İsteğim" ve yine % 50'si "Ailemin İsteği" şeklinde sonuçlandıkları, diğer şıkları boş bıraktıkları görülmektedir.

"Temel Etek Çizimi" konusunda güçlük çekenlerin oranının % 1 olduğu görülmektedir. Yapılan istatistik analizlerde de gruplar arasında farklılık istatistik açıdan önemli bulunmuştur ($P>0,5$).

Tablo 37. Farklı Nedenlerden Dolayı Bu Bölümü Seçen Öğrenciler İle Kalıp ve Tasarımları Programında Güçlük Çekilen Konular (Yaka Çizimleri) Arasındaki İlişki.

Bölümü Seçme nedenleri		Kendi İsteğim		Ailemin İsteği		Arkadaşılarımdan Etkilendim		Öğretmenlerim Önerdi		Diğer		Toplam		Khi - Kare Değeri Anlam Düzeyi
		Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	
Güçlük Çekilen Konular														
Yaka Çizimleri	f	4	107	3	47	-	12	-	13	-	22	7	201	P>0,5 Sd=4 Khi-Kare= 2,723
	%	57	53	43	23	-	6	-	7	-	11	3	97	
Toplam	f	111		50		12		13		22		208		
	%	53		24		6		6		11		100,0		

Tablo 37 incelendiğinde araştırma kapsamına alınan öğrencilerin bölümü seçme nedenleri oranının % 57 oranında "Kendi İsteğim" şeklinde ilk sırayı aldığı saptanmıştır.

"Yaka Çizimleri" konusunda güçlük çekenlerin oranının % 3 olduğu görülmektedir. Yapılan istatistik analizlerde de gruplar arasındaki farklılık istatistik açıdan önemli bulunmuştur ($P > 0,5$).

Tablo 38. Farklı Nedenlerden Dolayı Bu Bölümü Seçen Öğrenciler İle Kalıp ve Tasarımları Programında Güçlük Çekilen Konular (Pens Uygulama ve Pens Dağılımları) Arasındaki İlişki.

Bölümü Seçme nedenleri		Kendi İsteğim		Ailemin İsteği		Arkadaşılarımdan Etkilendim		Öğretmenlerim Önerdi		Diğer		Toplam		Khi-Kare Değeri Anlam Düzeyi
		Evett	Hayır	Evett	Hayır	Evett	Hayır	Evett	Hayır	Evett	Hayır	Evett	Hayır	
Pens Uygulama ve Pens Dağılımları	f	7	104	6	44	1	11	1	12	1	21	16	192	P>0,5 Sd=4 Khi-Kare=1,920
	%	44	54	38	23	6	6	6	6	6	11	8	92	
Toplam	f	111		50		12		13		22		208		
	%	53		24		6		6		11		100,0		

Tablo 38 incelendiğinde araştırma kapsamına alınan öğrencilerin bölümü seçme nedenleri oranının %44 oranında “Kendi İsteğim” şeklinde ilk sırayı aldığı saptanmıştır.

“Pens uygulama ve pens dağılımları” konusunda güçlük çekenlerin oranının % 8 olduğu görülmektedir. Yapılan istatistik analizlerde de gruplar arasındaki farklılık istatistik açıdan önemli bulunmuştur ($P>0,5$).

Tablo 39. Farklı Nedenlerden Dolayı Bu Bölümü Seçen Öğrenciler İle Kalıp ve Tasarımları Programında Güçlük Çekilen Konular (Model Uygulama) Arasındaki İlişki.

Bölümü Seçme nedenleri		Kendi İsteğim		Ailemin İsteği		Arkadaşılarımdan Etkilendim		Öğretmenlerim Önerdi		Diğer		Toplam		Khi-Kare Değeri Anlam Düzeyi
		Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	
Model Uygulama	f	48	63	27	23	8	4	9	4	8	14	100	108	P<0,5 Sd=4 Khi-Kare=6,942
	%	48	58	27	21	8	4	9	4	8	13	48	52	
Toplam	f	111		50		12		13		22		208		
	%	53		24		6		6		11		100,0		

Tablo 39 incelendiğinde araştırma kapsamına alınan öğrencilerin bölümü seçme nedenleri oranının % 48 “Kendi İsteğim” şeklinde ilk sırayı aldığı saptanmıştır.

“Model Uygulama” konusunda güçlük çekenlerin oranının % 48 olduğu görülmektedir. Yapılan istatistik analizlerde de gruplar arasındaki farklılık istatistik açıdan önemsiz bulunmuştur ($P<0,5$).

Tablo 40. Farklı Nedenlerden Dolayı Bu Bölümü Seçen Öğrenciler İle Kalıp ve Tasarımları Programında Güçlük Çekilen Konular (Serileştirme) Arasındaki İlişki.

Bölümü Seçme nedenleri		Kendi İsteğim		Ailemin İsteği		Arkadaşılarımdan Etkilendim		Öğretmenlerim Önerdi		Diğer		Toplam		Khi - Kare Değeri Önem Düzeyi
		Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	
Güçlük Çekilen Konular														
Serileştirme	f	70	41	29	21	6	6	6	7	15	7	126	82	P>0,5 Sd=4 Khi-Kare=2,653
	%	56	50	23	26	5	7	5	9	12	9	61	39	
Toplam	f	111		50		12		13		22		208		
	%	53		24		6		6		11		100,0		

Tablo 40 incelendiğinde araştırma kapsamına alınan öğrencilerin bölümü seçme nedenleri oranının % 56 “Kendi İsteğim” şeklinde ilk sırayı aldığı saptanmıştır.

“Serileştirme” konusunda güçlük çekenlerin oranının % 12 olduğu görülmektedir. Yapılan istatistik analizlerde de gruplar arasındaki farklılık istatistik açıdan önemli bulunmuştur ($P>0,5$).

4.5. Kalıp ve Tasarımları Programında Eğitim ve Öğretim Ortamında Kullanılan Kaynak, Araç-Gereç ve Materyallerin Eksikliğinden Kaynaklanan Sorunlar

Bu bölümde, öğretmenlerin ders kitabı dışında kaynak kitap kullanma nedenleri, ayrıca; dersin öğretiminde kullanılan öğretim araçlarına yer verilmiştir.

Öğretmenlerin kaynak kitaplar dışında yardımcı ders kitapları kullanma nedenlerinin dağılımları Tablo 41’de sunulmuştur.

Tablo 41. Kaynak Kitaplar Dışında Yardımcı Ders Kitapları Kullanma Nedenlerinin Dağılımı

NEDENLER	f	%
Başka kaynak kitap kullanmıyorum	4	4
Ders programlarındaki kaynak kitapların içeriği çok yetersiz olduğundan	26	29
Farklı kitaplardan yararlanarak bilgileri karşılaştırma imkanı bulduğumdan	34	38
Farklı kitaplardan yararlanmanın öğrenmeyi destekleyici ve pekiştirici olmasından	53	59
Diğer	-	-

Tablo 41 incelendiğinde öğretmenlerin % 59’u “Farklı kitaplardan yararlanmanın öğrenmeyi destekleyici ve pekiştirici olmasından”, %38’i “Farklı kitaplardan yararlanarak bilgileri karşılaştırma imkanı bulduğumdan”, %29’u “Ders programlarındaki kaynak

kitapların içeriği çok yetersiz olduğundan”, % 4’ü “Başka kaynak kitap kullanmıyorum” şeklinde sonuçların olduğu görülmektedir.

Kullanılan öğretim araçlarının, öğrenci ve öğretmenler açısından dağılımı Tablo 42’de sunulmuştur.

Tablo 42. Kullanılan Öğretim Araçlarının Dağılımı

ÖĞRETİM ARAÇLARI	ÖĞRENCİ		ÖĞRETMEN	
	f	%	f	%
Tepegöz	1	1	-	-
Öğretim Levhası	2	1	5	6
Yazı Tahtası	139	66	72	80
Tepegöz-Öğretim Levhası	1	1	-	-
Tepegöz-Yazı Tahtası	50	24	13	14
Slayt Makinesi – Yazı Tahtası	2	1	-	-
Bilgisayar – Yazı Tahtası	1	1	-	-
Öğretim Levhası – Yazı Tahtası	10	5	-	-
Tepegöz- Öğretim Levhası – Yazı Tahtası	1	1	-	-

Tablo 42’de öğrenci görüşlerine göre öğretmenlerin kullandıkları öğretim araçları incelendiğinde, % 66’sı “Yazı Tahtası”nı ve % 24’ü “Tepegöz ve Yazı Tahtası”nı birlikte kullandıkları ve % 5 “Öğretim Levhası-Yazı Tahtası”nın birlikte kullanıldığı belirlenmiştir.

Öğretmenlerin en çok kullandıkları öğretim araçları incelendiğinde %80’inin “Yazı Tahtası”nı kullandıkları %14’ünün “Tepegöz-Yazı Tahtası”nı birlikte kullandıkları belirlenmiştir.

Araştırma sonucu incelendiğinde en çok kullanılan öğretim aracının öğretmen ve öğrenci görüşleri sonucunda “Yazı Tahtası” olduğu görülmektedir.

Günümüzde hala eski öğretim araçlarının kullanıldığı düşünülürse, bu bölümün teknolojinin ne kadar gerisinde kaldığı ve hazır giyim sanayiinin gelişmesine meslek liselerinin katkı sağlayamayacağı düşünülebilir. Bilgisayar gibi çağımızın öğretim aracının kullanılmadığı okullarımızın, yenilikleri takip etmelerinin çok güç olacağını söyleyebiliriz.

Meslek süreleri farklı olan öğretmenler ile kaynak kitap kullanılması nedenleri arasındaki Khi-kare analizi sonuçları Tablo 43, 44, 45 ve 46’da görülmektedir.

Tablo 43. Meslek Süreleri Farklı Olan Öğretmenler İle Kaynak Kitap Kullanılması (Başka Kaynak Kitap Kullanmıyorum) Nedenleri Arasındaki İlişkiler.

Meslek Süreleri	Yardımcı kaynak kitap kullanma nedenleri	1-4 yıl		5-9 yıl		10-14 yıl		15-20 yıl		21 ve daha fazla		Toplam		Khi - Kare Değeri Anlam Düzeyi
		Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	
Başka kaynak kitap kullanmıyorum	f	-	11	-	8	1	22	2	25	1	20	4	86	P>0,5 Sd=4 Khi-Kare=1,447
	%	-	13	-	9	25	26	50	29	25	23	4	96	
Toplam	f	11		8		23		27		21		90		
	%	12,2		9		26		30		23		100.0		

Tablo 43 incelendiğinde araştırma kapsamına alınan öğretmenlerin meslek süreleri oranının % 50’si “15-20 yıl” ilk sırayı aldığı saptanmıştır.

“Başka Kaynak Kitap Kullanmıyorum” diyenlerin oranının % 4 olduğu görülmektedir. Yapılan istatistik analizlerde de gruplar arasındaki farklılık istatistik açıdan önemli bulunmuştur (P>0,5).

Tablo 44. Meslek Süreleri Farklı Olan Öğretmenler İle Kaynak Kitap Kullanılması (Ders Programlarındaki Kaynak Kitapların İçeriği Çok Yetersiz Olduğundan) Nedenleri Arasındaki İlişki

Meslek Süreleri Yardımcı kaynak kitap kullanma nedenleri		1-4 yıl		5-9 yıl		10-14 yıl		15-20 yıl		21 ve daha fazla		Toplam		Khi - Kare Değeri Anlam Düzeyi
		Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	
Ders Programlarında Kaynak Kitapların içeriği çok yetersiz olduğundan	f	2	9	4	4	5	18	13	14	2	19	26	64	P>0,5 Sd=4 Khi-Kare= 11,630
	%	8	14	15	6	19	28	50	22	8	30	29	71	
Toplam	f	11		8		23		27		21		90		
	%	12,2		9		26		30		23		100.0		

Tablo 44 incelendiğinde araştırma kapsamına alınan öğretmenlerin meslek süreleri oranının % 50'si "15-20 yıl" şeklinde ilk sırayı aldığı saptanmıştır.

"Ders programındaki kaynak kitapların içeriği çok yetersiz olduğundan" diyenlerin oranının % 29 olduğu görülmektedir. Yapılan istatistik analizlerde de gruplar arasındaki farklılık istatistik açısından önemsiz bulunmuştur ($P < 0,5$).

Tablo 45. Meslek Süreleri Farklı Olan Öğretmenler İle Kaynak Kitap Kullanılması (Farklı Kitaplardan Yararlanarak Bilgilerimi Karşılaştırma İmkânı Bulduğumdan) Nedenleri Arasındaki İlişki

Meslek Süreleri Yardımcı kaynak kitap kullanma nedenleri		1-4 yıl		5-9 yıl		10-14 yıl		15-20 yıl		21 ve daha fazla		Toplam		Khi - Kare Değeri Anlam Düzeyi
		Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	
Farklı Kitaplardan yararlanarak bilgilerimi karşılaştırma imkanı bulduğumdan	f	4	7	1	7	11	12	8	19	10	11	34	56	P<0,5 Sd=4 Khi-Kare= 4,799
	%	12	13	3	13	32	21	24	34	29	20	38	62	
Toplam	f	11		8		23		27		21		90		
	%	12		9		26		30		23		100.0		

Tablo 45 incelendiğinde araştırma kapsamına alınan öğretmenlerin meslek süreleri oranının % 32'si "10-14 yıl" şeklinde ilk sırayı aldığı saptanmıştır.

"Farklı kitaplardan yararlanarak bilgilerimi karşılaştırma imkânı bulduğumdan" diyenlerin oranının % 38 olduğu görülmektedir. Yapılan istatistik analizlerde de gruplar arasında farklılık istatistik açıdan önemsiz bulunmuştur ($P < 0,5$).

Tablo 46. Meslek Süreleri Farklı Olan Öğretmenler İle Kaynak Kitap Kullanılması (Farklı Kitaplardan Yararlanmanın Öğrenmeyi Destekleyici Ve Pekiştirici Olmasından) Nedenleri Arasındaki İlişki

Meslek Süreleri		1-4 yıl		5-9 yıl		10-14 yıl		15-20 yıl		21 ve daha fazla		Toplam		Khi-Kare Değeri Anlam Düzeyi
		Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	Evet	Hayır	
Farklı Kitaplardan yararlanmanın öğrenmeyi destekleyici ve pekiştirici olmasından	f	9	2	4	4	15	8	12	15	13	8	53	37	P<0,5 Sd=4 Khi-Kare= 5,436
	%	17	5	8	11	28	22	23	41	25	22	59	41	
Toplam	f	11		8		23		27		21		90		
	%	12		9		26		30		23		100.0		

Tablo 46 incelendiğinde araştırma kapsamına alınan öğretmenlerin meslek süreleri oranının % 28'i "10-14yıl" şeklinde ilk sırayı aldığı saptanmıştır.

"Farklı kitaplardan yararlanmanın öğrenmeyi destekleyici ve pekiştirici olduğundan" diyenlerin oranının % 59 olduğu görülmektedir. Yapılan istatistik analizlerde de gruplar arasındaki farklılık istatistik açıdan önemsiz bulunmuştur ($P < 0,5$).

4.6. Eğitim-Öğretim Ortamının Fiziki Şartlarından Kaynaklanan Sorunlar

Bu bölümde, Fiziki şartlardan kaynaklanan sorunlara yer verilmiştir.

Fiziki şartlardan kaynaklanan sorunların öğretmen ve öğrenci açısından dağılımları Tablo 47’de sunulmuştur.

Tablo 47. Fiziki Şartlardan Kaynaklanan Sorunların Dağılımı

SORUNLAR	ÖĞRENCİ		ÖĞRETMEN	
	f	%	f	%
Sınıfın çok büyük olmasından dolayı tahtayı görmede zorlanma	18	19	6	7
Sıraların yerleşim düzensizliğinden dolayı rahat hareket etmede zorlanma	44	21	27	30
Sınıf içerisinde bulunan masa ve sandalyelerin öğrenci sayısı açısından yeterli düzeyde olmamasından dolayı rahat çalışamama	24	11	35	39
Sınıf içindeki eşyaların (Dolap, masa, sıra vb) dersin işlenişine uygun şekilde yerleştirilmediğinden yeterli düzeyde çalışamama	19	9	29	32
Sınıf ortamının ısı probleminden dolayı (Sıcak veya soğuk) rahat çalışamama	24	11	22	24
Sınıf içerisinde bulunan masa ve sandalyelerin ergonomik (Vücut yapısına uygunluk) açıdan öğrenci düzeyine uygun olmadığından rahat çalışamama	101	48	39	43
Diğer (Belirtiniz)	-	-	-	-

Tablo 47 incelendiğinde öğrencilerin % 48’i “Sınıf içerisinde bulunan masa ve sandalyelerin ergonomik (Vücut yapısına uygunluk) açıdan öğrenci düzeyine uygun olmadığından rahat çalışamama”, % 21’i “Sıraların yerleşim düzensizliğinden dolayı rahat hareket etmede zorlanma”, % 19’u “Sınıfın çok büyük olmasından dolayı tahtayı görmede zorlanma”, % 11’i “Sınıf içerisinde bulunan masa ve sandalyelerin öğrenci sayısı açısından yeterli düzeyde olmamasından dolayı rahat çalışamama”, aynı oranda “Sınıf ortamının ısı probleminden dolayı (Sıcak veya soğuk) rahat çalışamama”, % 9’u “Sınıf içindeki eşyaların (dolap, masa, sıra vb.) dersin işlenişine uygun şekilde yerleştirilmediğinden yeterli düzeyde çalışamama” şeklinde olduğu tespit edilmiştir.

Sınıftaki öğrencilerin kişilik özellikleri, okula ve derslere yönelik tutumları, ders çalışma ve dinleme alışkanlıkları, ailelerinden getirdikleri kültürel birikim, öğrenciler arasındaki ilişkiler, sınıfın fiziksel koşulları ve öğretmen öğrenci etkileşimi bir bütün

olarak sınıf ortamını oluşturur. Sınıf etkinliklerinin yer aldığı fiziksel ortamın öncelikle öğrencilerin fizyolojik ihtiyaçlarına ve öğretim etkinliklerine uygun olması gerekir.

Sınıftaki öğrencilerin sayısı, sınıfın estetik görünümü, ışık, ısı, temizlik, gürültü düzeyi, sınıftaki fiziksel ortamın öğeleri olarak sayılabilir. Bu öğelerin olumlu ve yeterli düzeyde olması sınıf ortamını ve öğrencilerin akademik başarılarını olumlu yönde etkiler (ERDEN, 1998: 75, 76). Diğer yandan fiziksel ortama ilişkin her değişken, eğitime destek veya engel olur. Yalnızca ortamda var olanlar değil, bunların düzenlenişi, görünüşü (estetikliği) de eğitsel açıdan etkileyicidir. Öğrenci tutum ve davranışının önemli bir etkeninin sınıf düzenlemeleri olduğu, bunun az da olsa başarı ve sözel etkileşimi etkilediği belirlenmiştir. Bu etki, eğitimi etkileyen diğer değişkenler üzerindeki katkılarıyla daha da çoğalır.

Sınıftaki sıra, masa, dolap, uzaklık, öğrenci gibi fiziksel engeller öğretmen – öğrenci arasında psikolojik engel de oluşturur. İletişim ve etkileşimi değiştirir.

Sınıfta öğretmen ve öğrenci için sağlanan olanaklar, öğretmen ve öğrenci davranışı, ders yılı başladıktan sonra sınıftaki öğrenci değişimleri, sınıfı etkiler. Farklı sınıf yapılarında öğrencilerin davranış değişimine hazır oldukları görülmüştür. Yapılanmış bir sınıf düzeninin daha etkili olduğu belirlenmiştir. İyi bir sınıf düzeni öğrenciyi güdülemekte, öğrenmeyi artırmakta, öğrenilenlerin hatırlanmasına yardım etmektedir. Sanat eğitiminde de sınıf düzeni yararlı olmuştur. Geleceğin yüksek teknolojili öğrenme ortamı, fiziksel yapının bu araçlarla desteklenmesini gerektirir (BAŞAR, 2000: 28, 29).

Araştırmalarda da belirtildiği gibi, öğrencilerin çalışmaları esnasında rahat olmaları, hem sınıf ortamı, hem de öğrencilerin başarılarını olumlu yönde etkilediği söylenebilir.

4.7. Kalıp ve Tasarımları Programında Öğretmen ve Öğrencilerin Görüşleri Doğrultusunda Belirlenen Sorunların Çözüm Önerileri

Bu bölümde; öğretmenlerin Kalıp ve Tasarımları Programının öğretiminde karşılaştıkları güçlüklerin çözümü ile ilgili önerileri, ayrıca; öğrencilerin Kalıp ve Tasarımları dersini anlatırken öğretmenlerinin uygulamalarını tercih ettikleri yöntemlere yer verilmiştir.

Öğretmenlerin, Kalıp ve Tasarımları programının öğretiminde karşılaştıkları güçlüklerle ilgili çözüm önerileri Tablo 48’de sunulmuştur.

Tablo 48. Kalıp ve Tasarımları Programının Öğretiminde Karşılaşılan Güçlüklerin Çözümüne İlişkin Önerilerin Dağılımı

ÖNERİLER	f	%
Minyatür kalıp çalışmasından sonra hemen büyük kalıpları çalışmak için zaman ve mekan olanağı sağlanmalı	5	2
Öğrencilerin araç-gereçlerini temin etmeleri ve taşıma külfetinden kurtulmaları için dolapları olmalı	7	8
Gözlem ve yerinde analiz yapabilmek için geziler düzenlenip ortamlar hazırlanmalı	10	11
Günümüz moda çizgilerini takip edebilmek için model kitaplarını elde edebilme ve moda gösterilerini izleyebilmek için ise; görsel kaynaklar temin edilip, kullanılabilmeli	9	10
Öğretim programına ve Türk insanının vücut yapısına uygun temel beden kalıplarından oluşan kaynaklar hazırlanmalı işlem basamakları açık ve net olmalı	12	13
Sektör kalıplarıyla öğretim programındaki kalıplar birbiriyle uyumlu olmalı	8	9

Tablo 48 incelendiğinde, öğretmenlerin, % 13’ü “Öğretim programına ve Türk insanının vücut yapısına uygun temel beden kalıplarından oluşan kaynaklar hazırlanmalı işlem basamakları açık ve net olmalı”, % 11’i “Gözlem ve yerinde analiz yapabilmek için geziler düzenlenip ortamlar hazırlanmalı”, % 10’u “Günümüz moda çizgilerini takip edebilmek için model kitaplarını elde edebilme ve moda gösterilerini izleyebilmek için ise; görsel kaynaklar temin edilip, kullanılabilmeli”, % 9’u “Sektör kalıplarıyla öğretim programındaki kalıplar birbiriyle uyumlu olmalı”, % 8’i “Öğrencilerin araç-gereçlerini temin etmeleri ve taşıma külfetinden kurtulmaları için dolapları olmalı”, % 2’si “Minyatür kalıp çalışmasından sonra hemen büyük kalıpları çalışmak için zaman ve mekan olanağı sağlanmalı” şeklinde çözüm önerileri getirdikleri tespit edilmiştir.

Öğrencilerin Kalıp ve Tasarımları dersinin anlatımında uygulanmasını tercih ettikleri yöntemlerin dağılımları Tablo 49’da sunulmuştur.

Tablo 49. Dersin Anlatımında Uygulanması Tercih Edilen Yöntemlerin Dağılımı

YÖNTEMLER	f	%
Daha detaylı ve sorularla pekiştirilip anlatılmalı	7	3
Saygılı davranmalı	9	4
Daha fazla materyal kullanılmalı	12	6
Bilgisayar kullanılmalı	15	7

Tablo 49 incelendiğinde öğrencilerin % 7'si “Bilgisayar kullanmalılar”, % 6'sı “Daha fazla materyal kullanmalılar”, % 4'ü “Saygılı davranmalılar”, % 3'ü “Daha detaylı ve sorularla pekiştirilip anlatmalılar” şeklinde belirttikleri görülmektedir.

Öğrencilerin kendi önerileri doğrultusunda, hazırlanan verilerin sonucunda “Bilgisayar kullanılmasını” belirttikleri görülmektedir. Çağımızın vazgeçilmezi haline gelen bilgisayarın Kalıp ve Tasarımları konusunda endüstrinin de tercihleri arasında olduğu düşünülürse bu dersin bilgisayarlarla işlenmesi ve öğretmenlerin de bu konuda kendilerini geliştirmesi gerekliliğinin ortaya çıktığı söylenebilir.

4.8. Öğretmen ve Öğrencilerin Kalıp ve Tasarımları Programının İşlenişine İlişkin Görüş ve İfadelerinin Önem Sıralamaları

Bu bölümde; öğrenci ve öğretmenlerin Kalıp ve Tasarımları programının işlenişine ilişkin görüş ve ifadelerinin önem sıralamalarına yer verilmiştir.

AÇIKLAMA: “Araştırmada ikinci bir ölçek olarak kullanılan 5’li Likert tipi ölçek; olumsuzdan olumluya doğru hazırlanmış olduğundan, rakamsal olarak sonucun sıralaması da; rakamın düşük olduğu durum olumlu, yüksek olduğu durumda da olumsuzluk ifadelerini ortaya çıkarmaktadır.”

Öğretmenlerin kalıp ve Tasarımları programının işlenişine ilişkin görüş ve ifadelerinin önem sıralamaları Tablo 50’de sunulmuştur.

Katılma Sıralamaları:

- I : Kesinlikle Katılmıyorum
- II : Katılmıyorum
- III : Kısmen Katılıyorum
- IV : Katılıyorum
- V : Kesinlikle Katılıyorum

Tablo 50. Dersin İşlenişine İlişkin Öğretmen Görüş-ifadeleri ve Önem Sıralamalarının Dağılımı

İFADELER / GÖRÜŞLER	KATILMA SIRASI					GÖRELİ SIRA	
	I	II	III	IV	V	Toplam	Sıra
Kalıp ve Tasarımları dersi, Tekstil Konfeksiyon alanı öğrencilerin mesleki başarısı açısından çok önemlidir.	1 1X5	1 1X4	1 1X3	19 19X2	62 62X1	112	1
Öğrenciler Kalıp ve Tasarımları dersine severek katılırlar.	6 6X5	24 24X4	29 29X3	17 17X2	9 9X1	253	20
Kalıp ve Tasarımları dersinin eğitim programlarının içerikleri derslerin öğrenilmesi için yeterlidir.	8 8X5	20 20X4	18 18X3	21 21X2	17 17X1	233	17
İşletmelerde belirli aralıklarla geziler düzenlemek meslek bilgilerinin kavranmasında etkili olur.	1 1X5	1 1X4	11 11X3	32 32X2	31 31X1	179	13
Öğrenci sayısı dersin daha iyi öğretilmesinde etkilidir.	1 1X5	2 2X4	10 10X3	23 23X2	47 47X1	136	7
Kalıp ve Tasarımları dersi anlatılırken öğrenci kapasitesi dikkate alınmalıdır.	-	4 4X4	10 10X3	33 33X2	37 47X1	149	7
Kalıp ve Tasarımları dersinde öğrenci başarısına öğretmenin performansı etkili olur.	-	5 5X4	13 13X3	29 29X2	36 36X1	153	11
Eğitim ortamının dersin niteliğine uygun olarak hazırlanması dersin öğretilmesinde etkili olur	1 1X5	9 9X4	30 30X3	43 43X2	7 7X1	224	15
Okullardaki meslek dersi öğretmenleri öğrettikleri bilgi becerilerdeki güncel değişiklikleri takip etmekte, öğrencilere yansıtmaktadır.	4 4X5	17 17X4	22 22X3	19 19X2	22 22X1	214	14
Kalıp ve Tasarımları dersinde kullanılabilecek kaynak, araç – gereç ve materyallere daima ulaşılabilir.	5 5X5	15 15X4	33 33X3	15 15X2	16 16X1	230	16
Okullardaki atölyelerde öğrencilerin branşlarına yönelik tüm bilgi ve becerileri kavratılabilecek kaynak, araç – gereç ve materyaller bulunmaktadır.	13 13X5	12 12X4	25 25X3	23 23X2	11 11X1	245	19
Okullardaki atölyelerin fiziki şartlarının uygunsuzluğu dersin öğretiminde etkili olur.	1 1X5	4 4X4	20 20X3	28 28X2	30 30X1	167	12
Kalıp ve Tasarımları dersinin öğretiminde yardımcı kaynaklar yeterli düzeydedir.	7 7x5	17 17x4	24 24x3	23 23x2	13 13x1	234	18
Öğretim Programlarının önerdiği kitapların dışında kaynak kitap kullanmak dersin daha iyi öğrenilmesinde etkili olur.	-	1 1x4	11 11x3	34 34x2	38 38x1	143	8
Öğrencilerin alanlarına yönelik araştırma yapmaları ve güncel yenilikleri takip etmeleri Kalıp ve Tasarımları dersindeki başarılarında etkili olur.	-	2 2x4	5 5x3	29 29x2	48 48x1	129	5
Kalıp ve Tasarımları dersinin öğretilmesinde uygun öğretim yönteminin seçilmesi öğrenci başarısında etkili olur.	-	2 2x4	3 3x3	34 34x2	43 43x1	128	4

İFADELER / GÖRÜŞLER	KATILMA SIRASI					GÖRELİ SIRA	
	I	II	III	IV	V	Toplam	Sıra
Kalıp ve Tasarımları dersini öğretirken birden fazla öğretim yöntemi kullanmak öğrencinin başarısında etkili olur.	-	-	3 3x3	29 29x2	52 52x1	119	2
Kalıp ve Tasarımları dersinin öğrenci tarafından algılanmadığı durumlarda farklı yöntemlerin kullanılması öğrencinin başarısında etkili olur.	2 2x5	1 1x4	3 3x3	30 30x2	48 48x1	131	6
Kalıp ve Tasarımları dersinde teknolojik yöntemlerin kullanılması dersin daha iyi öğrenilmesini sağlar.	-	2 2x4	5 5x3	22 22x2	55 55x1	127	3
Öğretim yöntemlerinin belirlenmesinde öğrenci görüşlerini almak dersin öğretilmesinde etkili olur.	-	1 1x4	14 14x3	25 25x2	44 44x1	145	9

Tablo 50 incelendiğinde öğretmen görüş ve ifadelerinin sonuçlarını belirlemek için verilen cevapların derece katsayıları belirlenerek, çarpımından sonra toplamda sıra puanlaması yoluyla elde edilen görelî sıralamada; öğretmenler birinci sırada “Kalıp ve Tasarımları dersi Tekstil Konfeksiyon alanı öğrencilerinin meslek başarısı açısından çok önemlidir.” İkinci sırada “Kalıp ve Tasarımları dersini öğretirken birden fazla öğretim yöntemi kullanmak öğrencinin başarısında etkili olur” şeklinde olduğu görülmektedir.

Eğitim durumunun önemli bir ögesi olan öğretme yöntemi ile saptanan hedef davranışların öğrencilere kazandırılması sağlanır. Bilişsel, duyuşsal ve devinişsel alandaki hedef davranışlar, konu alanı ve öğrenciler değiştikçe öğretme yöntemi ve kapsamı da değişir. Öğretmen meslek bilgisi ve bunu uygulama becerisi öğrencilere hedef ve davranışları kazandırmada uygun strateji, yöntem ve teknikleri seçerek ve uygulayarak gösterir (YETİM, 1997: 17).

Üçüncü sırada, “Kalıp ve Tasarımları dersinde teknolojik yöntemlerin kullanılması öğrencinin başarısında etkili olur” dördüncü sırada “Kalıp ve Tasarımları dersinin öğretilmesinde uygun öğretim yönetimin seçilmesi öğrenci başarısında etkili olur” ve beşinci sırada “Öğrencilerin alanlarına yönelik araştırma yapmaları ve güncel yenilikleri takip etmeleri Kalıp ve Tasarımları dersindeki başarılarında etkili olur.” şeklinde olduğu görülmektedir. Altıncı sırada “Kalıp ve Tasarımları dersinin öğrenci tarafından algılanmadığı durumlarda farklı yöntemlerin kullanılması öğrencinin başarısında etkili olur.” Yedinci sırada “Öğrenci sayısı dersin daha iyi öğretilmesinde etkili olur.” Şeklinde olduğu görülmektedir.

Bir sınıfta bulunması gereken ideal öğrenci sayısını vermek genellikle olanaklı değildir. Sınıftaki öğrenci sayısı, eğitim kurumunun niteliği, sınıf düzeyi, dersin niteliği

gibi değişkenlere göre ayarlanmalıdır. Dersin ve konunun içeriği ile kullanılacak yöntem ve tekniklerde öğrenci sayısını etkiler. Kalabalık sınıf ortamında öğrencinin sınıf kurallarına uyumu, öğrenmeye güdülenmesi, dikkatinin çekilmesi ve katılımının sağlanması ile öğretimin öğrenci merkezli olması güçtür. Kalabalık sınıf ortamlarında ortamın özelliklerine bağlı olarak, öğrencilerin sınıf içinde öğretmenlerle ve diğer öğrencilerle etkileşimi, öğretmenin öğrenciye ipucu, dönüt, düzeltme verme süreçleri ve sınıf kontrolü, kuralların uygulanması, ses ve havalandırma düzeninin sağlanması gibi sorunlar yaşanır. Kalabalık sınıf ortamının öğrenci başarısına olumsuz etkisi bulunmakla birlikte, öğretmen alacağı önlemlerle bunu belirli ölçüde giderebilir. Örneğin; Uygun bir yerleşim düzeninin sağlanması, konunun içeriğine göre uygun öğretim yöntem ve tekniği, gerekli kaynak, araç – gereç ve materyallerin kullanılması gibi (TUTKUN, 2002: 139).

Araştırmada sekizinci sırada “Öğretim Programlarının önerdiği kitapların dışında kaynak kitap kullanmak dersin daha iyi öğrenilmesinde etkili olur.” şeklinde, dokuzuncu sırada, “Öğretim yöntemlerinin belirlenmesinde öğrenci görüşlerini almak dersin öğretilmesinde etkili olur.” Şeklinde olduğu görülmektedir.

Onuncu sırada “Kalıp ve Tasarımları dersi anlatılırken öğrenci kapasitesi dikkate alınmalıdır.” ve onbirinci sırada “Kalıp ve Tasarımları dersinde öğrenci başarısına öğretmenin performansı etkili olur” şeklinde olduğu görülmektedir. Onikinci sırada “Okullardaki atölyelerin fiziki şartlarının uygunsuzluğu dersin öğretiminde etkili olur.” ve onüçüncü sırada “İşletmelere belirli aralıklarla geziler düzenlemek meslek bilgilerinin kavranmasında etkili olur.” ve ondördüncü sırada “Okullardaki meslek dersi öğretmenleri öğrettikleri bilgi becerilerdeki güncel değişiklikleri takip etmekle öğrencilerine yansıtmaktadır.” Şeklinde olduğu görülmektedir. Onbeşinci sırada “Eğitim ortamının dersin niteliğine uygun olarak algılanması dersin öğretilmesinde etkili olur.”

Fiziksel yerleşim insanların davranış şekillerini doğrudan etkiler ve bu yüzden de sınıf ortamında çocukların davranışları yönetilirken bu durum göz önünde bulundurulmalıdır. Sınıf içindeki fiziki yerleşim hem doğrudan hem de sınıf yerleşiminin diğer öğrencilere olan etkisi yoluyla öğrencilerin ve öğretmenlerin davranışlarını etkileyecektir. Dersin türüne göre, konusuna göre, sınıfın yerleşim düzeninin farklı olması gerekebilir. Bu yüzden de okullarda modüler mobilya (rahat hareket edebilen ve taşınabilen) kullanılması hem fiziksel konfor sağlar hem de interaktif iklimin oluşmasını kolaylaştırır (ULUDAĞ, ODACI, 2002: 31).

Onaltıncı sırada “Kalıp ve Tasarımları dersinde kullanılabilecek kaynak, araç-gereç ve materyallere daima ulaşılabilir.” Şeklinde olduğu ve onyedinci sırada, “Kalıp ve Tasarımları dersinin eğitim programlarının içerikleri derslerin öğrenilmesi için yeterlidir.” şeklinde olduğu görülmektedir. Onsekizinci sırada “Kalıp ve Tasarımları dersinin öğretiminde yardımcı kaynaklar yeterli düzeydedir” ve ondokuzuncu sırada “Okullardaki atölyelerde öğrencilerin branşlarına yönelik tüm bilgi ve becerileri kavrayabilecek kaynak, araç-gereç ve materyaller bulunmamaktadır” ve yirminci sırada “Öğrenciler Kalıp ve Tasarımları dersine seveerek katılırlar” şeklinde olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin Kalıp ve Tasarımları programına ilişkin görüş ve ifadelerinin önem sıralamaları Tablo 51 ‘de sunulmuştur.

Katılma Sıralamaları:

- I : Kesinlikle Katılmıyorum
 II : Katılmıyorum
 III : Kısmen Katılıyorum
 IV : Katılıyorum
 V : Kesinlikle Katılıyorum

Tablo 51. Programın İşlenişine İlişkin Öğrenci Görüş – İfadeleri ve Önem Sıralamalarının Dağılımı

İFADELER / GÖRÜŞLER	KATILMA SIRASI					Görelİ Sıra	
	I	II	III	IV	V	Toplam	Sıra
Öğretmenimiz Kalıp ve Tasarımları dersine her zaman hazırlıklı gelir.	20 20 x 5	20 20 x 4	16 16 x 3	88 88 x 2	65 65 x 1	469	3
Kalıp ve Tasarımları dersini daha iyi anlayabilmemiz için alanımıza yönelik yenilikleri takip etmemiz dersi daha iyi anlamamızda etkili olur.	9 9 x 5	27 27 x 4	22 22 x 3	105 105x2	46 46 x 1	475	2
Kalıp ve Tasarımları dersinde dersin içeriği doğrultusunda yaptığımız çalışmalarda dersin daha iyi anlaşılması için sözel bilgilerin verilmesi konuyu daha iyi anlamamızı sağlar.	9 9 x 5	35 35 x 4	42 42 x 3	77 77 x 2	43 43 x 1	508	4
Kalıp ve Tasarımları dersi ders süresi, konuların anlaşılmasında yeterli düzeydedir.	21 21 x 5	50 50 x 4	25 25 x 3	71 71 x 2	42 42 x 1	564	9
İşletmelere belirli aralıklarla geziler düzenlemek meslek bilgilerini kavramamızda etkili olur.	11 11 x 5	16 16 x 4	20 20 x 3	61 61 x 2	98 98 x 1	399	1
Okulum mesleğimimde ihtiyaç duyacağım bilgi, becerileri yeterli derecede öğretir.	20 20 x 5	65 65 x 4	52 52 x 3	58 58 x 2	12 12 x 1	644	14

İFADELER / GÖRÜŞLER	KATILMA SIRASI					Görelİ Sıra	
	I	II	III	IV	V	Toplam	Sıra
Kalıp ve Tasarımları dersinin içerikleri doğrultusunda anlaşılır bir şekilde işlenmesi için gerekli kaynak, araç-gereç ve materyale daima ulaşılabilir.	20 20 x 5	69 69 x 4	51 51 x 3	56 56 x 2	14 14 x 1	655	15
Öğretmenimiz dersin içeriğine ve konusuna uygun araç-gereç ve materyalleri önceden hazırlar .	19 19 x 5	40 40 x 4	43 43 x 3	63 63 x 2	44 44 x 1	554	8
Derslerde kullanılan öğretim materyalleri (Ders kitapları, iş yaprakları, yardımcı ders kitapları vb) mesleki becerileri kazandırmak için yeterlidir	27 27 x 5	55 55 x 4	48 48 x 3	49 49 x 2	30 30 x 1	627	13
Kalıp ve Tasarımları dersi öğretmeni-miz öğretim konularını çok iyi açıklar.	15 15 x 5	32 32 x 4	50 50 x 3	69 69 x 2	41 41 x 1	538	6
Kalıp ve Tasarımları dersi öğretmeni-miz, dersi anlatırken farklı yöntemler kullanarak derse ilğimizi artırır.	26 26 x 5	42 42 x 4	35 35 x 3	61 61 x 2	45 45 x 1	570	10
Kalıp ve Tasarımları dersi öğretmeni-miz dersin konusuna ve içeriğine uygun öğretim yöntemi seçerek öğrenci-nin dersi daha iyi anlaması için çaba harcar.	13 13 x 5	31 31 x 4	46 46 x 3	77 77 x 2	42 42 x 1	523	5
Öğrendiğim değişik becerileri uygulayıp uygulamadığım düzenli şekilde ölçülür ve sonuçları objektif bir şekilde değerlendirilir.	23 23 x 5	44 44 x 4	51 51 x 3	60 60 x 2	29 29 x 1	593	12
Kalıp ve Tasarımları dersi öğretmeni-miz dersi anlatırken kullanmış olduğu yöntem ve teknikler dersi anlamamızda yeterli olur.	10 10 x 5	38 38 x 4	62 62 x 3	62 62 x 2	38 38 x 1	550	7
Kalıp ve Tasarımları dersi öğretmeni-miz yeni teknolojik gelişmeleri takip edip bizi bilgilendirir.	29 29 x 5	39 39 x 4	46 46 x 3	59 59 x 2	33 33 x 1	590	11

Tablo 51 incelendiğinde öğrenci görüş ve ifadelerinin sonuçlarını belirlemek için, verilen cevapların derece katsayıları belirlenerek, çarpımından sonra toplamdan elde edilen sıra puanlaması yoluyla elde edilen görelİ sıralamada; öğrencilerin, birinci sırada “İşletmelere belirli aralıklarla geziler düzenlemek meslek bilgilerini kavramamızda etkili olur” şeklinde sonucun ortaya çıktığı görülmektedir.

Çağımızda bilim, teknoloji, endüstri ve mesleki teknik eğitim arasında çok yakın ilişkiler mevcuttur. Çağdaş endüstri, teknolojiye dayanmaktadır, teknoloji ise bilimsel çalışmaların uygulamaya konulmasıdır. Bilimsel çalışmalar teknolojiyi, teknoloji ise, endüstride kullanılan üretim metotlarını ve araçlarını etkilemektedir.

Mesleki ve teknik eğitimin esas amacı endüstride kullanılan işgücünü hazırlamaktır. Endüstride kullanılan üretim metotları, araç ve gereçler değiştiğe,

yetiştirilen işgücünün özellikleri de değişmektedir. Bu bakımdan mesleki ve teknik eğitim, teknoloji ve bilimsel çalışmalar arasında çok yakın bir ilişki bulunmaktadır (DOĞAN ve diğerleri, 1997: 6).

İkinci sırada “ Kalıp ve Tasarımları dersini daha iyi anlayabilmemiz için alanımıza yönelik yenilikleri takip etmemiz dersi daha iyi anlamamızda etkili olur” şeklinde olduğu, üçüncü sırada “Öğretmenimiz Kalıp ve Tasarımları dersine her zaman hazırlıklı gelir” şeklinde olduğu görülmektedir. Dördüncü sırada “Kalıp ve Tasarımları dersinde dersin içeriği doğrultusunda yaptığımız çalışmalarda dersin daha iyi anlaşılması için sözel bilgilerin verilmesi konuyu daha iyi anlamamızı sağlar” şeklinde olduğu, beşinci sırada “Kalıp ve Tasarımları dersi öğretmenimiz dersin konusuna ve içeriğine uygun öğretim yöntemi seçerek öğrencinin dersi daha iyi anlaması için çaba harcar” şeklinde olduğu görülmektedir.

Altıncı sırada “ Kalıp ve Tasarımları ders öğretmenimiz öğretim konularını çok iyi açılar.” Şeklinde olduğu görülmekte, yedinci sırada, “Kalıp ve Tasarımları dersi öğretmenimiz dersi anlatırken kullanmış olduğu yöntem ve teknikler dersi anlamamızda yeterli olur” ve sekizinci sırada “Öğretmenimiz dersin içeriğine ve konusuna uygun kaynak, araç-gereç ve materyalleri önceden hazırlar” şeklinde olduğu görülmektedir. Dokuzuncu sırada “Kalıp ve Tasarımları dersi ders süresi, konuların anlaşılmasında, yeterli düzeydedir.” şeklinde olduğu görülmektedir. Araştırmanın sonucuna bakıldığında, ders süresinin çok yeterli olmadığı görüşünde oldukları, öğrencilerin katılma dereceleri katsayısı yüksekliği sonucu görülmektedir.

Öğrencilerin sınıf içi etkinliklerle aktif rol almaları ve süre kullanımı konusunda yönlendirilmeleri gerekir. Öğrencilerin ne zaman neyi yapacağını bilmeleri verimliliği artırır. Sınıfta sürenin tümü, eğitsel amaçlara yönelik etkinlikler için kullanılmalıdır. Bunu sağlamanın bir yolu, sınıf süreçlerinin dikkatle planlanması, zamana bağlanmasıdır.

Örneğin; Öğrenciler laboratuvarında ve uygulama alanlarında kendilerine sıra gelmesi için bekliyorlarsa; sınıf küçük gruplara ayrılarak ve iş dilimleri bu gruplara farklı zamanlarda verilerek bu süre yitimi önlenabilir.

Düz anlatım yerine araç-gereç destekli ve öğrenci katılımlı ders işleyen öğretmen, süreyi etkin kullanabilir.

Süre kazanımı açısından dersi işlerken kullanılacak materyalin önceden hazırlanması ve kullanacağı yere konulmuş olması gerekir. Eğer tahtaya yazılması yada çizilmesi gerekenler varsa bu işlemin dersten önce yapılması yararlı olacaktır.

Örneğin; Sınıfta bulunması gereken tebeşir, tahta silgisi ders içinde temin edilmeye çalışılmamalıdır.

Ayrıca öğrencilerin araç – gereç kullanmayı alışkanlık haline getirmeleri teşvik edilmelidir (AKSÜT, 2002: 106).

Onuncu sırada , “Kalıp ve Tasarımları dersi öğretmenimiz, dersi anlatırken farklı yöntemler kullanarak derse ilğimizi artırır” şeklinde olduğu onbirinci sırada, “Kalıp ve Tasarımları dersi öğretmenimiz yeni teknolojik gelişmeleri takip edip bizi bilgilendirir.” Mesleki ve teknik eğitimin en önemli amaçlarından biri Endüstride teknolojiye uyum sağlayan nitelikli işgücü yetiştirmek olduğu bilinmektedir.

Bilimsel çalışmalar yeni teknolojinin gelişmesine imkan sağlamıştır. Yeni teknolojiyi uygulamak için daha çok mühendise, teknisyene ve becerili işçiye ihtiyaç vardır. İhtiyaç yalnız sayısal olarak artmamakta daha fazla teknik yeterlilik gerektirecek biçimde gelişmektedir. Mesleki ve teknik eğitimin bu değişikliklere uyacak biçimde daima kendisini yenilemesi gerekmektedir. Teknik eğitimi bilimsel çalışmaların dışında düşünmek mümkün değildir. Mesleki ve teknik eğitim, belirli uzmanlık alanında bulunduğu çağda geçerli olan yeterlilikleri kazandırmaya yönelmiş özel bir eğitimidir. Bugün endüstri bilimsel temele bağlı teknolojiye doğru hızla kayarken mesleki ve teknik eğitimin de endüstrinin ihtiyaçlarına göre eleman yetiştirmesi gerekir (DOĞAN ve diğerleri, 1997: 7).

Onikinci sırada “Öğrendiğim değişik becerileri uygulayıp uygulamadığım düzenli şekilde ölçülür ve sonuçları objektif bir şekilde değerlendirilir.” Şeklinde olduğu görülmektedir.

Ölçme ve değerlendirme, eğitim öğretimin amaçlarına ne ölçüde ulaştığını belirlemek, öğrencilerin güçlü ve güçsüz yönlerini görerek öğretmenin ne gibi önlemler alması gerektiğini ortaya çıkarmak amacıyla yapılır.

Değerlendirmenin tüm işlevini yerine getirebilmesi, her şeyden önce güvenilir, doğru ve objektif ölçme araçlarının kullanılmasına bağlıdır. Değerlendirme, doğru ölçümlere dayandığı oranda isabetli olacaktır.

Ölçme ve değerlendirmenin sağlıklı yapılması, öğretmenler için büyük ölçüde soruların iyi hazırlanmış olmasına bağlıdır. Bunun için öğretmen soruları özenle hazırlamalıdır. Her sınav için öğretim konularını kapsayan sorular belirlemeli ve her yıl bunlar gözden geçirilip yenilenmelidir.

Öğretmen, her konu ve ünitenin öğretimiyle öğrencide hangi tutum ve davranış değişikliğinin gerçekleşeceğini not olarak bilebilmelidir. Öğrenci derste kazandırılması gereken davranışları ve bunların ne için kazanılması gerektiğini bilmelidir (VAROL, 2002: 17,18).

Onüçüncü sırada “Derslerde kullanılan öğretim materyalleri (ders kitapları, iş yaprakları, yardımcı ders kitapları vb.) mesleki becerileri kazandırmak için yeterlidir.” Şeklinde olduğu ve ondördüncü sırada “Okulun mesleğimde ihtiyaç duyacağım bilgi, becerileri yeterli derecede öğretir “ ve son olarak onbeşinci sırada “ Kalıp ve Tasarımları dersinin içerikleri doğrultusunda anlaşılır bir şekilde işlenmesi için gerekli kaynak, araç – gereç ve materyale daima ulaşılabilir”. Şeklinde olduğu görülmektedir.

Eğitim ortamında hedef davranışlarla ilgili araç – gereçlerin bulunması ve her öğrencinin bunları yeri ve zamanı gelince kurallara uygun olarak kullanılması gereklidir. Bu araç ve gereçler hedef davranışların öğrencilere öğretilmesinde büyük kolaylıklar sağlar. Çünkü araç – gereç öğrencinin ilgi ve dikkatini hedef davranışlara çekerek onun derse katılmasını sağlar, onun yaparak ve yaşayarak öğrenmesine neden olur (YETİM, 1994: 17).

Araştırma sonucunda öğrencilerin görüşleri incelendiğinde; Kalıp ve Tasarımları dersi ne amacına ulaşabilmekte ne bu konuda öğretmenler gerekli hassasiyeti gösterebilmekte ne de okullar bu konuda yeterli ihtiyacı karşılayabilmektedir denilebilir.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç

Gelişen tekstil sektörünün ihtiyaçları doğrultusunda yapılan araştırmalar; Türk tekstil sektörünün Türkiye ekonomisi içinde önemli bir yer tuttuğunu ve hazır giyim sektörünü de içeren şekilde, ülke ekonomisine katkısının çok büyük olduğunu ortaya koymuştur.

Tekstil ve Konfeksiyon sektörünün toplam sanayi üretimi içindeki payı %9, imalat sanayi içindeki payı % 12, toplam istihdama katkısı % 21 ve Türkiye toplam ihracatı içindeki payı % 38'dir (MEB, 2000:1).

Kız Teknik Öğretim okullarında varolan ve Tekstil Konfeksiyon alanının belkemiğini oluşturan Kalıp ve Tasarımları programının uygulanmasına ilişkin etkinlikleri yerine getirirken karşılaşılan sorunları öğretmen ve öğrenci görüşleri doğrultusunda belirlemek ve belirlenen sorunlar dikkate alınarak öğrencilerin başarılarını artırıcı öneriler getirmek amacı ile yapılan bu çalışmadan elde edilen sonuçlar şu şekilde belirlenmiştir.

Araştırma kapsamına alınan öğretmenlerin meslek süreleri 15 yıl dan daha fazladır ve dolayısıyla öğretmenlerin meslek süreleriyle bağlantılı olarak deneyimli oldukları belirlenmiştir.

Dersin uygulanmasında öğretmenlerin hazır bulunuşluluğu ile ilgili sorunlar değerlendirildiğinde şu sonuçlara ulaşılmıştır.

Öğretmenlerin % 97 gibi büyük bir çoğunluğu derslerine hazırlıklı olarak girdiklerini ancak dersin öğretilmesinde, “Öğrencilerin derse karşı ilgi farklılıklarından dolayı tam anlamı ile etkili bir öğretim yöntemi belirlemekte zorluk çektiklerini,

Dersin etkin olarak öğretilmesinde en etkili yöntemin “Demonstrasyon” yöntemi olduğu ancak farklı öğretim yöntemlerini de kullandıklarını,

Öğretmenler, en çok kullandıkları ölçme değerlendirme yöntemlerinin “Uygulamalı sorular” ve “Yazılı sınavlar” olduğunu,

Öğretmenlerin yenilikleri takip edebilmek amacı ile, kaynak kitap ve alanlarına yönelik yayınları takip ettikleri, alanları ile ilgili sektör incelemeleri yaptıkları ve sergi, fuar, panel vb. etkinliklere aktif olarak katıldıklarını belirtmişlerdir.

Dersin uygulanmasında öğrencilerin hazır bulunuşluluğu ile ilgili sorunlar değerlendirildiğinde şu sonuçlara ulaşılmıştır.

Öğrenciler;Kalıp ve Tasarımları dersinde daha başarılı olmanın gereği olarak; fuar, defile, sergi, müze, hazır giyim işletmelerine geziler düzenlenmesi ve matematik ders saatlerinin daha fazla olması gerekliliğini, ders anlatılırken anlaşılmadığı durumlarda ise; öğretmenlerinin anlattıkları yöntemlerle tekrar anlattıklarını veya farklı öğretim yöntemi seçerek anlattıklarını belirttikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretim programları ve bu programların uygulamaya geçirilmesi aşamasında karşılaşılan sorunlar değerlendirildiğinde şu sonuçlara ulaşılmıştır.

Öğretmenler Kalıp ve Tasarımları programını işlerken en çok karşılaştıkları güçlüğü öğrencilerin ilgisizliği ve becerilerinin yetersizliğinin önemli bir etken olduğu, kalıp dersi ile ilgili tüm konuların önemli olmasının yanı sıra ölçü alma , ölçü hesaplama ve model uygulama konusunun diğer konulara nazaran daha önemli olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Öğretmenler, matematiksel işlemlerde önceden alınan bilgilerin yetersizliği ve bazı ünite konularına ilişkin zamanın dengeli düzeyde ayrılmamasının dersin öğrenilmesinde oldukça olumsuz etken olduğunu ,

Ders programındaki amaç ve davranışları kazandırabilmek için ders programının uygulanmasında ders süresinin ve ders araç gereçlerinin yeterli düzeyde olmaması en önemli etken olarak belirlenmiştir.

Eğitim ve öğretim ortamında kullanılan kaynak, araç-gereç ve materyallerin eksikliğinden kaynaklanan sorunlar değerlendirildiğinde şu sonuçlara ulaşılmıştır.

Öğretmenler; kaynak kitap dışında yardımcı ders kitapları kullanmalarının en önemli nedeni; farklı kitaplardan yararlanmanın öğrenmeyi destekleyici ve pekiştirici olmasından kaynaklandığını ve farklı kitaplardan yararlanarak bilgilerini karşılaştırma imkanı elde ettiklerini belirtmişlerdir.

Ayrıca Kalıp ve Tasarımları dersinde en çok kullanılan öğretim aracının yazı tahtası ile tepegöz olduğu, teknolojik gelişmelerin sonucunda ortaya çıkan yeniliklerin çok kullanılmadığı klasik öğretim yöntemlerinin tercih edildiği belirlenmiştir.

Meslek süreleri farklı olan öğretmenler ile kaynak kitap kullanılması nedenleri arasındaki Khi-kare analizinde “Başka kaynak kitap kullanmıyorum” dışında gruplar arasında anlamlı bir fark görülmemiştir.

Eğitim öğretim ortamının fiziki şartlarından kaynaklanan sorunlar değerlendirildiğinde şu sonuçlara ulaşılmıştır.

Eğitim-öğretim ortamının fiziki şartlarından kaynaklanan sorunların en önemlileri sınıf içerisinde bulunan masa ve sandalyelerin ergonomik (vücut yapısına uygunluk) açısından öğrenci düzeyine uygun olmamasından, sınıf içerisinde bulunan masa ve sandalyelerin öğrenci sayısı açısından yeterli düzeyde olmamasından, sınıf içindeki eşyaların (Dolap, masa, sıra vb) dersin işlenişine uygun şekilde yerleştirilmemesinden dolayı yeterli düzeyde çalışamama olarak belirlenmiştir.

Öğretmen ve öğrencilerin görüşleri doğrultusunda belirlenen sorunlara ilişkin çözüm önerileri değerlendirildiğinde şu sonuçlara ulaşılmıştır.

Öğretmenler, Kalıp ve Tasarımları öğretim programına, Türk insanının vücut yapısına uygun temel beden kalıplarının oluşturulması gerekliliğini ve konuya ilişkin işlem basamaklarının açık ve net olmasının dersin öğretilmesi açısından oldukça önemli bir faktör olacağı üzerinde durmuşlardır.

Öğrenciler ise öğretmenlerinin Kalıp ve Tasarımları dersinin anlatımında Bilgisayar teknolojisinden yararlanmaları ve öğretmenlerinin daha fazla materyal kullanmaları gerekliliğini belirtmişlerdir.

Öğretmen ve öğrencilerin Kalıp ve Tasarımları Programının işlenişine ilişkin görüş ve ifadelerinin önem sıralamalarından ilk 3 görüş sıralaması değerlendirildiğinde şu sonuçlara ulaşılmıştır.

Öğretmenler;

Kalıp ve Tasarımları dersinin iyi derecede öğrenilmesi, Tekstil Konfeksiyon alanı öğrencilerinin mesleki başarısı açısından çok önemlidir.

Kalıp ve tasarımları dersini öğretirken birden fazla öğretim yönteminin kullanılması öğrencinin başarısında etkili olacaktır.

Kalıp ve Tasarımları dersinde teknolojik yöntemlerin kullanılması dersin daha iyi öğrenilmesini sağlar.

Öğrenciler;

İşletmelere belirli aralıklarla geziler düzenlemek meslek bilgilerimizi kavramamızda etkili olur,

Kalıp ve Tasarımları dersini daha iyi anlayabilmemiz için alanımıza yönelik yenilileri takip etmemiz oldukça etkilidir,

Kalıp ve Tasarımları dersinde dersin içeriği doğrultusunda yaptığımız çalışmalarda dersin daha iyi anlaşılması için teorik bilgilerin verilmesi konuyu daha iyi anlamamızı sağlar.

5.2. Öneriler

Tekstil Konfeksiyon bölümü Hazır giyim sektörünün alt yapısını oluşturmakla birlikte, bu bölümün öğrencilerini bu sektörün vazgeçilmezleri haline getirmek için öncelikle nitelik kazandırmak gerekir ve bunun en önemli şartının eğitim olduğu düşünülmektedir.

Araştırma bulgularına dayalı olarak ve benzer araştırma yapmak isteyenler için aşağıda belirtilen öneriler getirilmiştir.

- Araştırma sonucundan elde edilen bulgulara göre; Tekstil Konfeksiyon bölümünde eğitim gören öğrencilerin bir çoğu, kız öğrencilerden oluşmaktadır. Bu bölüme daha çok erkek öğrencilerin alınması için uygun ortamlar hazırlanıp, bölümün cazip bir şekilde sunumu,
- Öğrencilerin kendi istekleriyle, fakat yeteneklerinden habersiz bu bölümü seçtikleri görülmektedir. Gerekli rehberlik ve danışmalık hizmetinin alınması, öğrencilerin izleyecekleri mesleki eğitim programlarını ve alanlarını yeterince tanıyıp, meslek seçimine gitmeleri,
- Öğrencilerin ilgi farklılıklarından dolayı kullanılan yöntem ve tekniklerin etkili uygulanmadığı araştırma sonucunda elde edilen bulgular sonucunda görülmektedir. Öğretmenlerin kullandıkları yöntem ve teknikler geliştirilip, öğrenme farklılıkları olan öğrencilerin öğrenmelerini kolaylaştırıcı öğretim

araçları temini sağlanıp, teknolojinin gelişimine uygun araçların kullanımının sağlanması,

- Öğretmenlerin kaynak kitap ve alanlarına yönelik yayınları takip ederek, yenilikleri izledikleri, ayrıca hizmetiçi eğitim kurslarına katılma oranının az olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin hizmetiçi eğitim kurslarına katılımları için okullara yazılar gönderilip, ihtiyaçlar doğrultusunda, hizmetiçi eğitim kursları hazırlanıp, öğretmenlerin katılımlarının sağlanması,
- Kalıp ve Tasarımları dersinde daha başarılı olmanın gereği olarak; fuar, defile, sergi, müze, hazır giyim işletmeleri vb. yerlere geziler düzenlenmeli şeklinde olduğu görülmektedir. Eğitim programlarının teknolojik çevreden olabildiğince yararlanılabilecek bir anlayışla oluşturulması,
- Öğretmenler Kalıp ve Tasarımları programını işlerken en çok karşılaştıkları güçlük öğrencilerin ilgisizliği ve becerilerinin yetersizliği olarak görülmektedir. Öğrencilerin mesleki yeterlilikleri etkin bir şekilde ölçülüp bölüme alınmaları,
- Ölçü alma ve ölçü hesaplama konusu Kalıp ve Tasarımları programında en önemli bulunan konu olarak görülmektedir. Matematik ders programında daha fazla zaman ayırmak için düzenlemeler yapılması,
- Kalıp ve Tasarımları ders programının uygulanmasında karşılaşılan en önemli sorun “ders süresinin konunun işlenişine uygun olmaması” şeklinde olduğu görülmektedir. Kalıp ve Tasarımları dersinin işlenişinde ders konularına göre zaman çok iyi ayarlanıp, programların ona göre düzenlenmesi,
- Kalıp ve Tasarımları dersinde en çok kullanılan öğretim aracının “Yazı tahtası” olduğu görülmektedir. Kalıp ve Tasarımları öğrencilerin teknolojik ortamı tanımları ve teknolojinin boyut ve olanaklarını kavrayarak teknolojiden yüksek derecede yararlanmaları ve özellikle bilgisayarın öğretim aracı olarak kullanılması,
- Eğitim-öğretim ortamının fiziki şartlarından kaynaklanan sorunların en önemlisi sınıf içerisinde bulunan masa ve sandalyelerin ergonomik (vücut yapısına uygunluk) açısından öğrenci düzeyine uygun olmamasından kaynaklandığı görülmektedir. Eğitim-öğretim ortamının fiziki açıdan düzenlenmesi, öğrencilerin vücut yapısına uygun masa ve sandalyeler temin edilmesi, sınıf ve atölyelerin öğrencilerin çalışmalarına uygun hale getirilmesi,

- Öğretmenlerin Kalıp ve Tasarımları programının öğretiminde karşılaştıkları güçlüklerin çözümü ile ilgili en çok önerdikleri konu, öğretim programına ve Türk insanının vücut yapısına uygun temel beden kalıplarından oluşan kalıplar hazırlanmalı işlem basamakları açık ve net olmalı şeklinde öneride bulundukları görülmektedir. Hazırlanan kalıplar ayrıca hazır giyim sanayi ile işbirliği yapılarak ve sanayiinin istediği nitelikleri taşıyacak şekilde hazırlanması önerilebilir.

Ayrıca;

- Mesleki eğitim programları geliştirilirken, mesleki eğitime talebin sürmesi adına eğitim kurumlarının bulunduğu yerel özelliklerin dikkate alınması,
- Tekstil Konfeksiyon bölümü öğrencilerine bölümün amaçları ve mezun olmaları halinde nitelikleri ölçüsünde iş olanaklarının artacağı benimsenmesi,
- Tekstil Konfeksiyon bölümünü tanıtıcı reklam ve afişler hazırlanması, hazır giyim sektörü ile işbirliği içinde olup öğrencilere iş olanağı sağlanması önerilebilir.

KAYNAKLAR

- AĞAOĞLU, Eshaman ve Başk. (2003). **Sınıf Yönetimi**. Ankara: Pegema Yayıncılık.
- AKHUN, İlhan ve Başk. (2000). **Kız Çocuklarının Mesleki Eğitime ve İstihdama Yönelimleri**. Ankara: Cem Web Ofset Basımevi.
- AKSÜT, Mehmet ve Başk. (2003). **Sınıf Yönetimi**. Ankara: Pegema Yayınları.
- ALKAN, Cevat, H. DOĞAN ve İ.SEZGİN. (1996). **Mesleki ve Teknik Eğitimin Esasları**. Ankara: Gazi Büro Kitabevi Yayınları.
- ARGA, Meryem. (2003). **Hazır Giyim Sektörüne Makineci Yetiştirmeye Yönelik Eğitim Programlarının Hazırlanmasına Temel Teşkil Edecek Meslek Standartlarının Belirlenmesi**, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)
- ARSEVEN, Ali, (1994). **Alan Araştırma Yöntemi**. Ankara
- BAŞAR, Hüseyin. (2000). **Ders Dönemi Öncesi Sınıf Hazırlıkları, Sınıf Yönetimi**. Ankara: Önder Basımevi.
- BAYRAKTAR, Fatma. (1986). **Kalıp Hazırlama Teknikleri Dersinde Ders Araçlarının Öğrenci Başarısına Etkisi**. Ankara: Gazi Üniversitesi (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- BAYRAKTAR, Fatma. (1995). **Giyim**. Ankara: Sim Matbaası.
- BİLEN, Mürüvvet. (1999). **Plandan Uygulamaya Öğretim**. Ankara: Arı Yayıncılık.
- BİLEN, Mürüvvet. (1996). **Plandan Uygulamaya Öğretim**. Ankara: Aydan Web Tesisleri.
- BÜYÜKKARAGÖZ, Savaş, C.ÇİVİ. (1997). **Genel Öğretim Metodları**. Ankara: Özel Eğitim Basın Yayın.
- ÇETİN, Şaban. (1999). **İdeal Öğretmen Üzerine Bir Araştırma. Mesleki Eğitim Dergisi.** (1), 19-21
- DOĞAN, Hıfzı, A. ULUSOY, F. HACIOĞLU. (1997). **Bilim ve Teknoloji Mesleki-Teknik Eğitim Üretim Sistemleri ve İşgücü İlişkileri İşgücü- İstihdam İlişkileri, Okul- Sanayi İlişkileri Okuldan İş Hayatına Geçiş**. Ankara.
- DEMİREL, Özcan. (1995). **Genel Öğretim Yöntemleri**. Ankara: Usem Yayınları
- DEMİREL, Özcan. (2000). **Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme**. Ankara: Pegem Yayıncılık.

- DPT. (2001). **Tekstil ve Giyim Sanayi, Özel İhtisas Komisyonu Raporu**. Ankara: DPT Yayınları.
- ERDEN, Münire. (1998). **Öğretmenlik Mesleğine Giriş**. İstanbul: Alkım Yayınları.
- F.KRASK, Marie. (1995). Amerika'da Mesleki Teknik Eğitimin Gelişimi. (Çeviren Tayip DUMAN), **Milli Eğitim Dergisi**, (128), 54-57.
- FEV (1997). **Türkiye'de Mesleki ve Teknik Eğitim**. Friedrich Ebert Vakfı. İstanbul.
- FİDAN, Nurettin, M.ERDEN. (...). **Eğitime Giriş**. Ankara: Alkım Yayınevi.
- GÖK, Fatma, R. AKÇABOL. (1998). **Öğretmen Profili Eğitim Raporu**.
- GÖKYER, Nüket. (1996). **Hazır Giyim Sektöründeki İnsangücünün Eğitim İhtiyacı Üzerine Bir Araştırma**. Ankara: Gazi Üniversitesi.Sosyal Bilimler Enstitüsü. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- HACIOĞLU, Fatma. (1987). **Giyim Öğretim Faaliyetlerini Değerlendirme Modeli Geliştirme**. Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Giyim Endüstrisi ve Giyim Eğitimi Bölümü. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)
- HAZAR, Atila. (1990). **Ahilik Sisteminde Temel İşletmecilik Kuralları ve Günümüz Türk İşletmeciliğine Kazandırılması İle İlgili Bir Model Yaklaşımı**. Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- İNCEOĞLU, Yurdağül. (2000). **Giyside Temel Kalıp Çizimleri**. İstanbul: Güven Yayıncılık
- İVETA. (1998). **Mesleki ve Teknik Eğitimde Uluslararası Kalite Konuları**, Ankara Üniversitesi İVETA Konferansı. Ankara.
- KAYA, Y. Kemal. (1993). **İnsan Yetiştirme Düzenimize Yeni Bir Bakış**. Ankara.
- KARAHİSAR, Niyazi. (2000). **Araştırmalarda Rapor Hazırlama**. Ankara
- KARAHİSAR, Niyazi. (2000). **Bilimsel Araştırma Yöntemi**. Ankara
- KAZU, İ. Yaşar, C.DEMİRLİ. (2002). Mesleki ve Teknik Orta Öğretim Kurumlarındaki Gelişmeler. **Milli Eğitim Dergisi**, (155-156), 5-20.
- KEMER, İsmet. (1999). **Uygulamalı Genel Öğretim Yöntemleri**. İstanbul: Birsan Basın Yayın.
- KESKİNKILIÇ, Erol. (2001). **Toplam Kalite Yönetimi ve Emniyet Genel Müdürlüğü'nde Uygulanabilirliği**. Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- KIZ TEKNİK ÖĞRETİM MÜDÜRLÜĞÜ (1993). 70 Yılda Alınan Yol. **Milli Eğitim Dergisi**, (125), (14-16).

- KOÇ, Fatma. (1999). Mesleki Eğitimde Okul Sanayi İşbirliği. **Milli Eğitim Dergisi**, (141) 64-66.
- KOÇ, Gürcü. (2001). Öğrenme Faaliyetlerini Planlarken Öğrenciyi Merkeze Alma Konusunda Karşılaşılan Güçlükler. **Milli Eğitim Dergisi**, 2(1), 17-30.
- KURT, İbrahim. (1999). **Ankara'daki Endüstri Meslek Liselerinde Eğitim Araç ve Malzemelerinin Kullanımı Hakkında Araştırma**. Ankara: Gazi Üniversitesi. Fen Bilimleri Enstitüsü.
- KÜÇÜKAHMET, Leyla ve Başk. (2000). **Sınıf Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar**. Ankara: Nobel Yayınları.
- KÜÇÜKAHMET, Leyla. (1992). **Öğretim İlke ve Yöntemleri**. Ankara: Gazi Üniversitesi Basın-Yayın.
- MEB. (1990a). **Çıraklık ve Mesleki- Teknik Eğitim Konseyi, Mesleki ve Teknik Eğitim Sorunlar/Çözümler**. Ankara: Mesleki ve Teknik Açıköğretim Okulu Matbaası.
- MEB. (1990b). **Çıraklık ve Mesleki- Teknik Eğitim Konseyi, Çıraklık ve Mesleki-Teknik Eğitim**. Ankara: Mesleki ve Teknik Açıköğretim Okulu Matbaası.
- MEB. (1990c). **Çıraklık ve Mesleki- Teknik Eğitim Konseyi Görüşmeleri ve Kararları**. Ankara: Mesleki ve Teknik Açıköğretim Okulu Matbaası.
- MEB. (1990d). **Mesleki ve Teknik Eğitim Araştırma ve Geliştirme Merkezi, Örgün ve Yaygın Mesleki Teknik Öğretim Kurumları**. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- MEB. (1993). **Kız Teknik Öğretiminde Gelişmeler**. Ankara: Milli eğitim Basımevi.
- MEB. (1994). **Kız Meslek Lisesi Giyim Bölümü Eğitim-Öğretim Programı**. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- MEB. (1998). **16. Milli Eğitim Şurası Hazırlık Dokümanı, Mesleki ve Teknik Eğitimi**. Ankara: Milli eğitim Basımevi.
- MEB. (2000). **Metge Projesi Çerçeve Öğretim Programları**. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- MEB. (2001). **Tekstil Konfeksiyon Alanı Derslerinin Çerçeve Öğretim Programı**. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- MEB. (2002). **Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü Personelinin Görevi Yetki ve Sorumluluklarını Belirleyen Esaslar**. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- MEKSA (1997). **2000'li Yılların Eşiğinde Mesleki Eğitim ve Türkiye İçin Yeni Açılımlar, Uluslararası Sempozyum**. Ankara: Eroğlu Basım Sanayi.
- MESS (1999). **Milenyumun Eşiğinde Mesleki Eğitim ve Öğretim**. İstanbul: Rota Yayınları.

- MURATOĞLU, Yurdağül, N. KILINÇ. (2003). **Türkiye’de Moda Konfeksiyon Eğitimi Veren Yüksekokulların Programlarının Sanayinin Nitelikli İşgücü İhtiyacını Karşılama Düzeyi.** İveda Bölgesel Konferansı. Ankara.
- NAZLI, Eda. (1990). **Kız Meslek Lisesi Giyim Bölümü İkinci Sınıf Öğretim Programının İşletmelerde Meslek Eğitimi Açısından Değerlendirilmesi.** Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- ORHANER, Emine, A. TUNÇ. (2001). **Ticaret ve Turizm Eğitiminde Özel Öğretim Yöntemleri.** Ankara: Başak Ofset.
- ÖZDEN, Yüksel. (1998). **Öğretim Yöntem ve Teknikleri, Öğrenme ve Öğretme.** Ankara: Önder Matbaacılık.
- ÖZDİL, İlhan. (1990). Teknoloji-Yoğun Bir Çağda Mesleki Teknik Eğitimin Yönetimi ve Profesyonel Kadro. **Milli Eğitim Vakfı Dergisi**, (20), 15-18.
- SENEMOĞLU, Nuray (1998). **Öğretim Sürecinde Kullanılabilecek Öğrenme ilkeleri, Gelişim Öğrenme ve Öğretim.** Burdur: Özsen Basımevi.
- SEZER, Handan, (1986). **Hazır Giyim Sanayinde Nitelikli İnsangücü İhtiyacı.** Ankara. Ankara Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yük Lisans Tezi).
- SEZER, Handan, Z. ÖZTÜRK ve E. ARAS. (2000). **Kalıp Hazırlama Teknikleri Ders Notları.** Ankara: Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi.
- SEZGİN, ilhan. (2000). **Mesleki ve Teknik Eğitimde Program Geliştirme.** Ankara.
- TAYMAZ, Haydar. (1997). **Hizmetiçi Eğitim.** Ankara: Personel Eğitim Merkezi Yayınları.
- TAMEM. (1996). **2000 Yılında Mesleki Eğitimin Sempozyumu Türk Alman Mesleki Eğitim Merkezi.** İstanbul.
- TEKİN, Mehmet ve Başk. (1998). Milli Eğitim Şurası Hazırlık Dökümanı. **Mesleki ve Teknik Eğitim.** Ankara: Mesleki ve Teknik Açıköğretim Okulu Matbaası.
- TERZİ, A.Rıza. (2002). Sınıf Yönetimi açısından Etkili Öğretmen Davranışları. **Milli Eğitim Dergisi**. (155-156), 162-169.
- TİSK (1997). **Türkiye’de ve Dünya’da Mesleki Eğitim, Türk Özel Sektörünün Karşılaştığı Sorunlar ve Çözüm Önerileri.** Ankara: TİSK İnceleme Yayınları.
- TİSK. (1991). **Türkiye’de Mesleki Eğitim.** Ankara.
- TUTKUN, Ömer F. ve Başk. (2003). **Sınıf Yönetimi.** Ankara: Pegem Yayıncılık
- TÜRK EĞİTİM SEN. (2001). **21’inci Yüzyılda Türk Milli Eğitimi.** Ankara: TÜRK EĞİTİM SEN Yayınları.

- ULUDAĞ, Zekerriya, H. ODACI. (2002). Eğitim- Öğretim Faaliyetlerinde Fiziksel Mekan. **Milli Eğitim Dergisi** (153-154), 18-35.
- ULUKAN, Emine. (1998). **Türkiye’de Uygulanan Meslek Eğitimi Modellerinin Karşılaştırmalı Değerlendirilmesi, Türkiye Esnaf – Sanatkar ve Küçük Sanayi Araştırma Enstitüsü**. Ankara: Friedrich Navmann Vakfı Yayınları.
- ULUSOY, Ayten. (1999). Kız Teknik Öğretim Kurumlarında Görev Yapan Atölye ve Meslek Dergi Öğretmenlerinin Mesleki Davranışlarına İlişkin Yeterlilikleri İle İlgili Görüşleri. **Mesleki Eğitim Dergisi**. 1(2), 1-8.
- VAROL, Ramazan. (2002). **Anne-Baba ve Eğitimciler Olarak Çocuklarımıza Neyi, Ne Zaman ve Nasıl Öğretelim**. İstanbul: Bilge Yayıncılık.
- YETİM, Fatma. (1994). **Ankara Kız Meslek Liselerinde El ve Maksine Nakışı Öğretmenlerinin Sınıf İçi Etkinliklerini Gerçekleştirme Dereceleri**. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- YILDIRIM, Osman. (1997). **Endüstri Meslek Liselerindeki Atölye ve Meslek Dersleri Öğretmenlerinin Değerlendirilmesi**. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

EKLER

- **Anket Formu**
- **Öğretmen ve öğrenci sayıları**

EK-1
ÖĞRENCİ ANKET FORMU

Değerli Öğrenciler;

Bu anket Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Giyim Endüstrisi ve Giyim Sanatı Anabilim Dalında yapılan bir yüksek lisans tezi ile ilgilidir.

Ankete vermiş olduğunuz cevaplar araştırma haricinde kullanılmayacaktır.

Anket üç bölümden oluşmaktadır.

Dikkatle ve samimi cevaplar vereceğinizden dolayı şimdiden teşekkür ederim.

Selma ŞİŞMAN

ANKET
BİRİNCİ BÖLÜMÜ

KİŞİSEL BİLGİLER

1. Devam ettiğiniz okulun adı?

.....

2. Şu anda okuduğunuz sınıfı işaretleyiniz?

() A:II

() B:III

3. Cinsiyetiniz?

() A: Erkek

() B: Kız

4. Bu bölümü seçmenizde aşağıdakilerden hangisi etkili olmuştur?

() A: Kendi isteğim;

() B: Ailemin isteği;

() C: Arkadaşımdan etkilendim;

() D: Öğretmenlerim önerdi;

() E: Sınavı kazanarak geldim;

() F: Diğer (Belirtinizi);

İKİNCİ BÖLÜM

SORU -1 : Kalıp ve Tasarımları dersinin en fazla hangi konularını anlamada güçlük çekiyorsunuz?

- ☐ a: Tüm konuları anlıyorum;
- ☐ b: İnsan vücut yapısını tanıma;
- ☐ c: Ölçü alma ve ölçü hesaplama;
- ☐ d: Temel beden kalıbı çizimi;
- ☐ e: Temel kol ve kol çizimleri;
- ☐ f: Temel pantolon çizimi;
- ☐ g: Temel etek çizimi;
- ☐ h: Yaka çizimleri;
- ☐ i: Pens uygulama ve pens dağılımları;
- ☐ j: Model uygulamalar;
- ☐ k: Serileştirme;

SORU -2 : Kalıp ve Tasarımları dersini anlamada en çok güçlük çekilen konuların nedenleri sizce nedir?

- ☐ a: Yeterli kaynak, araç – gereç ve materyalin olmaması;
- ☐ b: Matematiksel işlemlerde önceden aldığımız bilgilerin yetersizliği;
- ☐ c: Bazı ünite konularının anlaşılır şekilde olmaması ve aktarılamaması;
- ☐ d: Derse karşı ilgimin olmaması;
- ☐ e: Derse karşı el becerimin olmaması;
- ☐ f: Bazı ünitelerin konularına ilişkin zamanın dengeli düzeyde ayrılamaması;
- ☐ g: Diğer (Belirtiniz);

SORU-3 : Kalıp ve Tasarımları dersinde daha başarılı olabilmeniz için sizce neler yapılmalıdır?

- ☐ a: Gerekli kaynak, araç- gereç ve materyal temin edilmelidir;
- ☐ b: Matematik ders saatlerine daha fazla zaman ayrılmalıdır;
- ☐ c: Öğretmenimiz dersi daha iyi anlayabilmemiz için farklı bir yöntem seçmelidir;

() d: Kalıp ve Tasarımları dersini sevmemiz için farklı ortamlar hazırlanmalı, (sergi, fuar, defile, müze, hazır giyim işletmelerine v.b.) geziler düzenlenmelidir;

() e: Sınıflardaki fiziki şartların (sıra, masa, sandalye, dolap, v.b. materyallerin) düzeni yeniden düzenlenmelidir;

SORU- 4 : Öğretmeniniz Kalıp ve Tasarımları dersini anlatırken hangi öğretim araçlarını kullanıyor?

() a: Tepegöz;

() b: Slayt makinesi;

() c: Bilgisayar;

() d: Öğretim levhası;

() e: Yazı tahtası;

SORU -5 : Kalıp ve Tasarımları dersinde öğretmeniniz nasıl bir yöntem kullanıyor?

() a: Konu ile ilgili kalıbı tahtaya çizdikten sonra uygulatıyor;

() b: Konu ile ilgili fotokopileri dağıttıktan sonra, sözel olarak anlatıyor;

() c: Konu ile ilgili kalıp bilgilerini tepegözle sözel olarak anlatarak uygulatıyor;

() d: Konu ile ilgili kalıp bilgilerini ölçekli çalıştırıyor, daha sonra birebir ölçekli kalıplara aktarmamızı sağlıyor;

() e: Kalıpların fotokopilerini bize dağıtıyor, bizimde fotokopilere bakarak defterimize aktarmamızı sağlıyor;

() f: Konu ile ilgili bilgileri tahtaya aktarıyor, bizde birlikte çiziyoruz;

SORU-6 : Kalıp ve Tasarımları dersini öğretmeniniz anlatırken anlamadığınızı belirttiğiniz durumlarda öğretmeninizin tepkisi ne oluyor?

() a: Farklı bir öğretim yöntemi seçerek tekrar anlatıyor;

() b: Aynı yöntemle tekrar anlatıyor;

() c: Konunun anlatımı için yeterli süre olmadığından tekrar anlatamıyor;

() d: Kendiniz araştırıp öğrenin şeklinde yanıt veriyor;

() e: Soru sormamızı istemiyor;

() f: Diğer (Belirtiniz)

SORU-7 : Kalıp ve Tasarımları dersinde eğitim- öğretim ortamının fiziki şartlarından kaynaklanan sorunlar nelerdir?

() a: Sınıfın çok büyük olmasından dolayı tahtayı görmede zorlanıyorum;

- () b: Sıraların yerleşim düzensizliğinden dolayı rahat hareket etmede zorlanıyorum;
- () c: Sınıf içerisinde bulunan masa ve sandalyelerin öğrenci sayısı açısından yeterli düzeyde olmamasından dolayı rahat çalışmıyorum;
- () d: Sınıf içindeki eşyaların (dolap , masa, sıra v.b.) dersin işlenişini uygun şekilde yerleştirilmediğinden yeterli düzeyde çalışmıyorum;
- () e: Sınıf ortamının ısı probleminden dolayı (sıcak veya soğuk) rahat çalışmıyorum;
- () f: Sınıf içerisinde bulunan masa ve sandalyelerin ergonomik (vücut) yapısına uygunluk) açısından öğrenci düzeyine uygun olmadığından rahat çalışmıyorum;
- () g: Diğer (Belirtiniz);

SORU-8 : Öğretmeninizin Kalıp ve Tasarımları dersini anlatırken nasıl bir yöntem uygulanmasını tercih edersiniz?

.....

.....

.....

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

AÇIKLAMA

Okulda uygulanan öğretim yöntemleriyle ilgili aşağıdaki ifadeleri (görüşleri) lütfen dikkatle okuyunuz. Bu ifadelerde yer alan görüşlere katılıp katılmadığınızı çizgi hizasındaki parantezlerin birinin içerisine çarpı (X) işareti koyarak belirtiniz.

RAKAMLARIN ANLAMLARI

- I : Kesinlikle katılmıyorum
II : Katılmıyorum
III : Kısmen katılıyorum
IV : Katılıyorum
V : Kesinlikle katılıyorum

İFADELER / GÖRÜŞLER	KATILMA (KABULETME) DERECEŚİ				
	I	II	III	IV	V
SORU-1: Öğretmenimiz Kalıp ve Tasarımları dersine her zaman hazırlıklı gelir	()	()	()	()	()
SORU-2: Kalıp ve Tasarımları dersini daha iyi anlayabilmemiz için alanımıza yönelik yenilikleri takip etmemiz dersi daha iyi anlamamızda etkili olur.	()	()	()	()	()
SORU-3: Kalıp ve Tasarımları dersinde dersin içeriği doğrultusunda yaptığımız çalışmalarda dersin daha iyi anlaşılması için sözel bilgilerin verilmesi konuyu daha iyi anlamamızı sağlar.	()	()	()	()	()
SORU-4: Kalıp ve Tasarımları dersi ders süreleri, konuların anlaşılmasında yeterli düzeydedir.	()	()	()	()	()
SORU-5: İşletmelere belirli aralıklarla geziler düzenlemek meslek bilgilerini kavramamızda etkili olur.	()	()	()	()	()
SORU-6: Okulum mesleğimde ihtiyaç duyacağım bilgi, becerileri yeteri derecede öğretir.	()	()	()	()	()
SORU-7: Kalıp ve Tasarımları dersinin içerikleri doğrultusunda anlaşılır bir şekilde işlenmesi için gerekli kaynak araç-gereç ve materyale daima ulaşılabilir.	()	()	()	()	()
SORU-8: Öğretmenimiz dersin içeriğine ve konusuna uygun kaynak, araç-gereç ve materyalleri önceden hazırlanır.	()	()	()	()	()
SORU-9: Derslerde kullanılan öğretim materyalleri (ders kitapları, iş yaprakları, yardımcı ders kitapları v.b.) mesleki becerileri kazandırmak için yeterlidir.	()	()	()	()	()
SORU-10: Kalıp ve Tasarımları ders öğretmenleri öğretim konularını çok iyi açıklar.	()	()	()	()	()
SORU-11: Kalıp ve Tasarımları dersi öğretmenlerimiz dersi anlatırken farklı yöntemler kullanarak derse ilğimizi artırır.	()	()	()	()	()
SORU-12: Kalıp ve Tasarımları dersi öğretmenlerimiz dersin konusuna ve içeriğine uygun öğretim yöntemi seçerek öğrencinin dersi daha iyi anlaması için çaba harcar.	()	()	()	()	()
SORU-13: Öğrendiğim değişik becerileri uygulayıp uygulamadığım düzenli şekilde ölçülür ve sonuçları objektif bir şekilde değerlendirilir.	()	()	()	()	()
SORU-14: Kalıp ve Tasarımları dersi öğretmenimiz dersi anlatırken kullanmış olduğu yöntem ve teknikler dersi anlamamızda yeterli olur.	()	()	()	()	()
SORU-15: Kalıp ve Tasarımları dersi öğretmenimiz yeni teknolojik gelişmeleri takip edip bizi bilgilendirir	()	()	()	()	()

ÖĞRETMEN ANKET FORMU

Değerli Öğretmenler;

Bu anket Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Giyim Endüstrisi ve Giyim Sanatı Anabilim Dalında yapılan bir yüksek lisans tezi ile ilgilidir.

Ankete vermiş olduğunuz cevaplar araştırma haricinde kullanılmayacaktır.

Anket üç bölümden oluşmaktadır.

Dikkatle ve samimi cevaplar vereceğinizden dolayı şimdiden teşekkür ederim.

Selma ŞİŞMAN

ANKET BİRİNCİ BÖLÜM

KİŞİSEL BİLGİLER

1. Hangi okulda görev yapıyorsunuz?

.....

2. Öğretmen olarak meslek süreniz?

() A: 1-4 yıl;

() B: 5-9 yıl;

() C: 10-14 yıl;

() D: 15-20 yıl;

() E: 21 ve daha fazla;

3. Eğitim durumunuz?

() A: Yüksekokul;

() B: Üniversite;

() C: Yüksek lisans;

() D: Doktora;

İKİNCİ BÖLÜM

SORU-1 : Kalıp ve Tasarımları dersine girmeden önce hazırlık yapıyor musunuz?

- () a: Evet () b: Hayır

SORU-2 : Kalıp ve Tasarımları programının uygulanmasında karşılaştığınız sorunların en önemlileri nelerdir?

- () a: Ünite ve günlük planların, yıllık plan doğrultusunda hazırlanması;
() b: Ünite ve günlük planları işlerken, yıllık plan doğrultusunda uygulanamaması;
() c: Okuldaki eğitim-öğretim ortamının dersin işlenişini uygun olmaması;
() d: Ders süresinin konunun işlenişine yeterli olmaması;
() e: Ünite konularının dersin öğretilmesinde uygun sırada hazırlanamaması;
() f: Ders programlarında yer alan konuları en etkili şekilde anlatabilmek için gerekli araç-gereç ve materyalin okulda bulunmaması;
() g: Dersin içeriğine uygun yardımcı ders kitaplarının yeterli düzeyde olmaması;
() h: Öğrenci sayısının fazla olması;
() ı: Kalıp ve Tasarımları dersine öğrencinin ilgisinin yetersizliği;
() j: Diğer (Belirtiniz);

SORU-3 : Kalıp ve Tasarımları programının amaç ve davranışlarını gerçekleştirirken karşılaştığınız en önemli sorunlar aşağıdakilerden hangisidir?

- () a: Ders programındaki amaç ve davranışları gerçekleştirmek için eğitim-öğretim ortamının uygun olmaması;
() b: Ders programındaki amaç ve davranışların dersin amacına uygun hazırlanmamış olması veya eksik bulunması;
() c: Ders programındaki amaç ve davranışları kazandırabilmek için Kalıp ve Tasarımları ders saatlerinin yeterli olmaması;
() d: Kalıp ve Tasarımları ünite konularının uygun sırada hazırlanamaması;
() e: Ders programındaki davranışların amaçlarını gerçekleştirebilmek için yeterli kaynakların bulunmaması
() f: Ders programındaki davranışların amaçlarını gerçekleştirebilmek için okullarda bulunan araç- gereç ve materyallerin eksik olması;
() g: Ders programındaki amaç ve davranışları gerçekleştirmek için öğretim yöntemlerinin etkin olarak kullanılamaması;

() h: Diğer (Belirtiniz)

SORU-4 : Kalıp ve Tasarımları dersinde eğitim- öğretim ortamının fiziki şartlarından kaynaklanan en önemli sorunlar nelerdir?

- () a: Sınıfların çok büyük olmasından dolayı öğrencilerin tahtayı görmede zorlanmaları;
- () b: Sıraların yerleşim düzensizliğinden dolayı öğrencilerin rahat etmekte zorlanmaları;
- () c: Sınıf içerisinde bulunan masa ve sandalyelerin öğrenci sayısı açısından yeterli düzeyde olmamasından dolayı öğrencinin yeterli düzeyde çalışamaması;
- () d: Sınıf içindeki eşyaların (dolap, masa, sıra,v.b.) dersin işlenişine uygun şekilde yetiştirilemediğinden öğrencinin yeterli düzeyde çalışamaması;
- () e: Sınıf ortamının ısı probleminden dolayı (sıcak veya soğuk) öğrencinin rahat çalışamaması;
- () f: Sınıf içersinde bulunan masa ve sandalyelerin ergonomik (vücut yapısına uygun) açıdan öğrenci düzeyine uygun olmamasından dolayı öğrencinin rahat çalışamaması;
- () g: Diğer (Belirtiniz);.....

SORU-5 : Kalıp ve Tasarımları dersini işlerken karşılaştığınız güçlükler nelerdir?

- () a: Kaynak araç- gereç yetersizliği;
- () b: Öğrencilerin becerilerinin yetersizliği;
- () c: Öğrencilerin ilgisizliği;
- () d: Öğretim ortamındaki fiziki koşulların yetersizliği;
- () e: Öğretim programlarına uyma zorunluluğu;
- () f: Dersin öğretiminde sürenin yetersizliği;
- () g: Ünite konularının uygun sırada olmaması;
- () h: Diğer (Belirtiniz);.....

SORU-6 : Öğrencilerin Kalıp ve Tasarımları programında anlamada en çok güçlük çektikleri konuların nedenleri sizce nedir?

- () a: Yeterli araç- gereç ve materyallerin olmaması;
- () b: Matematiksel işlemlerde önceden aldıkları bilgilerin yetersizliği;
- () c: Bazı ünite konularının anlaşılır şekilde olmaması ve aktarılmasında zorlukların yaşanması;

- ☐ d: Derse karşı öğrencilerin ilgisinin olmaması;
- ☐ e: Çizim yaparken öğrencilerin el becerilerinin yeterli düzeyde olmaması;
- ☐ f Bazı ünitelerin konularına ilişkin zamanın dengeli düzeyde hazırlanamaması;
- ☐ g: Diğer (Belirtiniz);

SORU-7 : Kalıp ve Tasarımları ders programlarının önerdiği ders kitaplar dışında kaynak ders kitapları kullanmanızın en önemli nedeni nedir?

- ☐ a: Başka kaynak kitap kullanmıyorum;
- ☐ b: Ders programındaki kaynak kitapların içeriği çok yetersiz olduğundan;
- ☐ c: Farklı kitaplardan yararlanarak bilgileri karşılaştırma imkanı bulduğumdan;
- ☐ d: Farklı kitaplardan yararlanmanın öğrenmeyi destekleyici ve pekiştirici olmasından;
- ☐ e: Diğer (Belirtiniz);.....

SORU-8 : Alanınıza yönelik yenilikleri ne şekilde takip edip uygulayabiliyorsunuz? (en çok 3 seçeneği işaretleyiniz)

- ☐ a: Düzenli olarak hizmetiçi eğitim kurslarına katılıyorum;
- ☐ b: Kaynak kitap ve anlamına yönelik yayınları takip ediyorum;
- ☐ c: Arkadaşlarımla tartışıyorum;
- ☐ d: Bilgilerin yeterli geliyor;
- ☐ e: Alanımla ilgili sektör incelemeleri yapıyorum;
- ☐ f: Alanımla ilgili sergi, fuar, panel v.b. etkinliklere aktif olarak Katılıyorum;
- ☐ g: Diğer (Belirtiniz);.....

SORU-9 : Kalıp ve Tasarımları dersinde aşağıdaki öğretim yöntemlerinden hangilerini kullanıyorsunuz?

- ☐ a: Anlatım yöntemi;
- ☐ b: Soru- cevap;
- ☐ c: Demostrasyon (Gösterip –yaptırma);
- ☐ d: Grupla çalışma;
- ☐ e: Tartışma;
- ☐ f: Problem çözme;

() g: Örnek- olay;

SORU-10: Sizce Kalıp ve Tasarımları programının verimliliğinde en etkili yöntemler hangileridir?

() a: Anlatım yöntemi;

() b: Soru- cevap;

() c: Demostrasyon (Gösterip –yaptırma);

() d: Grupla çalışma;

() e: Tartışma;

() f: Problem çözme;

() g: Örnek- olay;

SORU-11: Kalıp ve Tasarımları programının aşağıdaki öğretim araçlardan hangilerini kullanıyorsunuz?

() a: Tepegöz;

() b: Slayt Makinesi;

() c: Bilgisayar;

() d: Öğretim levhası;

() e: Yazı tahtası;

() f: Diğer (Belirtiniz).....

SORU-12: Kalıp ve Tasarımları programının aşağıdaki seçeneklerden sizce hangisi en çok öğrenilmesi gereken konulardır?

() a: Model araştırma;

() b: Ölçü alma ve Ölçü hesaplama;

() c: Tekniğe uygun temel çizim yapma;

() d: Model uygulama;

() e: Şablonlama;

() f: Serileme;

() g: Pastal planı hazırlama;

() h: Hepsi;

() j: Diğer (Belirtiniz);.....

SORU-13: Kalıp ve Tasarımları prgramında kullandığınız yöntem ve teknikleri uygularken aşağıdaki sorunlardan en çok hangisi ile karşılaşmaktasınız?

() a: Kalıp ve Tasarımları dersi ile ilgili araç- gereç ve materyallerin eksik olması;

- () b: Kalıp ve Tasarımları dersinin, öğretim programının yeterli düzeyde olmaması;
- () c: Öğrencilerin derse karşı ilgi farklılıklarından dolayı seçilen yöntem ve tekniklerin etkili olarak uygulanamaması;
- () d: Kalıp ve Tasarımları dersi ünite konularının uygun sırada olmaması;
- () e: Dersin öğretiminde zamanın yetersiz olması;
- () f: Diğer (Belirtiniz);

SORU-14: Kalıp ve Tasarımları programında öğrencilerin en çok güçlük çektikleri konular nelerdir?

- () a: Tüm konuları anlıyorlar;
- () b: İnsan vücut yapısını tanıma;
- () c: Ölçü alma ve ölçü hesaplama;
- () d: Temel beden kalıbı çizimi;
- () e: Temel kol ve kol çizimleri;
- () f: Temel pantolon çizimi;
- () g: Temel etek çizimi;
- () h: Yaka çizimleri;
- () ı: Pens uygulama ve pens dağılımları;
- () j: Model uygulamalar;
- () k: Serileştirme;

SORU-15: Kalıp ve Tasarımları programında en çok kullandığınız ölçme ve değerlendirme araçlarını belirtiniz?

- () a: Yazılı sınavlar;
- () b: Sözlü sınavlar;
- () c: Uygulamalı sorular;
- () d: Tamamlamalı testler;
- () e: Çoktan seçmeli testler;
- () f: Eşleştirmeli testler;

SORU-16 : Kalıp ve Tasarımları Programında karşılaştığınız güçlüklerin çözümü ile ilgili önerilerinizi varsa belirtiniz?

.....

.....

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

AÇIKLAMA

Okulda uygulanan öğretim yöntemleriyle ilgili aşağıdaki ifadeleri (görüşleri) lütfen dikkatle okuyunuz. Bu ifadelerde yer alan görüşlere katılıp katılmadığınızı çizgi hizasındaki parantezlerin birinin içerisine çarpı (X) işareti koyarak belirtiniz.

RAKAMLARIN ANLAMLARI

I: Kesinlikle katılmıyorum

II: Katılmıyorum

III: Kısmen katılıyorum

IV: Katılıyorum

V: Kesinlikle katılıyorum

İFADELER / GÖRÜŞLER	KATILMA (KABULETME) DERECEŚİ				
	I	II	III	IV	V
SORU-1: Kalıp ve Tasarımları dersi, Tekstil ve Konfeksiyon alanı öğrencilerinin mesleki başarısı açısından çok önemlidir.	()	()	()	()	()
SORU-2: Öğrenciler Kalıp ve Tasarımları dersine seerek katılırlar.	()	()	()	()	()
SORU-3: Kalıp ve Tasarımları dersinin öğretim programlarının içerikleri derslerin öğrenilmesi için yeterlidir.	()	()	()	()	()
SORU-4: Kalıp ve Tasarımları dersi ders süreleri, konuların anlaşılmasında yeterli düzeydedir.	()	()	()	()	()
SORU-5: İşletmelere belirli aralıklarla geziler düzenlemek meslek bilgilerini kavramamızda etkili olur.	()	()	()	()	()
SORU-6: Öğrenci sayısı dersin daha iyi öğretilmesinde etkilidir.	()	()	()	()	()
SORU-7: Kalıp ve Tasarımları dersinde öğrenci başarısına öğretmenin performansı etkili olur.	()	()	()	()	()
SORU-8: Eğitim ortamının dersin niteliğine uygun olarak hazırlanması dersin öğretilmesinde etkili olur.	()	()	()	()	()
SORU-9: Okullardaki meslek dersi öğretmenleri bilgi becerilerdeki güncel değişiklikleri takip etmekte ve öğrencilerine yansıtmaktadır.	()	()	()	()	()
SORU-10: Kalıp ve Tasarımları dersinde kullanılabilecek araç- gereç ve materyallere okulda daima ulaşılabilir.	()	()	()	()	()
SORU-11: Okullardaki atölyelerin öğrencilerin branşlarına yönelik tüm bilgi ve becerileri kavrayabilecek araç- gereç ve malzemeler bulunmaktadır.	()	()	()	()	()
SORU-12: Okullardaki atölyelerde fiziki şartlarının uygunsuzluğu dersin öğretiminde etkili olur.	()	()	()	()	()
SORU-13: Kalıp ve Tasarımları dersinin öğretiminde yardımcı kaynaklar yeterli düzeydedir..	()	()	()	()	()
SORU-14: Öğretim programlarının önerdiği kitapların dışında kaynak kitap kullanmak dersin daha iyi öğretilmesinde etkili olur.	()	()	()	()	()
SORU-15: Öğrencilerin alanlarına yönelik araştırma yapımları ve güncel yenilikleri takip etmeleri Kalıp ve Tasarımları Dersindeki başarılarında etkili olur.	()	()	()	()	()
SORU-16: Kalıp ve Tasarımlar dersinin öğretilmesinde uygun öğretim yönteminin seçilmesi öğrenci başarısında etkili olur.	()	()	()	()	()
SORU-17: Kalıp ve Tasarımları dersi öğretilirken birden fazla öğretim yöntemi kullanmak öğrencinin başarısında etkili olur.	()	()	()	()	()
SORU-18: Kalıp ve Tasarımları dersinin öğrenciler tarafından algılanamadığı durumlarda farklı yöntemlerin kullanılması öğrencinin başarısında etkili olur.	()	()	()	()	()
SORU-19: Kalıp ve Tasarımları dersinde teknolojik yöntemlerin kullanılması dersin daha iyi öğrenilmesini sağlar.	()	()	()	()	()
SORU-20: Öğretim yöntemlerinin belirlenmesinde öğrenci görüşlerini almak dersin öğretilmesinde etkili olur.	()	()	()	()	()

ANKARA İLİ OKULLARI	Öğretmen Sayıları	Bilgisayar	Büro Yönl.Sekreterlik	ÇOCUK GELİŞİMİ	Elektronik	EL SANATLARI	EV YÖN-BESLEENME/Besin Tekn.	GİYİM/Hazır Giyim/Moda Tas.	Tek. Boya-Baskı-Desen	Kuaförlük/Cilt Bakımı Güz.	Matbaa	NAKİŞ	RESİM/GRAFİK	Seramik/Cam İş.Cini Des.	Seyahat Acentacılığı	UYGULAMA SINIFI	Trikotaj	Mühasebe	Diğer Alan Öğretmenleri	TOPLAM
Zübeyde Hanım TL, AKML, ML	Ö.S.	4		24		4	12	27		3		6	11							91
Atatürk TL, AKML, ML, Terz, ML	Ö.S.	3		8	4	9	15	11		1	2	5	7		2	6				73
Yıldırım Beyazıt AML, KML	Ö.S.	3		8		5	4	8		1		5	4			3	1		3	45
Yenimahalle AML, ML	Ö.S.	1	1	9		6	7	21		6		12	7			9	1			80
Cebeci AKML, KML	Ö.S.	2		8		8	10	20		1		6	8			7	1			71
Dikmen Nevzat Ayaz AML, KML	Ö.S.	4	3	7	3	5	7	11		1		6	6	2	1	7	1	1		65
Gaziosmanpaşa AML, ML	Ö.S.	3	3	7	2	4	5	4					3			6				37
100.Yıl AKML, KML	Ö.S.	3	5	7		9	16	19	1	3		8	11	7		10	2			101
Etilik AKML, KML	Ö.S.			7		8	11	24				8	3			4	2			67
Hatice Hikmet Öğütürk AKML, KML	Ö.S.	1		6		4	4	18		1		4	6			7	1			52
Kalaba AKML, KML	Ö.S.	-		8		9	11	30		-		13	5			5	3			84
Yunusemre AKML, KML	Ö.S.	1		9		9	6	12		1		4	10			7	1			60
Etimesgut AKML, KML	Ö.S.	1		9		4	5	11		2		4	7			2	1			46
Üreğil AKML, KML	Ö.S.	2		6		2	5	14		2		7	4				2			44
Sincan AKML, KML	Ö.S.	1		6		6	5	10		2		5	4			3	1			43
Balgat Aliye Yahşi AML, ML	Ö.S.	5		11		3	4	10		4		4	4			11	3			59
Gölbaşı ML	Ö.S.	-		4			5	5		3		2	3			1	1			24
Çubuk Hayri Aslan KTL, ML	Ö.S.	1		2				7				3	1			2				16

ANKARA İLİ OKULLARI	Öğretmen Sayıları	Bilgisayar	Büro Yönt.Sekreterlik	ÇOCUK GELİŞİMİ	Elektronik	EL SANATLARI	EV YÖN-BESLENME/Besin Tekn.	GİYİM/Hazır Giyim/Moda Tas.	Tek. Boya-Baskı-Desen	Kuaförlük/Cilt Bakımı Güz.	Matbaa	NAKİŞ	RESİM/GRAFİK	Seramik/Cam İş.Cini Des.	Seyahat Acentacılığı	UYGULAMA SINIFI	Trikotaj	Muhasebe	Diğer Alan Öğretilmeleri	TOPLAM
Mamak AML, Pastacılık Gıda Teknolojisi Meslek Lisesi	Ö.S.			4		1	3	4				2	2			2				18
Polatlı AML, ML	Ö.S.	1		2		5	2	11				2	2			3				28
Beypazarı ML	Ö.S.					2	1	4				5				4				16
Şereflikoçhisar KML	Ö.S.			1												1				2
Elmadag KML	Ö.S.	-		1		3	2	3				3	1			3				16
Kızılcahamam ML	Ö.S.	-		3				3		-		1	-			2	2			11
Şerife Uludağı KTÖ Olgunlaşma Ens.	Ö.S.			6		15	5	29				8	16	2		4				85
AKML,KML																				
Hasanoğlu KML	Ö.S.			1		2		3					1			1				8
Özcan Sabancı AKML,KML	Ö.S.	2		4				7					2			1	2			18
Nallihan Şehit Ömer Boztepe ÇPL	Ö.S.	1	1	1			1											2	1	7
Haymana ÇPL	Ö.S.			2		1														3
Uluğbey PKSO	Ö.S.					1	1	4				3	2							11
Mamak Karaağaç PKSO	Ö.S.							1				5	1			2	1			10
ANKARA İL TOPLAMI	Ö.S.	39	13	171	9	125	147	331	1	31	2	131	131	11	3	113	26	3	4	1291

SIRA NO	İL VE OKUL ADI	2001-2002 ÖĞRETİM YILI TOPLAM ÖĞRENÇİ SAYISI												YAYGIN EĞİTİM TOPLAMI	UYGULAMA SINIFI	OKUL ÖNCESİ EĞİTİM TOPLAMI	GENEL TOPLAM
		ANADOLU KIZ TEKNİK LİSESİ	KIZ TEKNİK LİSESİ	ANADOLU KIZ MESLEK LİSESİ	KIZ MESLEK LİSESİ	ÇOK PROGRAMLI LİSE	YABANCI DİL AĞIRLIKLI LİSE	MESLEKİ AÇIK ÖĞRETİM	ÖĞREN EĞİTİM TOPLAMI	PRAKİK KIZ SANAT OKULU	MESLEK KURSULARI	KTÖ. OLGUNLAŞMA ENSTİTÜSÜ	ÇOCUK KULÜBÜ				
6	ANKARA								0					0		0	0
1	Altındağ Atatürk TL. AML.ML.ve Terzilik ML.			236	910			25	1171	1091				1091	26	26	2288
2	Altındağ Şerife Uludağlı Olg. Enst. KML.			25	75				100	360		139		499	39	39	638
3	Altındağ Yıldırım Beyazıt AKML.KML.			83	232				315	516			1	517	24	24	856
4	Altındağ Zübeyde Hanım KTL. AKML.ML.	40		170	1153			798	2161	630				630	110	110	2901
5	Çankaya Balgat Aliye Yahşi AML. ML.			284	398				682	2839			21	2860	72	72	3614
6	Çankaya Dikmen Nevzat Ayaz KTL. AML.KML.			796	391				1187	247				247	53	53	1487
7	Çankaya Gaziosmanpaşa AML.ML.			486	123				609	229				229	49	49	887
8	Çankaya 100. Yıl AML.ML.			291	335				626	1451	31			1432	70	70	2178
9	Etimesgut AKML.KML.			137	400				537	233				233	15	15	785
10	Keçiören Etlik AKML.KML.			68	321				389	250				250	20	20	659
11	Keçiören Hatice Hikmet Öğultürk AKML. KML.			65	270				335	161				161	23	23	519
12	Keçiören Kalaba AKML.KML.			155	752				907	467				467	29	29	1403
13	Mamak Cebeci AML.KML.			163	775				938	47				47	58	58	1043
14	Mamak Üreğil AKML.KML.			75	231				306	543				543	10	10	859
15	Mamak AML.Gıda Teknolojisi Pastacılık ML.			127	243				370	223				223	20	20	613
16	Yenimahalle AML.ML.			181	671				852	1425			8	1433	41	41	2326
17	Yenimahalle Yunus Emre AKML.KML.			88	460				548	6645			10	6655	20	20	7223
18	Sincan AKML. KML.			74	644				718	185	16			201		0	919
19	Sincan Fatih Özcan Sabancı AKML. KML.			345	588				933	50				50	42	42	1025
20	Beypazarı KML.				234				234	461				461	17	17	712
21	Çubuk Hayri Aslan KTL. ML.				191				191		33			33	26	26	250
22	Elmadag KML.				106				106	132				132	30	30	268
23	Elmadag Hasanoğlu KML.				29				29	42				42	9	9	80
24	Gölbaşı KML.				281				281	123				123	25	25	429
25	Kızılcahamam KML.				85				85	288				288	10	10	383
26	Polatlı AKML.KML.			85	201				286	610				610	32	32	928
27	Şereflikoçhisar KML.				90				90	90				90	10	10	190

KIZ TEKNİK ÖĞRETİM GENEL MUDDURLUĞUNA BAĞLI OKULLARIN TOPLAM ÖĞRENCİ SAYILARI

SIRA NO	İL VE OKUL ADI	2001-2002 ÖĞRETİM YILI TOPLAM ÖĞRENCİ SAYISI															
		ANADOLU KIZ TEKNİK LİSESİ	KIZ TEKNİK LİSESİ	ANADOLU KIZ MESLEK LİSESİ	KIZ MESLEK LİSESİ	ÇOK PROGRAMLI LİSE	YABANCI DİL AĞIRLIKLI LİSE	MESLEKİ AÇIK ÖĞRETİM	ÖĞRENİM EĞİTİM TOPLAMI	PRAKİK KIZ SANAT OKULU	MESLEK KURSLARI	KTÖ. OLGUNLAŞMA ENSTİTÜSÜ	ÇOCUK KULÜBÜ	YAYGIN EĞİTİM TOPLAMI	UYGULAMA SINIFI	OKUL ÖNCESİ EĞİTİM TOPLAMI	GENEL TOPLAM
28	Nalihan Şehit Ömer Boztepe ÇPL.					387	86		473							0	473
29	Haymana ÇPL.					367			367							0	367
30	Altındağ Ulubey PKSO.								0	433				433		0	433
31	Mamak Karaağaç PKSO.								0	455				455	23	23	478
	İL TOPLAMI	40	3934	10189	754	86	823	15826	20226	80	139	40	20485	903	903	37214	